

XXXI
F.Ö.
Dr. M. A. P. 3
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
SCHÖNDEKŐ
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TEL-AVIV, Schlesinger u. 9.
Telefon: 29-98

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI-NAPILAP

מורה חדש

(אוי קלט)

עורך: ד"ר א. מרמון
מחברת: ד"ר ש. ש. ש.
מערכת והנהלה:
חלוצי, רחוב שליוונו 9

Megalakult az Atlanti-paktum állandó tanácsa London székhellyel

Eisenhower, Lovatt volt amerikai külügyminisztert és Averell Harrimant emlegetik az új testület elnökeinek. — Véget ért az Atlanti-paktum külügyminisztereinek konferenciája.

London (AFP). Csütörtökön délután fejeződött be az Atlanti-paktumhoz tartozó 12 állam külügyminisztereinek londoni konferenciája. A záróülésen Dean Acheson beszédében megállapította, hogy a külügyminiszterek komoly előrehaladást tettek a közös célt a tagállamok fáradszóról erőfeszítésével révén érték el. Acheson szerint a tanácskozásról kiadott közleményben a külügyminiszterek kormányainak nevében ismét lekövetelték, hogy kitartanak az UNO-alapokmányban lefektetett elvek mellett. Majd arról beszélt, hogy az Atlanti-paktum tagállamai szilárd elhatározással meg akarják védeni a szabadságot, mint a demokratikus intézmények közös alapját, minden lehetőség — közvetlen vagy közvetett — támadás ellen.

A tanácskozásokról kiadott közlemény szerint az Atlanti-paktum tanácsának egyéves gyakorlata alapján megállapítható, hogy a tagállamok közötti kapcsolatot túlságosan ritka volt, semhogy biztosítani tudta volna az eszmecsereket a közös érdekű kérdésekről a szerződés keretében. A továbbiakban a közlemény megállapítja, hogy katonai téren elfogadták a paktum stratégiai elgondolásait és megállapították a védelmi tervet. Az ennek megfelelő katonai erőntényezők megerősítése folyamatban van.

A legközelebbi lépés az elkészített tervek megvalósítása, új és hatóságos védelmi intézkedések megtételével, a pénzügyi terhek arányosításával, a szükséges hadi erőkhöz hozzájárulásával és fejlesztésével. Ezeknek a tényeknek a szem előtt tartásával az Atlanti-paktum tanácsa tanulmányozni fogja az összefüggéseket azon különböző programok között, amelyeket a körzeti védelem érdekében dolgoztak ki, azonkívül összhangba fogja hozni a gazdasági és pénzügyi védelmi bizottság munkáját, valamint bármilyen más testület működését, amelyet az Atlanti paktum keretében létesítenének.

A konferencia ajánlja az érdekelt kormányoknak, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket az összhangba hozott tervek végrehajtása érdekében, amelyeket az Atlanti-paktumhoz tartozó körzets védelmét szolgálják. Hasonlóképpen kimondja a határozatot, hogy a paktummal kapcsolatos érdekeket érintő politikai kérdésekben közös tanácskozásokat és eszmecsereket folytassanak.

Kettős területcserét ajánlanak az arabok Jeruzsálemben és Latrunnál

Nir szerint izraeli korridorot kajlandók adni a Scopus-hegyre egy közeli falu ellenében

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Jeruzsálemi megfigyelők rendkívül érdeklődéssel várják a fegyverszüneti bizottság legközelebbi ülését, amelyre május 23-án kell, hogy sor kerüljön a Mandelbaum-kapu melletti missziós házban.

Nem tartják azonban kizártnak, hogy még ennél az időpontnál előbb rendezik az ülést a bizottság, esetleg a demilitarizált Scopus-hegyen, ahol már előzőleg is folytak nagyfontosságú tárgyalások Izrael és Transzjordánia között.

A legközelebbi ülésen, mint az arabok félhivatalosan már közölték is, mindkét fél külügyminisztériumának rendkívüli megbízottai is részt vesznek, hogy végre tisztázzák a fegyverszüneti szerződés már hírhedt vált nyolcadik paragrafusát. Mint ismeretes, ez a szakasz későbbi tárgyalásokra bizza a Scopus-hegyi, bétéchemi és latruni utak kérdését és néhány további Jeruzsálemmel kapcsolatos pontot.

Az elmúlt ülésen a zsidó delegáció ezen pontok egyrészt tisztázását követelte, mellette eleget tethetnének bármely arab kérdésnek. Eredetileg csak a latruni út megnyitására és a volt kormányzói palota sorsáról volt szó, a legutolsó hi-

London (UP). — Az Atlanti-paktum külügyminiszteri csütörtökön megteremtették a szövetség állandó tanácsát, amely Londonban fog székelni és az lesz a feladata, hogy összhangba hozza a katonai terveket a tagállamok gazdasági terveivel.

Az újonnan létesített legfelsőbb végre-

hajtó szerv élére kijelölték között Eisenhower tábornokot, Robert Lovatt volt amerikai helyettes külügyminisztert és Averell Harrimant, a Marshall-terv vándor-nagykövetét emlegetik. Habár a határozat értelmében az új tanács tagjai fogják maguk közül megválasztani az elnököt, kétségtelen, hogy erre a tisztségre Amerika képvisel-

Trygve Lie ma utazik el Moszkvából

Csütörtökön az UNO főtitkára újabb megbeszélést tartott Visinszkij orosz külügyminiszterrel. — Byrnes volt amerikai külügyminiszter sürgősi az Egyesült Államok katonai felkészülését

Moszkva. (UP). Az UNO sajtóirodájának közleménye szerint Trygve Lie főtitkár csütörtökön ismét kihallgatáson volt Andrij Visinszkij szovjet külügyminiszterrel. Az UNO-főtitkár a délutáni órákban több muzeumban tett látogatást és megtekintette a várost. Trygve Lie ma, pénteken utazik el Moszkvából.

Rock Hill (UP). James Byrnes volt amerikai külügyminiszter feltűnését követően beszélt a csütörtökön Délkarolinában. A 70 éves amerikai államférfi kijelentette, hogy nem hiszi, hogy az oroszok a közeli jövőben háborút kezdenének, de nem valószínű, hogy a szovjetvezetők hallgatni fognak egy olyan ország békeérveire, amely nincs

selőjét fogják kiszemelni. A tanácsnak 12 tagja lesz, vagyis minden tagállam egy-egy képviselőt küld ki.

A záróülésen Franciaország és Anglia azzal a felhívással fordultak az Egyesült Államokhoz és Kanadához, hogy csatlakozzanak a Marshall-terv alapján létesített európai gazdasági együttműködési szervezethez (OEEC) és ezáltal a két amerikai állammal sokkal szorosabb kapcsolatba kerülne Európa gazdasági problémáival.

London. (AFP) Hivatalosan megerősítették, hogy az Európai Tanács miniszteri bizottsága augusztus 3. és 4-én ül össze Strassburgban, míg a tanácskozási testület (európai parlament) augusztus 7-én.

AZ ARABOK MECSZENTSÉGTENITIK A SIRATÓFALAT?

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Megbízható forrásokból származó hírek szerint az arabok rendszeresen megszenteltetik a Sirató falat, amely a zsidóság legfontosabb szent helyét képezi. Az arab ifjúság a szent helyen labdarugómérkőzéseket rendez, amelyek során a fal maradványait kapuul szolgálnak. A vallásügyi minisztérium-

nak az utóbbi hetekben készült titkos fényképek vannak a kezében, amelyek világosan bizonyítják ezt a tényt.

Jeruzsálemi körökben valószínűnek tartják, hogy a fényképek alapján Izrael erőes hangú tiltakozást nyújt be úgy az izraeli-transzjordániai fegyverszüneti bizottságban, mint más nemzetközi fórumokon.

felkészülve azok aláírására megfelelő harci felszereléssel. Az amerikaiak sokkal gyakorlatibb érzékkel rendelkeznek, semhogy ne látnák a felkészültség szükségességét. Ezért a kormány az elsősorban azt kell tennie, ami a legfontosabb. Amerikának nem szabad elfelejtenie, hogy ha bajba jut, nincsen Marshall-terv a számára. Ha az Egyesült Államok elbukik, vele bukik a szabadság is. Ez a bukás a szabadság végét jelentené nemcsak Amerika, hanem az összes országok számára.

A továbbiakban Byrnes azt követelte, hogy az Egyesült Államok „új és eddig ki nem próbált” állami jóléti programot kezdjen megvalósítani, ha erősen akarja megállítani a háború veszélyével szemben. „Nem vagyok katonai szakértő. — folytatta a volt külügy miniszter. — de szívesen látnék nagyobb létszámú katonaságot, a szövetségi kormányt nagyobb figyelmet kellene szentelnie a nemzetországok és több rokonszenvet kellene tanúsítania irántuk.”

Újabb katonai puccstól tartanak Szíriában

Véres összeütközés volt a nemzeti párt és a katonaság között Miért utazott Khaled el-Azem miniszterelnök Ibn Saudhoz?

Bagdad. (WNA) Damaszkuszról érkező diplomáciai megfigyelők jelentése szerint Szíria ismét államcsíny előtt áll. A hadsereg egyre inkább beleavatkozik az ország politikai ügyeibe, a hatóságok szigorú cenzurát alkalmaznak. A parlament 50 tagja hába kérte Attaszi államelnököt, hogy veszen véget a totalitárius rendszernek, az intervenció nem használta, mert a hadsereg továbbra is kezében tartja az ország irányítását.

Szerdán, a katonaság és a nemzeti párt tagjai között történt összecsapás alkalmával négy szíriai katonatiszt életét vesztette. A halottakat csütörtökön temették el nagy katonai pompával.

New-York. (STA). Abdon Ross, a New-York Times beiruti tudósítójának jelentése szerint Khaled el-Azem szíriai miniszterelnök elhatározta, hogy mielőtt az Arab Liga politikai bizottságának kairói ülészkáról hazatérna Damaszkuszba, felkeres-

Ibn Saud királyt, Szaudia uralkodóját. Miután az utóbbi események alakulása folytán az Arab Liga kollektív bizottságj szerződése veszélyben forog, a látogatás révén ismét előtérbe kerül a Növekvő Félhold országainak egyesítésére vonatkozó terv.

Általában úgy vélik, hogy Szaudia az az állam, amely cselekvően támogatta a harmadik szíriai katonai puccstól, amelyet az elmúlt év decemberében hajtottak végre. A szíriai hadsereg főparancsnokának hivatalos jelentése szerint az akkori államcsíny azért következett be, hogy megszakítsa a Szíria és Irák egyesítésére vonatkozó tárgyalást, amely első lépése lett volna Szíria, Irák és Transzjordánia egyesülésének, vagy legalább is a három országból álló konföderáció megerősítésének.

A szíriai kormány egyik tagja a napokban tért vissza Szaudiából és közölte, hogy a két állam között nem jött ugyan létre kereskedelmi egyezmény Szaudia mindazonáltal vásárolni fog szíriai árut.

Ross megállapítja, hogy a világnak ebben a részében Szaudiát úgy ismerik, mint az aranydólarok és aranyfontok gazdag kincseshányát, miután hatalmas jövedelmeket huz a külföld; petroleumtársaságoktól. Az arab országokban Szaudiával kapcsolatban változatlanul tartja magát ez a felfogás, habár mindenki tudja, hogy Ibn Saud előlegeket vesz fel és súlyos adósságokkal küzd. Sőt, mi több: a jövő évben kevés ki látás van arra, hogy „petroleumdólarokat” lehessen eladni. Az ARAMCO nevű vállalat, amely Szaudia legnagyobb koncessziós vállalata, rábírta Ibn Saudot, hogy a jövő évben járandóságának 25 százalékát fontsterlingben fogadja el, nem pedig aranydollárban. Valószínűnek tartják, hogy a vállalat végül is kötelezettségének 40 százalékát fogja Ibn Saudnak fontsterlingben fizetni. Igen alapos az a feltevés, hogy annak az összegnek egyrésze, amit Szaudi-Arábia kölcsön formájában Szíriának ígért, nincs is már Szaudia birtokában.

Ramallah (WNA). Az A-Difaa című lap jelentése szerint Szíria 25 tagu parlamentáris küldöttséget fog meneszteni Moszkvába, hogy tisztázza az arabkérdést a szovjet kormánnyal.

rek szerint az arabok a többi vitás kérdésről is tárgyalni kívánnak.

Jeruzsálemi politikai körökben tegnap az a hír terjedt el, hogy az arabok hajlandók kettős területcserére alapján rendezni a négy legfontosabb kérdést, köztük az egyetem területét képező Scopus-hegy sorsát. UNO-körökből származó hírek szerint az arabok ugyanis attól félnek, hogy a Scopus-hegy ügye, amely még mindig ütőkártya a kezükben, „az amerikai cionista propaganda” folytán rövidesen politikai akadályvá változhat számukra. A külföldi egyetemek ugyanis egymásután foglalnak állást a héber egyetemnek a Scopus-hegyre való visszatérése mellett és ez „a végén barbárakként tűntetheti fel az arabokat a nyugati világ szemében.”

A kérdés sürgető voltához hozzájárul a semlegesített övezetben, az egyetem szomszédságában fekvő Aszavija arab falu helyzete, amelynek lakói most el vannak vágva természetes piacuktól, az Óvárostól. Ezért az arabok azt javasolják, Aszaviját csatolják Transzjordániához, amelynek ellenében Izrael korridorot kapna a Scopus-hegyre.

Az arabok eredeti terve szerint a zsidók a nap néhány órájában szabad átjáratot

kapnának a Szanhedria-negyedből a Söchemi út egy szakaszán át az egyetem övezetéig. Az utakon zsidó járőrök gondoskodhatnának a biztonságról.

A zsidók azonban nem tartják ezt a javaslatot elfogadhatónak, mivel az arab területen át vezetett nyitott utakat nem tartják elég biztonságosnak.

A javaslat elfogadását a zsidók ahhoz a feltételhez kötik, hogy a felelősen fekvő volt angol rendőriskolát, amely most a légő kezében van, adják át Izraelnek.

Az erődítményszerűen épült rendőriskola, amelyért annakidején súlyos harcok folytak, kellő támaszpont volna az egyetemre vezető út biztosítására. Jeruzsálemi körök alaposan kételkednek abban, hogy az arabok hajlandók lesznek átadni a követelt épületet, ahonnan szükség esetén el lehet zárni az Óvárosból északra vezető összes utakat.

A második cserejavaslat szerint, mely egyben megoldaná a még fel nem osztott senkiföldje kérdését is,

az arab légő visszavonulna a latruni senkiföldjéről a Jeruzsálemből Tel-Avivba vezető főút mögé, míg a zsidók szabaddá tennék a Bétéchembe vezető út egy részét és a többi részeket szabad átjárást biztosítanának az araboknak.

Rövidesen megkezdik az elhagyott telkek örökáron való eladását

Az új országfejlesztési törvény nyomában nagyarányú építkezések várhatók a volt arab városokban

(m. s.) — Az év folyamán kezdik meg az arabok által elhagyott városok és falvak fejlesztését, amelyek az állam kiáltása óta erősen visszamaradtak ezen a téren. Ennek oka az elhagyott javak kezeléséről eddig érvényben lévő törvény, mely szerint az Apotroposznak nincs jogában az elhagyott ingatlanokat örökáron eladni, hanem csak bérbeadni, de azt is legfeljebb ötévi időtartamra.

A bérbeadás rövid időtartama miatt csupán szegény emberek voltak érdekelve a területek bérbevételére, akik criffet, vagy ideiglenes lakást akartak felállítani. Ilyen criffek felállítását a városi tanácsok nem engedélyezik városépészeti okokból. Tőkés csoportok egyáltalán nem mutatnak érdeklődést ilyen rövid időtartamu bérletekre, mert semmi reményük sincs arra, hogy a bérlet ideje alatt a betonépületbe befektetett összegnek egy kis hányadát is visszakapják, nem szólva a pénz amortizációjáról.

Most van előkészületben az országfejlesztési törvény, amely valószínűleg a legrövidebb időn belül életbe lép és akkor jogában lesz az Apotroposznak az Országfejlesztési Társaságnak örökáron eladni a gazdáik által elhagyott ingatlano-

kat. Az Apotroposznak az a társaságnak az építési telkeket abban az árban adja el, amelyre gazdája a telekkönyvben értékelte, de a Társaság, amely továbbadja majd a telkeket magánemb-

reknek, a napi árat kéri meg és így igen tetemes összeg fog befolyjni az állampénztárba.

Annak ellenére, hogy a Társaságnál sem lehet majd potományt kapni építési telkeket, azok mégis olcsóbbak lesznek Jaffa centrumában, mint Tel-Aviv határában. Az építkezőknek így érdemes lesz ott vásárolni a telkeket, melyek sokkal közelebb esnek Tel-Aviv centrumához, mint a Járkonon túl lévő területek. Ezért remélik, hogy a törvény életbelépte után erős építkezés indul majd meg Jaffán és ezáltal sikerülni fog úgy a lakásinség, mint a munkanélküliséget észlelhető módon enyhíteni.

GROSZ JÓZSEF és NEJE, Safad
ezúton hívják meg kedves rokonait és ismerőseit, gyermekeit

Grosz Éva (Chava) SAFAD (Debrecen)	Glück Sándor (Michael) SAFAD (Udvari)
---------------------------------------	--

Safad, Reh. A. 64 szám alatt, május 23-án, d. u. 5 órákor tartandó esküvőjükre.
4334

Ki akarják zárni a Hisztadrutból az orvosszövetség tagjait

Fegyelmi bíróság elé állítják a Hisztadrutba tartozó orvosokat, akik résztvettek a keddi sztrájkban

A Hisztadrut vezetőségének csütörtöki ülésén Pinkász Lubjaniker főtitkár bejelentette, hogy döntőbíráskodás elé fogják állítani azokat a Hisztadrutba tartozó orvosokat, akik résztvettek a hatóságok orvosok egna-

pos figyelmeztető sztrájkjában. A Hisztadrut belső bírósága két testülethez tartozó orvosok ellen fog eljárni: azok ellen, akik az országos orvosszövetség vezetőségének és akik az állami alkalmazásban álló orvosok szövetségének tagjai, de egyben a Hisztadrutba is tartoznak. Az orvosok ellen azt a vádat emelik, hogy szándékosan szabotázták a Hisztadrut határozatát és ezzel presztizsát veszélyeztették.

Lubjaniker szerint az országos orvosszövetség nem elégzik meg azzal, hogy olyan szerepet töltsön be, mint más szabadfoglalkozásuk szervezkedése, hanem szakszervezeti feladatokra is törekszik. A Hisztadrut azonban nem hajlandó lemondani arról a jogáról, hogy egyedül képviselője legyen a fizetéses dolgozóknak és így nem is fog megtérni tagjai sorában olyan embereket, akik egyben a Hisztadrutal versenyző más szakszervezetben is tagok. Azok az orvosok akik résztvettek a sztrájkban, vagy annak elől állottak, ezzel a cselekedetükkel vétettek a hisztadruti fegyelem ellen.

FŐVÁROSI ÚTMUTATÓ

UGYES ELADÓNÖT
keresünk, ivrit nem okvetlen szükséges

FREIMANN & BEIN

CIPŐZLET JERUZSALEM, THE PILLARS, JAFFA RD. 4346

HOFFER
füző-szalón
(Frankl Hona)
BUDAPEST, Kossuth Lajos u. 16.
szalonját megnyitotta
JERUZSALEMBEN
Ben Jehuda 17. szám alatt.
4341

KONYHA
jőmenő étteremben Jeruzsálem központjában csak szakembernek
bérbeadó
Ajánlatokat „4567” POB 694 Jeruzsálem címre. 4345

ÜZLETHELYSÉG
a legjobb fekvésű Jeruzsálemben változott viszonyok miatt átadó
Csak komoly érdeklődők forduljanak „666” POB 694 Jeruzsálem címre. 4346

A mezőgazdák a kormány segítségét kéri a korai burgonyatermés értékesítésében

Nincs pénzük a május-júniusi burgonyafőléleg tárolására

A mezőgazdák körében nagyon elégedetlenek azzal, hogy a helyi burgonya elhelyezése nem folyik kellő rendszerességgel. Ugy a kibucok, mint a mezőgazdaságok egyetértenek abban, hogy a kormánynak kell gondoskodnia a burgonya elraktározásáról és olyan elosztásáról, hogy a nyári termés 25-30 ezer tonnára becsült burgonyamennyiségét 5-6 hónap alatt fokozatosan osszák szét, mert így elegendő lesz az őszi burgonya beéréséig.

A kormány egyelőre nem tesz egyebet, minthogy a most piacra kerülő burgonyát adagolva a lakossághoz juttatja. Nem történik azonban gondoskodás arról, mi legyen azzal a nagy burgonyamennyiséggel, amely már május végén és június első felében a piacra kerül. A gazdák nagy részének nincs pénze arra, hogy a saját számukra hűtőházban raktározza el a burgonyát, viszont az egérvészedelem és más természetű akadályok miatt nem tarthatják a földben hosszú ideig a burgonyát. Ilyen körülmények között a gazdák kénytelenek lesznek jóval a hivatalos áron alul elveztegetni a termést a nagykereskedőkhöz, akiknek módjukban áll a burgonyát hűtőházakban tárolni. A mezőgazdák szervezetten akarnak fellépni a közelítési minisztérium illetékes

ügyosztályánál, hogy megfelelő megoklást találjanak.

VEGETERT AZ OLIMPIAI BIZOTTSÁG ÜLÉSEZÉSE

Koppenhága (UP). Szerdén fejeződött be a nemzetközi olimpiai bizottság ülészése. Az ülésen bejelentették, hogy a földközi-tengeri versenyeket 1951 szeptember hó 10. és 24. között fogják megtartani Alexandriában a bizottság védnöksége alatt. A rákövetkező évben ugyanezeket a versenyeket Helsinkiben rendezik meg, a modern pentatlon valamint a esónak- és jachtverseny kivételével.

Az olimpiai bizottság nem hozott határozatot a Magyarországgal, Csehszlovákiával, Lengyelországgal és Jugoszláviával való viszonya ügyében. Mint ismeretes ezek az országok kimondták, hogy bojkottálni fogják az olimpiai játékokat és már az idén nem képviseltették magukat több nemzetközi versenyen.

TIZ TONNA JÁTEK ÉRKEZETT AMERIKÁBÓL AZ OLÉGYERMEKEKNEK

Jeruzsálem. (Az Új Kelet tudósítójától): Az „Akkó” nevű hajó a napokban tíz tonnányi játékot hozott Amerikából az olégyermek számára. Az ajándékokat, amelyeket az amerikai gyermekek küldenek izraeli barátainak, az „Amerikai Légő” aszszonyai gyűjtötték, akik már előzőleg nagy mennyiségű játékokat küldtek az európai hontalan-táborokban élő gyermekek számára is.

Az akció sikerét nagyrészt Drew Parsonnak, az ismert amerikai újságírónak és rádiókommentátornak lehet köszönni, aki hatalmas propagandatevékenységet fejtett ki a gondolat érdekében.

Az első játékokat a Szochnut és az amerikai követség képviselőinek jelenlétében adják majd át az egyik oléftáborban a gyerekeknek. A játékokat az összes oléftáborban fogja osztani a Szochnut.

SPORT

LABDARUGAS

Az első angol professzionista csapat a „Hall City” látogatása csalódot hozott. Igaz ugyan, hogy a vendégcsapat mindkét mérkőzést megnyerte 1:0 arányban. De nem az volt a cél, hogy az angol professzionisták megmutassák az Izraeli labdarúgóknak és a közönségnek, hogy meg tudják verni a Hápoél csapatát, hanem tanulni akartak az angoloktól. Ilyen nagy árat (2500 font) még nem fizetett senki, mint tandíjat valakinek, akitől nem lehet tanulni.

Szombaton az első ligában három mérkőzés lesz. Tel-Avivban a Stadion-pályán Hápoél Tel-Aviv-Bétár Tel-Aviv, Haifán a Makkabi pályán Makkabi Natanja-Makkabi Haifa, Rison-le-Clonban a helyi Hápoél a helyi Makkabival játszik.

KOSARLABDA

Chederán pénteken és szombaton játszik a Hápoél röi ifjúsági bajnokságának döntőjét. A döntőben Tel-Aviv, Maaabárot, Cinegar és Ásdot Jáakov csapatai vesznek részt. Tel-Avivban az Ámirám-kupa (férfiak) kerül eldöntésre. Mind a Hápoél, mind a Makkabi három csapattal vesz részt a kupában.

SPORTHIREK

Cseh labdarúgócsapatok Budapesten. ML után a magyar válogatott 5:0-ra győzött a cseh válogatott ellen, a Sparta és a Szlávia csapatai látogattak el Magyarországra. A Szláviát az Előre 5:3 arányban, a Spártát a „Textil” csapata 3:1 arányban győzte le.

Az angol labdarúgó liga befejeződött. „Portsmouth” csapata másodszor is elnyerte az első helyet.

Új uszó világrekord. L. Miskov orosz uszó új világrekordot uszott pillangó-uszásban 100 méteren 1 perc 06,8 másodperc alatt. A régi világrekord, amelyet szintén Miskov állított fel, 1 perc 07 volt.

Oskov új orosz rekordot uszott 100 méteres gyorsuszásban 57,3 másodperc alatt.

HABIMAH
műsora:
Tel Aviv, szombat este, május 20-án:
A GOLEM
Iskolakor alatt levő gyerekeket színházba vinni szigorúan tilos.
A rendez előadások este 8.30-kor

RÁDIÓ

PÉNTEK:

6.32: Mäh tovü, 6.35: torna, 6.45: szórakoztató zene, 7: hírek és élelmészeti hírek, 7.15: hanglemek, 7.45: Edis de Phlipp szopránénekese hangversenye, 8.15: keleti zene, 12.30: filmzene, 10.45: hegedűszámok, 11: balett-zene, 11.45: spanyol dalok, 12: szórakoztató zene, 12.30: a kórházak és üdülőtelepek hanglemzműsora, 13: katonai zeneorató, 13.30: hírek, 13.45: cházán-dalok, 14: angol hírek, 15: francia hírek, 16.15: Brahms-műsor, 17.30 Kabbalát-sabbát (szombat fogadásának műsora) cházán dalokkal, 18: hírek, 18.15: könnyű zene, 18.30: ifjúsági műsor, 19: héber melódiák, 20: katonai ének-műsor, 20.20: felolvasások a Ténachból, 20.30: hírek, 21.14: péntek esti hangverseny (Haydn: 102 számú szimfónia, a bostoni szimfonikus zenekar előadásában, Szergej Kuszevitaky vezényletével; Beethoven: 5 számú zongoraversenye, a „Császári koncert”, a newyorki filharmonikus zenekar előadásában, Bruno Walter vezényletével), 22.15: angol hírek, 22.25: híresszefoglalás, 22.30: hanglemek.

SZOMBAT:

7.30: Ádon olám és hanglemek, 8: hírek, 8.15: cházán-dalok, 9: szombat reggeli hangverseny, 10: zenei találós verseny, 10.30: a Kol Jisráél zenekarának hangversenye Uri Cifroni temonista részvételével, 11: délelőtti hangverseny (Dvorsák Huskánytány; Brahms: Változatok egy Heydn-témára; Schuman: 3. számú szimfónia), 12: katonai kabaréműsor, 12.30: Ruth Schapira kivánságműsora, 13: előadás Ávidor Hamméiri jrodalmi alkotásairól és részletek felolvasása Hamméiri műveiből, 13.30: hírek, 13.45: cházán-dalok, 14: angol hírek, 14.15: tánclemek az arab modern keretében, 15: francia hírek, 16: a modern zene izraeli körpontjának hangversenye, 17: Verdi: „Aarcosbál” című operájának első felvonása a milánói Scala együttesének előadásában, 18: hírek, 18.30: Chánoch Jákov szerzeményeit előadja Becálél Scherkinger baritonénekos és a Kol Jisráél vonószekara, 19.45: könnyű zene, 20: katonaműsor, 20.27: Hámváll, 20.30: hírek, 20.40: sporthírek, 21: tánclemek, 21.45: Melává málká műsor, 22.15: angol hírek, 22.25: híresszefoglalás, 22.30: tánclemek.

Asszonyom, HA HODITANI AKAR Universal krém MINDENT TAKAR! ES ON AKAR!

Egyen mint a kapható Erdős Magda KOZMETIKÁJÁBAN Dáhlia szalon, Jeruzsálem, KING GEORGE 12. Tel.: 5430. 4348

Miről tanácskozzunk Haifán?

Irta: Dr. Fenichel József (Haifa)

A jisiv ugynevezett magyar szektora, amelyet heterogén volta miatt még elnevezni sem sikerült eddig helyesen, mert hol „magyar nyelvterületekről származóknak”, hol „magyar-zsidóknak”, hol „magyarországi oléknak” nevezzük őket, — érdeklődéssel olvasta az Új Keletben dr. Marton Ernő és dr. Buck Miklós cikkeket az Izráelben élő magyar nyelvű zsidók közéleti és egyéni problémáiról. Nem kétséges, hogy ez a probléma jelen van, a szerkesztőséghez intézett panaszok és levelek eleven tanúi ennek és a magyar zsidóság szervezetében (Hitachdut Oléj Hungária, Makka-bea) gyakran vitatják meg a probléma különböző oldalait, új és régi olék egyaránt.

Az említett cikkíróknak azért vagyunk hálásak, mert teljes tárgyilagossággal, érdekesen és analitikusan foglalkoznak a kérdéssel, mert felismerték, hogy ezt a kérdést sokkal helyesebb nyíltan a fórum elé vinni, mint szégyenlősen elhallgatni. Miként nem szégyelni való dolog az egyéni betegség, úgy a közéleti betegség miatt sem kell restelkedni. Ha pedig keressük a gyors gyógyulást, úgy itt is a leghelyesebb módszer az, ha az orvos és a beteg összeműködnek.

Az elmúlt évben néhány haifai cionista barátommal együtt, akikkel sokszor átbeszéltem a problémát és akik különböző pártokban élénk tevékenységet fejtenek ki, javaslatot tettünk arról, hogy gyűljenek össze a magyar jisiv vezetői és vitassák meg alapvető módon vezető problémáikat. Javaslatom az volt, hogy nem „landsmannschafti” alapon, hanem pártjainkon keresztül kíséreljük meg a helyzet megváltoztatását. Sajnálatos tény, hogy ez a tanácskozás, amelynek gondolatát a Hitachdut Oléj Hungária vezetősége is magáévá tette, különböző okok miatt elmaradt. Ma is vallom, hogy ez a nyílt és szinte kibeszélés elengedhetetlenül szükséges, mert csak ilyenformán lesz megálapítható minden kétséget kizáróan, hogy a magyar jisiv problémái nem alacsonyrendűségi komplexumból fakadnak, hanem azok orvoslására szoruló közéleti jelenségek képeznek. Mindig hangsúlyoztam, hogy vállalni kell ezt a nehéz szerepet, mert el fog jönni az idő, amikor a magyar-zsidó tömegek joggal fogják állítani, hogy vezetőik nem tudták és nem merték megbirkózni feladataikkal. Visszaautasítottam azt a vádat, amellyel nem egyszer találkoztam, hogy a magyar jisiv problémáinak felvetése „bűn” az egyetemes jisiv ellen, mert mesterséges választófalat emelnek a jisiv és a magyar-zsidók között. Szembenem ez a vád alaptalan, röviölátó, nem őszinte és oppor unista.

Dr. Martonnal és dr. Buckkal elismerem, hogy a probléma igen komplikált okokra vezethető vissza. Dr. Martonnak az a konkluziója, hogy mi a perifériákra a magunk hibájából kerülünk, dr. Buck is csak szervezetlenségünkre tudja be az adott helyzetet. Mindketten állítják, hogy gyermekeink számára ez a kérdés nem fog létezni s mi főleg azért szenvedünk, mert még nem használjuk eléggé a héber nyelvet. En is remélem, hogy gyermekeink men' esek lesznek ettől a problémától, de mégsem merem azt állítani, hogy problémáink forrása csakis a héber nyelv hiányos tudásában keresendő. Kissé mélyebbre kell ásni, hogy megtaláljuk a bajok igazi forrását.

Az osztrák-magyar monarchia felbomlásakor az utódállamokban is észlelhetünk hasonló tüneteket. Emlékezzünk vissza a régi királyságbeliek és az erdélyiek regionalizmusára, a csehek és a szlovákok vitáira, a szerbek, horvátok, szlovének testvérharcára. A mi mai problémák mélyén van némi hasonlóság ezekhez a példákhoz. A korábban érkezettek fölénytudata és hatalmi mohósága a pozíciók feltétele a közös nyelv hiányából fakadó bizalmatlanság elmaradhatatlan velejárója minden új társadalomnak, amelyben különböző kultúrájú és földrajzi származású csoportok kerülnek össze egy sorsközösségbe. Ezeknek a subjektív és néha objektív tényezőknek a súlyát viseljük mi is, akarva, nem akarva. Nem tudom elfelejtetni dr. Hermann Dezső barátomnak azt a találó megállapítását, hogy mi magyar-zsidók itt Izráelben de jure el vagyunk ismerve, csak de facto még nem. Ezért nem szabad közömbösen belátóródnunk a mai helyzetbe, hanem igenis aktíve kell hozzájárunk a magyar zsidóság panaszainak orvoslásához, — mégpedig elsősorban az egyetemes Jéuv érdekében.

A hibák és okok keresése és osztályozása során arra a meggyőződésre jutot-

tam, hogy a magyar zsidóság leértékelése főként abból származik, hogy a jisiv zsidótlannak tart bennünket. Őszintén be kell vallanom, hogy a magyar zsidók többsége nem cionista sikon és nem öntudatos nemzeti beállítottsága révén találta meg az Izráelhez vezető utat. Idejött, — főleg 1938 óta nagyobb számban — a legkönnyebb ellenállás irányában hajózva. Magával hozta és jól őrzi a zsidó tradíciók hiányát. Ami meg a héber nyelv elsajátítását illeti, idéznem kell néhai Spielberger újságíróbarátom szavait, aki egy jellemezte a magyar zsidók héber nyelv tanulási kísérleteit: nyáron a meleg, télen a hideg, nappal a munka, este a mozi miatt tolódik el a héber tanulás és ha valaki már meg gazdagszik, az inkább a titkárokra bízta a héber nyelv tanulását és használatát. Érdekes paradoxon: az asszimilációban vezető magyar zsidóság Izráelben nem tud asszimilálódni, vagy csak nagyon-nagyon nehezen.

Ha ilyenformán beismertük saját hibáinkat, jogunk van a jisiv többi részeinek hibáira is rámutatni. Időnként kapunk ugyan vállvergetéseket, elismerik néhány magyar zsidó egyéni értékeit és szakmabeli tudását, elismerik Petach Tikva alapítójának érdemeit, azonban a kelleténél gyakrabban halljuk, hogy legyűnnek csak szerények, várjuk ki türellemmel az idők múlását, ne akarjunk olyan gyorsan egyvonalba kerülni a régiekkel... Herzl, Nordau,

Henriette Szold, Stephen Wise, Glasner Moshe és a fiatalok közül dr. Farkas, Szenes Chana, Dov Groner neveit gyakran halljuk emlegetni, még azt is elismerik, hogy a brigádban és a zsidó felszabadító háborúban a magyar zsidók jól megállták a helyüket, de ha végignézzük az állami tisztviselők névlistáját, csak ritkán találkozunk egy „darga zájin” minősítésű magyar-zsidó tisztviselővel.

Ezeket az ellentmondásokat országunk jövője, belső békéje érdekében sürgősen meg kell szüntetnünk. Nem bízhatjuk a kérdést a véletlenre, az időre, gyermekeinkre, mert nem egyezhetünk bele abba, hogy a magyar zsidók tömegei a mellőzöttség érzésével éljenek itt, amelyből egyesek a repatriálás, vagy az anarchizmus karjaiba menekülnek. Izráel sorsa a mi sorsunk, az ország gondja a mi gondunk és az ország

egycfemes bajainak orvoslása is belartozik a mi teendőnk közé. Beismerjük a hibáinkat, igyekeznünk fogunk ezektől megszabadulni, ezzel szemben a jisivtől is megértő, igazságos megartartást követelünk. Erről nyíltan akarunk beszélni, sőt harcolni is akarunk érte, szóval és írásban, a pártjainkban és társadalmi egyesületeinkben. Mindent öntudatosan, szervezeten, személyeskedés nélkül, megbízható adatokkal felszerelve.

Harcunk azonban csak akkor sikerülhet, ha a magyar nyelvterületekről származók össze fognak forrni a vezetőkkel, tekintélyt és erőt adnak nekik. Maguk a vezetők pedig mentesek lesznek hiúságtól, opportunizmustól, egymásra való gyanakvástól, s az alaptalan pártalapítási vádak hangoztatásától. Közös kötelességünk minél gyorsabban meggyőzni a jisivot, hogy a beteget legjobban csak az kezelheti, aki iránt a betegnek bizalma van és akinek nehézségek nélkül mondhatja el panaszait.

Ha a Hitachdut Oléj Hungária jövő héten összeülő natanjai országos konferenciája rá mer majd lépni a helyes útra és a cselekvéshez is meg lesz az ereje, — akkor munkája áldásos és hasznos lesz.

BAT-JAM „LIDO BAR” BAT-JAM

PENTEKEN, MÁJUS 19-ÉN ESTE: SZOMBATON, MÁJUS 20-ÁN:

ONEG SABBAT ÜNNEPI EST

DORA DORATI és jazz-duójának közreműködésével

HÉTFŐN (az ünnepen) MÁJUS 22-ÉN ESTE **NAGY ÜNNEPÉLY**

A NYÁRI SAISON MEGNYITÁSA.

A Tóra ünnepe

Irta: Lövenkopf Kálmán

Ez csak egyik neve ünnepünknek, ezenkívül jutott még neki névből bőven. Aratás ünnepe, zsengek ünnepe, hetek ünnepe.

De meg lehetne toldani egy negyedikkel is, amely legjobban jellemző: a zsidó alkotmány ünnepe. És van benne valami nagyszerű, valami rendkívüli, hogy egy nép több mint háromezer ével az alkotmánya kihirdetése, elfordása után ezt a napot még mindig ünnepli.

Valaki talán ellenetné, hogy ez az ünnep minden inkább, csak éppen nem a zsidó alkotmány ünnepe, mert éppen magában az alkotmányban megcsak halvány utalás sincs rá, hogy az alkotmány kihirdetése, kinyilatkoztatása erre a napra esett volna. Látszólag valóban így is van. Az első nyomok csak mint az aratás ünneperől emlekeznek meg róla, a mezei vetés megérésének idejéről. De ez egyáltalán nem változtat rajta, mert ha a nép tette meg, az Irás kényszere nélkül, a Tóra ünnepe vagy más szóval: a zsidó alkotmány ünnepe, annál becsesebb annál ünnepelni valóbb.

Mit tartalmaz ez az alkotmány, hogy háromezer évvel a kihirdetése után is ünneplik, hogy ünnepet kreáltak megjelenése napjára? Ki tud még népet, amely az alkotmányadását megünnepli? De ki tud még népet, amelynek alkotmányát a világ nagy része elfogadta, szentté avatta?

Nincs könyv a világon, amely ilyen elterjedésnek örvendene, nincs nyelv, amelyre le ne lenne fordítva, nincs mű, amelyből annyit idéznének, amely anynyira rásütötte volna bélyegét nyelvre, szokásokra, életformákra. Akik hűtlenek lettek hozzá, véglegesen még sem tudták tőle elszakadni, elválni, odaragasztották, hacsak emlékek is, az újhoz, a silányabbhoz.

Boncolgatják, kritizálják, tagadni próbálják igazi eredetét és éppen ez bizonyítja legjobban az értékét, felülmulhatalan becsét, örök halhatatlanságát.

A napokban az egyik émei iskolában jelen voltam egy bibliai mintatanítást követő bírálaton. Két óra hosszat folyt a vita arról az alkotmányról, az alkotmány Szerzőjéről. Az egyik bíráló kifogásolta, hogy a mintatanítást végző tanító túlságosan merevnek, hidegnek, nem eléggé könyörületesnek, bünbocsátónak, hosszantörőnek mutatta be az alkotmány Szerzőjét. Később megtudtam, hogy ez a bíráló, aki olyan nagyon sikra szállt a Szerző érdekében — egyáltalán nem is hisz benne.

Kommentálják a kommentárjait, glosszákkal látják el a glosszáit is, kifürkészhetetlen, megtanulhatatlan. Világos, mint a Nap, mély, mint a tenger és rejtelmes, mint az éjszaka. Tudósok elmélyednek benne, gyermekek elgyönyörködnek rajta, sebzett szívűek vigaszt, balszámot merítenek belőle, milliók mártírhálát halnak miatta.

Néhány évvel ezelőtt munkásiskolák tanítói arról vitáztak, felvegyék-e a tanrendjükhöz, ma már vitán felül áll, ma már ott van a számtan mellett, a földrajz mellett egy sorban, azzal a különbséggel, hogy a diáknak legkedvesebb tárgya. Az elemiben kezdik, a középiskolában folytatják, az egyetemre újra felbukkan. Az elemiben szórakoztató olvasmány, a középiskolában törvénykönyv, az egyetemen tudomány költészet, filozófia.

Számon tartják a fejezeteit, a mondatait, a betűit, a betűk csiráját.

A nép hátán még pattog az elnyomás ostora, még rabszolgaságban szenved, de az alkotmány már készülő számban. És ott az idegenben, a szigorított munka közepette, ahol sóhajtoztak, verejtékeztek, ahol a fiúgyermeket a Nilusba vetették, ott megszületett a törvénykönyvek egyik legszebb paragrafusa: „Egy tana legyen a polgárnak és az idegennek, aki köztetek lakozik.”

A négyezer éves szenvedés még ott bujkál a nép testében, a lelkében, a tekintetében, de már dalolja a szabadság dalát, a legszebbet, amelyet szabadságról valaha írtak. És a szabadságnak ez a dala helyet foglal a paragrafusok komoly cikkelyei között.

A jövő még olyan nagyon bizonytalan, olyan nagyon homályos, eléjük me-

red a pusztá minden rémével, de azért csak pereg az asszonyok kezében a dob, perdül a tánc, szól a győzelmi ének, mert „fenségesebb fenséges Ő.”

Az új haza konturjai még elvesznek a távolság ködében, de már iródik számára a Tan, amely megmaradt örökérvényűnek, meg a mai napig is, meg örök időkre.

Hadd ragadjunk ki néhányat a zsidó alkotmány paragrafusai közül:

„A munkás bérét ne tartad vissza éjjelen át. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Igazságos mérlegetek legyen. A megszkött rabszolgát ki ne szolgáltatd gazdájának. A földet el ne add örökáron. A bérmunkást ki ne zsákmányold, akár testvéred, akár idegen.”

De lehet-e, szabad-e ebből az alkotmányból valamit a többinek a rovására kiragadni, hiszen minden szava szent, szent az eredete és szentté avatta mártírmilliók vére.

Hetek ünnepe, aratás ünnepe, zsengek ünnepe, tóraadás ünnepe. A zsidó nép történelme folyamán mindig őszsze tudta egyeztetni a földet az égivel, a földi aratást a szellemi, az égi aratással. Ebben rejlik a zsidó ünnepek népszerűsége, mert mindenki megtalálja benne, amit keres, a Tóraadás ünnepe, vagy ha úgy tetszik, az aratás ünnepe.

A VILÁGHIRŰ KANTOR

SHALOM KATZ

imádkozik SEVUOT ünnepen

az **OHEL SHEM**-ben

Jegyek: Tel-Aviv: Ginzburg, Brenner 2; Rádió Union, Dizengoff 116. Jaffa: Kanaff, Bustros u.

Hallgassa meg SHALOM KATZOT ma 5 órakor a rádióban. 4314

Nagyon fontos értesítés

A herziiai úton épülő csehszlovákiai olék sikonjában maradt még néhány eladó lakás. A sikon dombon épült, ahonnan kilátás nyílik a telavivi tengerre. —

Kétszobás

összkomfortos lakás ára 950 font készpénz, 650 font jelzálogkölcson. Lakások, villák és házhelyek Tel-Avivban és környékén — minden igénynek megfelelően.

M. ROMAS and Co.

TEL AVIV, ROTSCILD BLVD. 8. POB 67. Telefon: 2548. 4340

TISZTIT ÉS FEST

JAFFAI FIOK

King George Av. 1
Jaffa-Tel Aviv Rd. sorok

A Gyógytudomány új forradalmi vívmánya: a B-12

A vörös vitamin csodái

Paul de Kruif beszámol az új gyógyszer felfedezéséről és minden képzeletet felülmúló hatásáról

A vitaminkutatás legújabb és legcsodálatosabb felfedezése, a B-12, népszerűbb nevén, a vörös vitamin. Angol és amerikai kutatók egymástól függetlenül de csaknem egyidőben fedezték fel. Dr. E. Lester Smith és L. F. J. Parker, a London közelében épült Glaxo-laboratóriumban évek kísérletei után kitermeltek állati májból az új vitamin kristályait és az eredményt 1948 május 28-án jelentették be az angol biokémiai társaság huszonhetedik évi közgyűlésén. Egy-két héttel később az amerikai kutatók vezetője, Karl A. Folkers közzétette az amerikai kísérletek eredményét, amely hajszálnyira egyezett az angollal. Az új vitaminnal bámulatos hatásokat lehet elérni a vészes vérszegénység és egyéb ehhez hasonló súlyos betegség eddig reménytelennek vélt esetében. De az előállítási mód még meglehetősen költséges és bonyolult volt. Két év újabb kutatás után a helyzet ma az, hogy az életmentő vörös kristályok olcsón és minden kívánt mennyiségben előállíthatók egy másik, új gyógyszer, a streptomycin melléktermékeiből, amelyet egy amerikai zsidó biokémikus, Zelman Wakszmann fedezett fel.

A népszerű orvosi író, Paul de Kruif, egy londoni folyóirat májusi számában a következő érdekesítő cikkben számol be a vörös vitaminról.

Ötvenézer élet egy kávéskanálban

Az új B-12 vitamin gyógyítóereje egyszerűen elámulást kelt. Kávéskanálnyi elég a vörös kristályból, hogy ötvenézer ember életét megmentse. Egy gram milliomodrésze a halálos anémiákat és ezek idegsorvadásait leküzdni képes és életmentő lehet bizonyos trópusi kórságoknál és halálos kimerülések esetében is.

Alkalmam volt beszélgetni jónéhány ilyen „feladott” beteggel. Megtudtam tőlük gyógyulásuk különös történeteit. Az egyik, egy középkorú asszony, már reménytelen esetként került a kórházba. A nyelve, a szájpada és a torka a súlyos vérszegénység következtében oly gyulladt volt, hogy se enni, se inni nem tudott. Egy parányi adag B-12 befecskendezése után a gyulladás megszűnt, farkasétvágygal evett és négy nap után gyógyultan hazamehetett.

„A B-12 kiásott siromból”

Egy férfit beteg nagy gyengeségi tünetekkel került a kórházba. Hónapok óta járn sem tudott, ha megkísérelte, elvágódott. Olyan reszketős volt, hogy felöltözni sem volt képes. Néhány injekció után annyira megerősödött, hogy újra munkába állhatott. Ugyanezt hallottam egy másik páciensről, aki folyékony ércnek érzékelte minden eddel. A lábában zsibbadtságot érzett és olyan szédelős volt, hogy állandóan az eldőléstől félt. Az első adagocska B-12 elmulasztotta a szája és a belel felsebbztségét és újabb egy-két adag után visszakapta régi erejét.

Az öreg kőműves esete is igen jellemző. Hetvenegy éves volt, és olyan vérszegény, hogy a vére egyre vizenyösebb lett. A végén már egy téglát nem tudott megemelni. Olyan aprómennyiségű adagot kapott, hogy szem észre sem vennie. A kórházból kijövet azonnal munkára jelentkezett és most magas kora ellenére a város egyik mester-kőművese. Hasonló történetet mesél egy idősebb vaskohó-munkás: Tüdővérzés után a vére vörös sejtjei már olyan mélyen álltak, hogy letargikusan várta a halált. „A B-12, — mondja — kiásott a siromból. Elek és dolgozom megint.”

Májikúrával kezdődött

A vitamin, amely a betegeit a halál előszobájából hozza vissza, negyedszázados keresés eredménye. Huszonöt évvel ezelőtt George Minot doktor megkapta a Nobel-díjat, mert felfedezte, hogy az állati májban olyan anyagok vannak, amelyekkel a vészes vérszegénységet gyógyítani lehet. Az új kezelésnek azonban az a hátránya volt, hogy a beteggel rengeteg májat etettek és a leg több páciens ezt nem bírta. A vegyészek kezdték kivonni a máj gyógyító elemeit, a különböző májkivonatok és injekciók ezreknek mentették meg az életét. De a befecskendezések drágák, kényelmetlenek és hovatovább allergiákhoz vezetnek. Keresni kellett az egyszerűbb kezelési módokat.

Hajszja az ismeretlen „X” után

A máj ezernyi finom vevő alkatrész megzavaróan kaleidoszkópikus keveré-

ke. Nos, melyik ezek közt az ismeretlen „X”, amely a vészes vérszegénység betegeit gyógyítja? A laboratóriumokban a kutatók százai hajszolták ezt az életmentő X-et. A hajszát megnehezítette, hogy nem találtak kísérleti állatot, a-

A mikrobavadász leány felfedezése

1946-ban egy kis amerikai mikrobavadász, dr. Mary Shrob, kiségitette a vegyészeket dilemmájukból. Nem az ismeretlen X-et kereste, egy nagy állami élelmiszerlaboratóriumban a tej megsavanyodását okozó bacillusokkal dolgozott. Rájött, hogy kedvenc laktobacillusai vadul gyarapodtak, ha bizonyos májkivonatot kaptak táplálékul. A laktobacillus itt minden bizonnyal azt a potenciális valamit szedte ki a májkivonattól, amely a vészes vérszegénység és a fehérvérűség betegeit a pusztulástól megóvja. Itt tehát a véletlen milliószámra felfedte a legideálisabb kísérleti állatkákat.

A vérvörös foltocska

Mary Shrob a marylandi egyetemen, ahol dolgozott, összetalálkozott egy nagy gyógyszerüzem kémikusával Karl A. Folkers-szel, aki évek óta kereste az ismeretlen vitamint, de kísérleti anyag hiányában csak igen lassan jutott előbbre. A vegyész másnap eljuttatta Mary Shrob laboratóriumaiba a már kianalizált és bevált májrészecskéket. Hónapok izgalmas etető és figyelőmunkája után megállapították végre, melyek a leghatékonyabb tápanyagok. Ezzel egyre közelebb jutottak a megoldatlan kérdés feleletéhez. De még további két évig tartott, amíg

mely a betegségre hajlamos. Embert a kísérletező vegyészek nem kaptak. Egyetlen orvos sem volt hajlandó feláldozni betegeit, akiket a májkúra szépen gyógyított, csakhogy a misztikus „X” előkerüljön.

Folkers és három munkatársa, Brink, Koniuszky és Wood, papírra kenhették a szép vérvörös foltocskát, amely az új vitamin kristályainak bizonyult.

Négy tonna máj egy gram vitamin

A nagy gyógyszergyár vegyészével négy tonna májat használtak el, hogy egy uncia harmadrészét kitevő kristályport állítsanak elő. De milyen tünevényes mágiája volt a szernek. Dr. Randolph West, a Columbia egyetem nemrég elhunyt tanára volt az első, aki egy visszaeső nagybetegének ebből injekciót adott. Az adagolás az orvosi történelem eddig ismert esetei közt a

A parányi hatalma

Az alabamai Birmingham klinikáján megállapították, hogy az új szernek akkora adaga, amely egy uncia kétmilliomodrésze, a vészes vérszegénység végzetes idegefajulását is megállítja. Ugyanez volt az eredmény a bostoni városi kórházban is. A B-12 nem gyógyít véglegesen, az adagolásokat hosszabb időközökben meg kell ismételn. De megállapítható, hogy a lemérhetetlenül parányi kristály életmentő képessége akkora, mint a milliószorta nagyobb májkivonatnak.

Elvesztettem
személyi irataimat tartalmazó aktakönyvet Natanja-telavivi autóbusszal. Kérem megtalálót, jutalom ellenében következő címre eljuttatni:
Dr. Alexander, nőgyógyász, Natanja Hásuk, Béth Swit. 4310

Mintás selyemvistrák
új divatminták, 90 cm széles
„Lakol” ár **-530** méterre
Mintás selymek, mosóáruk nagy választékban a
DROR
textiláruházban
TEL-AVIV, WOLFSON 22
2444

legparányibb volt. Az adag súlya egy milliméternyi emberi hajszál súlyának felelt meg. A mennyiség emberi szem számára láthatatlan és egyszerre több adagot kell vízben feloldani, hogy a kívánt dózis mérhető legyen. De ez a semmisség rá tudta kényszeríteni a beteg csontvelejét, hogy a piros vér literjeit ömlessze a szervezetbe.

A B-12 erősen fölötte áll a májkivonatnak. Amíg ennek a hatása változó, a vörös vitaminnal az orvos pontosan megújítható kezelési módszerhez jut. Nem egy beteg allergiás iszonyt kap a májkezelésnél, a vörös vitamin nem idéz elő allergiát. A mágikus szer csöppnyi adagjal még kényelmetlenséget sem okoznak.

Az új vitamin korlátlan készletel

A vörös vitamint persze laboratóriumi ritkaságnak lehetett tekinteni, hiszen négy tonna máj kellett egy gramm előállításához. De a sors ezáltal áldott jókedvében volt. Őt nagy amerikai gyógyszergyár egymástól függetlenül felfedezte, hogy a streptomycin tenyésztése melléktermékkel szolgál, amelyből szintén előállítható a vörös vitamin, A nyersanyag és a kitermelés lehetősége ezzel korlátlaná vált.

A matróz és a róka

Az új vitamin hatása nagy kimerülések esetében egyszerűen kísérte. Behoztak a kórházba egy matrót, aki százötven fontról lefogott kilencvenre és olyan gyenge volt, hogy lélegzeni is alig tudott. Diagnózis: nagyfokú táplálkozási vérszegénység. Kap egy injekciós adagot a vörös vitaminnal. Három hét elmúltával, amikor a kórházból hazafele gyalogol, az elben megtámadja egy vörös róka. Még mielőtt megmarha volna, torkonra adta és megittotta.

A különböző elmeszesedéseknek egyik rettegett jelenségét, a nagy kimerülést is próbálják kezelni az újonnan felfedezett vitaminnal. Remény van rá, hogy sikerrel. A betegséget magát talán nem gyógyítja, de a betegek új erőre kapnak tőle. A májkivonatot sem pótolja teljesen, ez továbbra is a természet leghatásosabb gyógyszere marad és a vegyészek biztosra veszik, hogy még egyéb ismeretlen X-eket is kiszednek belőle.

Az állattenyésztés új reményel

De azonkívül, hogy gyógyszerül szolgál, még más nagy reménységet is tartogat a B-12. A jószág és különösen a sertés és a baromfi nem nagyon hizik, ha kizárólag növényi táplálékot adnak neki. A legtöbb gazdálkodó tudja ezt és a takarmányt állati proteinnel keveri. Az állati fehérjeféléket a halászipar szolgáltatja, de a készletek elégtelenek. Most kiderült, hogy a B-12 itt is nagy szerepet játszhat. A vörös kristályok termelése határtalan léven, könnyen felhasználható az állatok hizlalásánál. A vörös vitamin hatalmasan emelheti fehérjékészleteinket és az élet adó B-vitaminokat egyidőben. Mert ezeknek a vitaminoknak, a B-tizenketet beleértve, alapanyaguk az állati hús.

A lisztbe kevert B-vitamin, mint tudjuk, megszüntette a pellagrát és a beriberi betegséget. Az új kilitás most az, hogy a több és vitamingszagú hús- és májfélek elháríthatják azokat a betegségeket, amelyeket a B-12 oly csodálatos módon gyógyít: ezzel a vérünk jobb lesz, az idegrendszerünk ellenállóbb és az életünk határa kitörlődik.

Hol szórakozzunk Haifán?

Haifai mozik műsora:

ORION Telefon 4920	A bosszu jegyese Paulette Goddard John Lund
MAYON	Kék Duna Cigányzeneférfék Ifred Rode
M A Y Telefon 2944	
HADAR Telefon 2500	Kinai vizeken Clark Gable Walles Beer
ARMON Telefon 4948	Maxican Hayride Bud Abbot Lour Costello
EN DOR	A coloradoi ember Glenn Ford Ellen Drew
O R A H	The fountainhead Garry Cooper Patricia Neal
A M P H I - THEATRE	A három testőr Lana Turner Gene Kelly

EJJELE-NAPPAL MINDENÜVE Taxi-szolgálat MERKAZ MICPAH
Telefon: **2525**
4150 4995
rendelkezésre áll

Allomások:
HADAR: Balfour u. 7 és Jona u., a Café Nimmánál
ALVAROSBAN: Uj Merkás
BAT GALIMBAN: ARIJA u.

LONDONI LEVÉL

A BETÖRŐ ÉS ÖN

írta: KACZÉR ILLÉS

Május eleje.

Öszhajú gentleman áll mellettem az épp megnyitott kiállítás külön bűnügyi múzeumában és igyekszik kiönteni a szívét. Hol vannak a szép és nyugalmas viktoriánus idők, amikor az angol volt a világ legerköcsösebb, legfinomabb, legfigyelmesebb és legjobb modorú nemzete. Azelőtt száz évben nem volt annyi bűnözés, mint ma egyetlen év alatt. Különösen tartom az öregúr méla visszaemlékezéseit ebben a terebben, ahol épp az elmúlt század rémregényeit és azok hírhedt hőseit vonultatják fel „csak felnőttek számára”. Itt van Jack, a hasfelmetsző, az ő rettegett zsebkésével, itt van Thomas Neill Cream, a tömegmérgező, kis halálesontos kéztáskájával, itt vannak a beretvás gyilkosok, az álarcos gyilkosok, a fátyollal letakart égészemű és véreskezű szép özevgyek, és azok a granszenyörök, akik áldozataikat gondosan becsomagolva viszik magukkal kéjtudásainak Mr. Neill Cream pedáns rendtartó lehetett, kis kézipatikájában négy-öt tucait szépen elrendezett fiolában vannak az ételbe süthető, italba keverhető, gyorsanőző vagy időre temperált mérgei a latin és angol felírás kaligrafijával. A kofferes gyilkos bőrdíjén csattos szjak és betörésmentes zárak alatt felismerni véled egy-két jobb európai hotel címkéjét. Albert Drysen sheffieldi mesterbetörő és mestergyilkos portréja az előrebígyesztett szájjal, az agresszív állal és a lefelé fordított orral pontosan olyan, ahogy Lombroso előrelátta és ahogy a bűnügyi tankönyvek lerajzolják. A portré alatt az üvegszekrényben ott találok a kitűnő férfi teljes betörőfelszerelését. A kézárnypár fekete pápaszemét, a sötét üvegű lámpát a barna gyertyacsonkkal, az összehajtható patentiétrát, a véskét, a bőrkezttyűt, az ablakpárkányba kapaszkodó szigonyt és a pálya utolsó jelvényét, a cellabilincset a vaskarman-tyukkal. Megtudom, hogy a kopaszodó és nem éppen becsületben megőszült miniszter 1879 februárjának egy kődös reggelén végezte az akasztófán és hogy az ítéletet Mr. William Marwood hajtotta végre, aki 1874-től 1883-ig állt az állam szolgálatában. Mr. Marwood korrek és udvarias hóhér volt, igazi viktoriánus karakter. A bűnügyi vitrin polcán ott látható átlátszó selyempapírban a névjegyet, amely közli a szükséges adatokat. „W. M. Marwood, ítélet-végrehajtó, Horn Castle, Lincolnshire, England.” Ezt a névjegyet adatta be megérkezése után kilensének, ez esetben Mr. Drysennek. Aki a formai bemutatkozás után már alig panaszkodhatott, hogy látogatója negligálta és hogy a következő nap reggelén egy barátságatlan idegen kopogott be cellája ajtaján.

Ilyen közöd van a betörőhöz. És ahogy végigvonulnak a szemed előtt a falakon elrendezett képek, ábrák, számok, görbék, adatok és tanulságok, már büntudatot is érzel, hogy cinkosa vagy a csirkefogónak. Vagy ha cinkosa nem is, segítőtje. Az első vaskos hiba, amit elkövetsz, ha szabadságra mégy a családoddal, hogy országgal-világgal, tehát elsősorban a betörővel közlöd az eseményt. A közlésnek vannak jelképes formái, így a többi közt az, hogy nem rendelted le a tejet, az ujságot, nem szoltál a postásnak, kinél adja le a levélnyíláson be nem dobható nagyobb küldeményeket. A tejes az ajtó elé teszi le a tejet, az ujságos az ujságokat, a postás a csomagokat. Ez felhívás a bűnre. Nem a kényvelmes lopásra, hanem a kényvelmetlenebb betörésre. Különös, hogy a kis kínálkozó alkalmak itt nem a tolvajt szülik, hanem a betörőt. Az itt Angliában nem fordul elő, hogy a ház elé tett tejet elemelje valaki. A legnagyobb tejség idején se nyult senki a más ajtaja elé tett telepalackokhoz, ez már annyi volna, mint ha a tüzhelyéről vagy a terített asztalról vinné el az edellet. A pennys lopásokat itt nem ismerik. Az ujságos elmegy a standról, otthagya az ujságjait, a vevő jön, leteszi az Expressert vagy a Chronicleert a pennyt, a Manchester Guardianért a kétpennyt, a Timesért a három pennyt és ha két pennyt lesz le a Daily Telegraphért, visszavesz az ottheverő aprópénzből egy felpennyt, mert a Telegraph ára csak másfél penny. A trafikos vasárnap a zárt üzletajtó elé polcozza fel a két- és hárompennys vasárnapi lapokat és a hatpennys hetilapokat és arra kéri az arrajárókat, hogy a vétel árát dobják be az ajtó levélnyílásán. Másnap besepri a pénzt és utána se számol, hogy vajjon megegyezik-e. Ha megteszi (ezt a magam trafikostól tudom), inkább többet talál, mint kevesebbet, mert akinek nincs két apró penny, bedob egy hárompennyst vagy a három-négy penny helyett egy hatost. Furcsa, hogy ez a megrögzött becsületesség itt a betörő kezére dolgozik. Ha ellopnák a ház elé tett tejet, az ujságot vagy a postacsomagot, a betörő nem értesülne róla, hogy a ház egyideig lakatlan. Csak harmad-negyednap jut az eszébe a tejesembernek vagy az ujságosnak, hogy a szomszédoknál érdeklődjön, elmentek-e a rendelői vagy talán baleset érte őket. Néha bizony bajt jelez az ilyesmi. Féltéve ezéltt néhány házra tölem egy öreg hölgy küszöbe előtt három napon át gyűlték a tejpallackok. A tejes végre telefonált a rendőrségre. A rendőrség betört a lakásba és ott találta az öregasszonyt a padlón elterülve. Nem történt bűntény, beteg szíve ölte meg.

A kiállítás címe „A betörő és Ön”. Amivel Mr. Chuter Ede belügyminiszter és a Scotland Yard igazi viktoriánus finomsággal adja értésedre, aki eljöttél megtekinteni a kiállítást, hogy valami-

Van a hanyagságnak vagy a naivitásnak egy még súlyosabb formája, amely beinvitálja a betörőt. Ilyen az utcaajtóra vagy a csengő és névtábla közé beszorított cédulácska, amely közli a láto-

gatóval, hogy bizonyos dátumig a harmadik vagy negyedik szomszédnál jelentkezzen. Van, aki jelentkezik, mert sürgős üzenete van, vagy tudni akarná, hova utaztak a háziak. Aki nem jelentkezik, az betörő. Helyesebben jelentkezik és le is teszi névjegyet, de nem a szomszédnál, hanem a távollévők házában. Akik, mire hazaérkeznek, már böttal üthetik a nyomát. Vannak itt egyéb döreségek is, amelyek egy kis gyors munkára szolitják fel az ismeretlen tetteket. Jön itt egy görnyedt kis házaló, aki cérnával kereskedik vagy ennél is csábítóbb áruval, nylon-harisnyával. Megnyitja kis kofferjét az ajtóból kilépő két asszony felé. Máskor azonnal leállnak, hogy turkáljanak a ritka portékában vagy a kezükfejére húzva szakértő szemmel vizsgálgassák a pókhálófinom szövést. Most nem érnék rá, mert utaznak a szomszéd városba. Elszalasztani az alkalmat persze nem lehet, tehát futtában odaszólnak a kofferes fiúnak. „Jöjjön holnap ilyen időtáiban, ide vagy az átellenes házba, most nem érünk rá, mert lekessük a félhármast vonatot.” A vándor nylonkereskedő maga nyápic fiú, aki nem válnakozik kockázatosabb dolgokra. De van egy nagyrabcsüült barátja, aki jó borralvalót ad az információtért. Most éppen a kocsmában sörözik. A kis lapozófilm, amely ezt a kiállításon bemutatja, sejteti, hogy raffinált fickóval van itt dolgunk, aki egy pillanat alatt felfogta, hogy legalább késő estig két ház áll üresen, az itteni és az átellenes. Fizet a kocsmában, előleget ad a nyolcos-fiúnak és mint a gyors elhatározás embere, munkához lát.

A kiállítást a betörőről és az ellene alkalmazott védekezésről az emberek tízezei látogatják naponta. Igaz, hogy London legnagyobb utcájában van: az Oxford Street legforgalmasabb áruházának egyik emeleti szárnyát foglalja el. Mr. Chuter Ede belügyminiszter, aki a türethetetlenül felszaporodó bűnözés csökkentésére és elsősorban a közönség kioktatására sorozatos hadjáratot indít, tudja, hogy a tömegeket ott kell megfogni, ahol jelenvannak, — egy félreéso utcában valamilyen exkluzív park közepén fekvő kiállítóhely tizedennyi látogatót se vonzana. A felnöttek kioktatása roppantul fontos, mert itt egy alapvető tantárgy megtanulását mulasztották el már iskoláskorukban. Kitudódik ez a fogalmi balesetek ellen indított kampánynál is: a felnöttek az uccán bizonytalansággal és kevesebb módszerességgel mozognak, mint a kisiskolások, akik az utakon való mozgás szabályait az iskolában szakemberektől tanulják meg. A gyermek, aki a kort még meg nem zavart érzékkel fogja fel, a betörőről is modernebbül gondolkodik, mint a felnőtt. Magam hallottam, amikor a kiállítás szemléltető képei előtt egy kisfiú azt mondta az anyjának: „Látod, mami, mondtam, hogy ne tedd a lábgyékény alá a kulcsot, mert a betörő mamája is odatette mindig.” A mama ezt sohasem látta olyan világosan, mint itt a kétszeres felvilágosítás után. No persze, a betörő első mozdulata, amikor a bezárt ház ajtaja elé ér: megemeli a lábgyékényt, hiszen így szokta meg gyerekkorában, amikor hazatért az iskolából és az anyja, aki munkába ment vagy vásárló körútiára, odatette neki a kulcsot. A mamák az ő elkorlátolt fenőtt-fantáziájukkal még azt sem tudták elképzelni, hogy a betörőnek is volt gyerekkora és mamája. A legtöbb felnőtt a betörőt a detektívregényekből és a gangszterfilmekből ismeri és agyának galleriáját csak kész karikatúrák és monstrumok egészen elavult képei népesítik be. Az ő betörőjük többnyire valamilyen durva, vastagnyakú, vaskosszájú tömpeorrú, álarcos vagy fekete-szémüveges revolveres bandita, aki a céhhez való tartozást még bizonyos egyenruhával is, így például a Liliom-sapkával és a harántcsikos matróztrikóval is kihangsúlyozza. A valóságban a betörő, ha tagja is valamilyen gengnek, mindent elkövet, hogy úgy öltözködjön és viselkedjen, mint a többi civil, legfeljebb kezttyűben és cipőtalpban hódol más dívatnak, de ezt is csak a munkahely intim homályában teszi, mert kerülni óhajt minden feltűnést.

A fogalmak itt kissé megtisztulnak és a polgár aki a nyugalmát és tulajdonát félti, hamar megtanulja, amit a rendőrmár ujonckorában megtanult, hogy mindenki betörőgyanus, a legszembében kinéző hölgyike és az a megnyerően mosolygó fiatalember, aki még innen van a nagykorúságán, de szenvedélyes barátja a löversenynek és a kutyafuttatásnak. Sokszor nincs is más bizonyíték évekig, mint egy-egy fiú vagy lány extravaganciája és költelezése, amíg aztán kitudódik, honnan van a pénz. A betörések növekvő statisztikájában rengeteg a fiatalok. A mesterség alapismeretelt a moziban tanulják. A moziból hozták a motorizáló erőt is, az extra-

vagáns élet vágyát, a nagy tetteket ígérő pályához. A polgárt tehát kioktatják, mit ne tegyen és mit tegyen, hogy fokozza a biztonságát. Mit ne tegyen? Ne kövessen el nyilvánvaló döreségeket, amelyekkel megkönnvitli a betörő munkáját. Mit tegyen? Ne sajnálja az apró fáradságokat és költségeket: a szőnyeg alá tett kulcsnál olcsóbb, ha minden családtag külön kulcsot kap. A nyílvahagyott ablak is meghívásszámba megy és a bömböző rádió is vagy az izgalmas televíziós játék, amely köré egyetlen szobába gyűll az egész család. A többi szobában ilvenkor háborítatlanul lehet dolgozni. Ha az ipsét véletlenül tetten-érték vagy megzavarták, az első dolog jól megnézni, milyenfajta ember volt. Van itt a falakon szemléltetés, amely fiziognómiai leckét ad. A haj színe, a szem vágása, a homlok, a száj, minden fontos. Talán a legfeltűnőbb az orr ebből a fitos orrocskától a méltóságos indiánorré tizenhárom nagváltozat van. A hát is fontos lehet, mert a legtöbb sietve távozó ismeretlen csak ezt a részét mutatja. Evv pár különösen álló vagy elálló fül már becses nyom lehet a sietve felzörgött detektív számára. Itt általában arra tanítják a közönséget, hogy ne kimélie a rendőrt. A rendőrra van, hogy foglalkoztassák. És mint a betegség kezelésénél, a bűn esetében is a gyógyításnál is fontosabb az elhárítás. Ha szabadságra mégy a családoddal, vagy ha csak egy-két napra távozol, közöld a rendőrséggel, az majd szemmel tartja az üresen maradt házat. Nem kerül többbe, mint egy telefonhívásba vagy egy levelezőlapba, a többi már előre megfizetted adóban. Ha baj van, tárcsázd fel a három kilencet. Minél hamarabb teszed, annál biztosabb az eredmény. Az ne agasszon, ha már nem jutottál hozzá, mert netán maga a hivatlan vendég tette lehetetlen- nőt, hogy bemozd a pontos címedet. A Scotland Yard telefontudósai másodpercek alatt megállapítják, hogy a kétmillió londoni telefon közül, melyiken át sikoltottad el a magad kis S. O. S.-ét. A következő másodpercben már szalad az üzenet a kerületedben vagy a kerület közelében cirkáló rádiókocsiknak. És néha még fel sem ocsudtál a rémületéből, hogy az álmélködés izgalma fogjon el: a rádiókocsi már megállt a ház előtt és már kopog a rendőrr az ajtódon.

A kezdő betörőknek és az alkalmi betörőknek ezek a felvilágosító hadjáratok minden bizonnal megnehezítik a munkát. Sokan lesznek talán, akik belátják, hogy becsületesebb lenni könnyebb és kevesebb kockázattal jár. A hivatásos betörő ellen ez se nagyon használ. Az idején a kiállítóra és az aggodó polgár soraiban tanulmányozza az új helyzetet. A bűnhullám, amely ma a csúcspontját érte el, talán apad is egy időre. De a feladat nem olyan egyszerű, hogy némi propagandával meg lehetne oldani. Még ha meg is kapja a rendőrség a sokezer újoncot, amelyet az egyre súlyosbodó helyzet megkövetel, a közönség alarmirozásánál és ébrentartásánál fontosabb a helyi megelőzést megelőző nagy társadalmi prevenció, amely a biztonság és a békés fejlődés szellemével és atmoszférájával azonos. Itt sem a lordok kilencfarkú macskája, sem az új biztonsági záruk tucajtja, vagy a rádiókocsi elriasztó közelsége nem győzi meg gyökeresen az életbe induló ifjúságot, hogy a bűn nem fizet. El kell oszlatni az árnyékot a jövőről darabokra kell zúzni a repülő eszézealjakat és a damokleszkardokat, hogy az új nemzedéknek oka legyen hinni a munkát és az építés hasznosságában és célszerűségében. Minden egyéb csak régmódi kenőcs a belülről feltörő dagnatra.

Miért fizetni többet?

CIGARETTA
a legfinomabb dohánnyból

30 CIGARETTES

LA-KOL ÁRON

90 PRUTA

AZMON

JERUSALEM CIGARETTE MFG. Co. LTD.

Mi az igazság a Holt-tengeri koncesszió körül?

Írta: M. A. Novomeyszky

Az Izraeli sajtóban hónapokon keresztül éles támadások jelentek meg a Holt-tengeri Potash-művek vezetősége ellen. A sajtókampány élén a baloldali Al Hámismár állott. A vállalat ellen felhozott vádak a következőkben foglalhatók össze:

1. A vállalat vezetősége az oka annak, hogy a háború idején a sokmillió értéket képviselő üzem teljesen elpusztult.

2. A Potash-művek éveken keresztül szabotálta az ország leggazdagabb ásványi kincsének kihasználását.

3. A társaság nem volt hajlandó elismerni a zsidó nemzeti szervek szuverenitását.

4. A társaság a háború alatt Londonon keresztül nagyobb pénzüsségeket utalt át a transzjordán kormányra.

5. A Potash-művek nem volt hajlandó végkielégítést fizetni elbocsátott tisztviselőinek.

Ezekre a vádakra most egy nagyon érdekes összefoglaló cikk keretében válaszol a társaság alapítója és igazgatója, a 75 éves Novomeyszky mérnök, aki Oroszország egyik vezető cionistája volt és az első világháború idején az urali és szibériai cionista szervezet elnöki tisztségét töltötte be. Az alábbiakban közreadjuk Novomeyszky mérnök cikkének fontosabb részeit:

Amikor először olvastam ezeket a vádakot — napirendre akartam térni fölöttük. Arra gondoltam, hogy egyetlen tisztesség és intelligens Izraeli polgár, akinek csak valamelyes tudomása van a Holt-tengerről és a Potash-művekről, nem fogja elhinni ezt a mesét, melynek valótlan volta nyilvánvaló. Miután azonban alaposabban mérlegeltem a helyzetet, kötelességemnek éreztem az alábbi két ok miatt válaszolni a nyilvánvaló politikai propagandára:

1. A jisiv idősebb nemzedéke, amely éveken keresztül figyelemmel kísérte azt a harcot, amelyet az angol törvényhozás két házában a koncesszió elérése érdekében folytattunk és amely ismeri a való helyzetet, tünédezőben van és már elevező kisebbséget képez az országban. Új nemzedék született és sok őrült is érkezett az országba, akik semmit sem tudnak a Holt-tenger partján lévő nagy kémiai üzem fejlődésének történetéről. Ezek képeznek arra, hogy autentikus igazságként fogadják el a baloldal részéről hangoztatott vádakot.

2. Az Al Hámismár által feltálat mesét más lapok is átvették úgy, hogy nagy publikitásnak örvendő.

Jelen sorok írja kilenc esztendőn keresztül tárgyalt az angol kormánnyal a Holt-tengeri koncesszió ügyében. A végén ő és egyik angol barátja kapta meg a koncessziót. El sorok írja vállalta a felelősséget a társaság megalakulásáért — ez a palesztinai Potash-művek — hatalmas tőke mozgósításáért, úgyszintén angol és zsidó személyiségeknek a társaság igazgatóságába való részvételéért.

Ezért tisztességes és logikus lesz, ha

vállalom a felelősséget mindazért, ami 30 esztendő palesztinai működésem alatt a Holt-tengeri tervvel kapcsolatban történt. Örömmel teszem ezt. Vállalom a teljes felelősséget az összes mulasztásokért, hanyagságokért, árulásokért, büntetésektől, amelyek az ország, a jisiv és az emberiség ellen elkövettünk

Első lépések a Holt-tenger kiaknázására

Egész pontosan 1906-ban kezdtem először érdeklődni a Holt-tenger iránt. 1907-ben leveleztem ebben az ügyben dr. Artur Ruppinnal, aki annakidején Jaffán lakott. A terv az volt, hogy a török kormánytól engedélyt szerzünk a Holt-tenger ásványainak kiaknázására.

1911-ben több hetet töltöttem Palesztinában, akkor tekintettem meg először a Holt-tengert és magammal vittem egy kis vizet, hogy megvizsgáljam kísérleti célból laboratóriumomban, amely a földkerekség egészen más részén volt.

1920-ban újra eljöttem Palesztinába, ekkor azonban már azzal a céllal, hogy letelepedjek. Kísérletezni kezdtem a Holt-tengeri ásványokkal, úgyszintén kutatni kezdtem más ásványok után is. Sir Herbert Samuelhez, az akkori kormányzóhoz kérvényt nyújtottam be a koncesszió ügyében. A fölkormányzó javaslatára áttettem az ügyet Londonba és közvetlen tárgyalásokat kezdtem a gyarmatiügyi minisztériummal.

A következő években elfoglaltságom hárome irányú volt: 1. aprólékos kísérleti munka a Holt-tengernél, ahol kísérleti állomást állítottam fel, továbbá a héber egyetem laboratóriumában való munka, ahová több ismert vegyész hivatott meg. 2. A gyarmatiügyi minisztériummal való tárgyalások a koncesszió ügyében. 3. Látogatás azokban az országokban, amelyek kálisó előállításával foglalkoznak, tanulmányozni a munkamódszereket, főleg a nap sugarai által való párolás módszerét.

Megadják a koncessziót

Miközben a koncesszióra vártam, váratlan családás ért. Sir Herbert Samuel javaslatára ugyanis a gyarmatiügyi minisztérium úgy döntött, hogy a Holt-tenger kiaknázását versenytárgyalás útján fogják kiadni. A londoni és jeruzsálemi lapokban hirdetések jelentek meg, amelyek meghívták a pályázókat. Az angol kormány több pályázatot kapott Amerikából, Angliából és Ausztriából. Én is újabb javaslatot terjesztettem be, melynek technikai és pénzügyi adatai tökéletesebbek voltak. 1927 áprilisában a gyarmatiügyi minisztérium hivatalosan közölte velem, hogy az angol kormány elvből elhatározta a koncesszió megadását számomra és barátom, Tulloch őrnagy számára közösen. A feltétel, hogy hiteltermelő módon bizonyítsuk be a kormánynak, hogy valóban rendelkezünk a koncesszió kihasználásához szükséges eszközök fölött.

A pozitív határozat ellenére is további két és fél év telt el állandó harcok közepette, amíg célunkat elértük. Abban a pillanatban ugyanis, ahogy köztudomásra jutott az angol kormány határozata, különböző érdeklőségek mozgáltak meg az angol parlamentet és a sajtót és abba az irányba igyekeztek befolyásolni a kormányt, hogy semmisítse meg az előző határozatát.

A Lordok házában kétségbe folyt hatalmas vita a Holt-tengeri koncesszió körül. Az első 1928 májusában, a másik 1929 márciusában. Ezzel kapcsolatban több kérdést intéztek a gyarmatiügyi államtitkárhoz a parlamentben is. A felszólalók „bolsevik”-nek és „német ügynek” tituláltak, antiszemita hangulat uralkodott a parlamentben a koncesszió miatt.

Az igazgatóság összeállítás

1928 végén és 1929 elején olyan erős volt az ellenzék, hogy majdnem lemondunk a sikeres megoldás reményéről. Két lépésünk azonban megmentette a koncessziót. Kétirányban kellett ugyan is megnyugtanni az angol kormányt: 1. bizonyítani kellett, hogy a koncessziótulajdonos rendelkezik 100.000 fonttal azon az 50-60.000 fonton kívül, melyet azelőtt már bebizonyított.

2. A létesítendő vállalat részére reprezentatív igazgatóságot kellett kinevezni olyan emberekből, akiket jól ismernek a londoni Cityben. Az igazgatóságnak hatást kellett tennie az angol parlamentben.

1928 nyarán Párisból Palesztinába érkezett Jiszraél Brodie, aki az elhunyt Brandess főbíró buzdítására a maga, valamint amerikai barátai nevében 100.000 fontot ajánlott fel erre a célra. Az ajánlatot természetesen elfogadtam

és amely bűnökkel a lap a társaságot vádolja. De miután magamra vállaltam ezt a súlyos felelősséget, úgy véltem, gondoskodnom kell arról, hogy az egyes lapok által közölt mese ne maradjon egyetlen verziója a kálíművek koncessziója körül folytatott huzamosabb harsz történetének.

Ez a munka megszakítás nélkül körülbelül kilenc évig tartott. Erre a célra komoly pénzüsségekre volt szükség. Az első években a kiadásokat saját zsemből fedeztem. A két első adomány nem zsidó forrásból jött — von Oppenheim báró, Ausztria egykori oroszországi követe 15.000 fontot küldött és egy Leslie Urquart nevű angol nagyiparos akinek hatalmas bányáerdekeltséggel voltak Oroszországban, 5.000 fontot küldött.

1923-ban az elhunyt Jicchák Naiditsch, a cionista szervezet londoni pénzügyi és gazdasági tanácsa elnökének meghívására, megjelentem a tanács előtt és be-terjesztettem a Holt-tenger fejlesztésére vonatkozó tervemet. Ennek eredményeképpen a tanács 5.000 fontot szavazott meg erre a célra.

1924-ben a gyarmatiügyi minisztérium meghívott, hogy szakértőbizottság előtt közöljem a tervvel kapcsolatos részleteket. A vegyészekből, mérnökökből és üzletemberekből álló bizottság elsősorban a technikai és a komerciális részletek iránt érdeklődött.

Ugyanabban az évben, 1924-ben, megalakítottam az első vállalatot, melynek neve Palesztinai Bányászindikátus volt, ennek nevében folytattam a tárgyalásokat az angol kormánnyal és a különböző tőkeérdeklőségekkel. Ez a szindikátus 1925-ben 10.000 fontot kapott a new-yorki palesztinai-gazdasági társaságtól, ugyancsak 5.000-5.000 fontot kapott Jicchák Naiditschtól és egy Massalissin nevű londoni úrtól.

és az összeget rövidesen elhelyeztük egy londoni bankban.

Sikerült rábírom arra Lytton lordot, Bengália volt fő kormányzóját és India tényleges alkirályát, hogy vállalja a társaság elnökségét. Ugyancsak sikerült rábírom Lord Glencennert, az angol pénzvilág ismert tagját és néhány más londoni bankárt, hogy lépjenek be az igazgatóságba.

Zsidó részről Félix Warburg, Bernard Ffexner, Jiszraél Brodie és Eduard Friedmann léptek be az igazgatóságba. Ez a körülmény megmentette a helyzetet. 1929 augusztusában jelen sorok írója és Tulloch őrnagy közösen megkapták a koncessziót. 1930 január 1-én a

A nemzeti intézményekkel való kapcsolatok

A jóhiszemű közönséget olyképpen igyekeznek az államosítás szükségességéről meggyőzni, hogy szemére vetik az igazgatóságnak, miszerint nem ismerte el a Szochnut és a Váád Leumi szuverenitását, hogy nem adta ki munkásainak végkielégítést, sőt, abba az igazság az, hogy 1921 óta Intim, szivélyes kapcsolatokat tartottunk fenn a nemzeti intézményekkel és a zsidó biztonsági szervekkel.

A munkáselbocsátás természetes akció volt, mert hiszen nem az igazgatóság kezdeményezésére, vagy jószántából szünt meg a munka, hanem a háború okozta körülmények miatt. A lapok ugyanakkor elfelejtik megemlíteni azt a tényt, hogy a vállalat folyósította a munkások és családjaik fizetését mind addig, amíg a családok újra egyesülhettek és hogy a társaság körülbelül 70.000 fontot fizetett ki fizetés fejében — a társaság nyugdíjpénztárából.

A rombolás után is — miután a vállalat kényes anyagi helyzetbe került — végkielégítést ajánlott fel a munkásoknak és tisztviselőknél. A munkásság megbízottjai által kikalkulált összeg azonban olyan magas volt, hogy nem lehetett megfizetésre jutni és a kérdés mindaddig függőben maradt, míg újabb pénzüsségeket fogunk mozgósítani rehabilitációs és kártérítési célokra.

Az a vád, hogy az üzemet leromboltuk és kiszolgáltattuk az ellenségnek, nem is szorul védelemre. A hadügyminisztérium nagyon jól ismeri a tényleget.

Az a vádat illetően, hogy a társaság nem igyekezett kiaknázni a Holt-tengerben lévő többi ásványokat — csak azt válaszolhatjuk: itt nem a föllelhető ásványokról van szó, hanem az értéksítésről. Tudott dolog, hogy sokmillió tonna arany van az óceánban — és a Holt-tengerben is — de az is tudott dolog, hogy ennek az aranynak a kiaknázása

koncessziót a palesztinai Potash-művek re ruházták át, amely abban az időben alakult meg.

Enélkül az igazgatóság nélkül, — amelynek élén egy angol állott, — sohasem kaptuk volna meg a koncessziót, holott dr. Weizmann politikai téren igen komoly segítséget nyújtott. Ugyanakkor Brodie erőfeszítése nélkül ha meg is kaptuk volna a koncessziót, az üzem teljesen idegen ellenőrzés alatt állott volna, mert a részvény többség nem zsidók kezébe került volna.

Az üzem lerombolása és a Bizottság vizsgálata

Húsz esztendő telt el azóta. Ez idő alatt óriási nehézségeket kellett leküzdeni a judeai sivatagban felállítandó gyárüzem érdekében. A palesztinai Potash-művek, mely a háború idején körülbelül 2000 munkást foglalkoztatott, az ország legnagyobb exportipara lett, a citrus-gyümölcs után a kálisó foglalta el az ország kivitelében a második helyet. Az üzem a nemzetközi piacokon kiváló nevet szerzett. 1948 májusában katonai akciók eredményeképpen lerombolták a műveket a Holt-tenger északi részén. A zsidó lakosságot, — amely ott élt és amely a Holt-tenger vidékét saját otthonának tekintette — evakuálták. Ettől a jisiv egyik legnagyobb vagyonra, amely direkt és indirekt úton 10-15.000 embernek nyújtott kenyeret.

Azok, akik élettük nagyrészt ennek a műnek szentelték, joggal elvárhatták, hogy a szerencsétlenség alkalmából az emberi részvét kifejezése aradjon felőlük. Joggal elvárhatták volna a segítségkérés kifejezését is.

De ennek épp az ellenkezője történt. Mihamar kiderült ugyanis, hogy „a Holt-tenger kihasználásával kapcsolatos problémák kivizsgálásának” semmi köze nem volt azoknak az embereknek igazi szándékához, akik a bizottság ki- nevezése miatt gyakorlatilag nyomást gyakoroltak a bizottság jelentéséről kiderül, hogy nem szorítottok feladatának teljesítésére, hanem kezdettől fogva arra törekedett, hogy a társaságot kizsírítsa és a Holt-tengeri kálíműveket államosítsa. Ennek megkönnyítése érdekében a bizottság előbb azt igyekezett bebizonyítani, hogy a kormány kénytelen kés-bevenni a társaság vagyonát, mert a társaságnak nem sikerült a multban kellőképpen kiaknázni a Holt-tengeri kincseket és a jövőben sem alkalmas a fejlesztési munka folytatására. Az Al Hámismárban megjelent cikkek, amelyek a kormány parlamenttől szövegezték a bizottság jelentésének másolatát, egyetlen célt tartanak szem előtt, éspedig a társaság tudatos megrágalmazását és olyan atmoszférának a megteremtését, hogy a kormány számára ne maradjon más út, mint a társaság vagyonának államosítása. Azt a tényt, meg egyáltalában nem értékelték, hogy a társaság, amely azelőtt a legkomolyabb pénzügyi tényező volt, önhibáján kívül súlyos nehézségekbe került.

zása nem rentábilis. A piacot meg kell osztani más termelőkkel és konkurrensokkal. A magnéziummal kapcsolatban különböző kísérleteket tettünk. 1934 és 1938 között Anglia magnéziumtermeléséig haladta meg az évi 2000 tonnát. Amerika magnéziumtermelése 1938-ban 4800 tonna volt. A magnézium-érc nagy tömegekben való előállítás csak a háborús években kezdődött. A háború után sok angol és amerikai üzem leállt. Mindaddig, amíg ezt az ércet nem fogják háztartási és ipari célokra felhasználni, vagy amíg a hadipar nem fog komolyabb érdeklődést mutatni iránta, a magnézium kiaknázása nem rentábilis.

Harmadik évvel ezelőtt érkeztem az országba. Nem azért jöttem ide, hogy vagyonot gyűjtsek. Az az ok hozott engem ide, amely abban az időben — előttem és utánam — többek között hozott ide, köztük az ország jelenlegi vezetőit is. Szerénységemben azt hittem, hogy olyasmit állítottam fel az országban, amelyre a jisiv büszke lehet. Az ügyek más irányban fejlődtek. Kísérletek történtek arra, hogy megrágalmazzanak engem is és művemét is. Valahányszor olvastam a cikkeket a sajtóban, valamint a parlamenttől jövő szöveg jelentéseket, eszembe jutnak azok a napok, amikor az angol alsóház és a Lordok házában karzatán ültem és végfalgallgattam, hogy „bolsevik”-nek és „német ügynek” tituláltak. Annakidején angol antiszemita sajtóból hangzottak el ezek a szavak. Most — több mint húsz évvel később — zsidóktól hallom ezeket a gyalázkodásokat.

Az ország természeti kincseinek államosítását a tényleges pozitív nemzeti érdekekkel lehetett volna megindokolni. Hamis nyilatkozatokra, rágalomokra egyáltalán nem volt szükség.

Az ideális
NYÁRI RUHA
amerikai anyagból és amerikai stílusban ...
10⁹⁰⁰
plusz 10% luxusadó
MADIM-HEMDENMATZ LTD.
Tel-Aviv, Allenby Rd. 56.

Bucsu Moszkvától

Írta: Ignazio Silone

Az olasz sajtóban történelmi érdekesítő polémia folyik már hosszabb ideje a világhírű Ignazio Silone olasz író „Bucsu Moszkvától” című tanulmánya körül. A tanulmány „Az Isten, aki csalódást okozott” című gyűjtőmunkában jelent meg, amelyben néhány világhírű író, megírja, hogy miért ábrándult ki a kommunizmusból. Silone, aki valamikor az olasz kommunista párt szellemi vezetője és a Komintern egyik legtekintélyesebb tagja volt, személyes tapasztalatai alapján ugyancsak kiábrándult a bolsevizmusból. A könyvvel kapcsolatban, amely az egész világon érthető szenzációt keltett, Palmiro Togliatti, az olasz kommunista párt jelenlegi vezetője nyílt levelet tett közre Silone ellen, amit nemcsak mai meggyőződésért támad élesen, hanem azzal is vádolja, hogy annakidején, amikor a kommunista világmozgalom legmagasabb köréhez tartozott, káros szerepet töltött be a mozgalom szempontjából, mert szakadást akart előidézni az olasz kommunista pártban, amely az oroszországi mellett ma a világ legnagyobb taglétszámú kommunista pártja.

Silone válaszolt Togliatti nyíltlevelére és újabb ismeretlen részleteket hozott nyilvánosságra abból az időből, amikor 1927-ben döntő fordulat állott be a Komintern történetében. Szerinte akkor határozta el Moszkva azt az új politikai vonalat, amely a szociáldemokráciával való szakadáshoz vezetett és ezzel elősegítette Hitler uralomra jutását, egyben pedig a legregebb, kipróbált vezetőharcosaitól fosztotta meg a kommunista mozgalmat.

Ebből az alkalomból itt adjuk közre kivonatossan Silone tanulmányának legérdekesebb részleteit, amelyek az egész világ közvéleményét felkavarták:

1921 és 1927 között többször jártam Moszkvában, ahol az olasz kommunista delegáció tagjaként több kongresszuson és a kommunista internacionálé végrehajtó-bizottságának ülésén vettem részt. Az orosz kommunistáknál — még az olyan nem mindennapi emberekkel, mint Lenin és Trockij — az lepett meg leginkább, hogy képtelenek voltak tisztességes formában tárgyalni egy olyan véleményéről, amely ellentétben volt az ő felfogásukkal. Az ellenzéki ember — csak azért, mert opponálni merete az ő eszébe — azonnal árulóvá, oportunistává és bérencéé változott. Jóhiszemű, becsületellenes az orosz kommunista képtelen elképzelni. Micsoda beteges aberrációja a lelkiismeretnek, amikor úgynevezett materialisták és racionalisták a vita során azt hirdetik, hogy az erkölcs fölülte áll az értelemnek. Ha példát akarunk találni erre a megszállottságra, egészen a középkori inkvizícióig kell visszafutnunk.

1922-ben — mielőtt elhagytam volna Moszkvát — azt mondta nekem Kollontaj asszony: „Ha azt fogod olvasni az újságban, hogy Lenin lecsukatott, mert eszükalanat loptam a Kremben, ez egyszerűen azt jelenti, hogy nem értek

vele egyet az agrár- vagy iparpolitika valamely apró kérdésében.” Humorérzékét Kollontaj asszony nyugaton szerzte és nem is élt vele, csak ha nyugat-európai emberekkel beszélt. De már akkor is, az új rendszer felépítésének lázas éveiben, mielőtt az új hitdogmák eluralkodtak volna az egész kulturális életben, milyen nehéz volt megértenem magam olyan kérdésekben, hogy például mit ért szabadság alatt a Nyugat embere, beleértve a munkást is. Egy ízben órákon keresztül próbáltam magyarázni egy általam könyvtárolóval vezetett nőnek, miért kellene legalább is szegyenkeznie abban az atmoszférában, ahol a szovjet-irókat megfélemlítették és elhárították. A nő képtelen volt szavaim értelmét felfogni.

A szabadság — magyaráztam neki példákkal — azt jelenti, hogy szabad kételkednem, sőt szabad tévednem is, a szabadság lehetősége arra, hogy kutasunk, hogy kísérletezzünk, mód arra, hogy nemet mondjunk bármiféle hatóságnak és autoritásnak, legyen az irodalmi, művészi, filozófiai, vallási, társadalmi, vagy éppen politikai is. De ez — morogta szőnyűlködve a szovjet-kultúra kimagasló vezetői — de hiszen ez ellenforradalmiság. S hogy valamennyire körülírjam az álláspontomat, hozzáfűzte: „Örvendünk, hogy minél hiányzik az effajta szabadság, ezzel szemben vannak időjellepeink.” Azt mondtam neki, hogy az „ehelyett” szó nincs semmi értelme, mert „a szabadság nem árú, amit el lehet cserélni”, üdültelepeket pedig láttam más országokban is. De ő kacagott, „ma viccelődök kedvedben vagy” — mondotta. Öszintésége annyira megdöbbentett, hogy nem mertem többé vitakozni vele.

Igen meggyőző volt az a látvány, ahogy az orosz ifjúság lelkesedett az új világ teremtésének első napjaiban, amelyről mindannyian azt hittük, hogy sokkal emberibb lesz, mint a régi világ. De milyen keserű volt a csalódás, ahogy multak az évek, s az új rendszer kikristályosodott és gazdasági módszere formát öltött és a külföldi fegyveres támadások és beavatkozások megszüntek és rájöttünk arra, hogy a beigért és kilátásba helyezett demokrácia egyre inkább kékis, ehelyett egyre jobban kidomborodik a diktatúra elnyomó jellege.

Egyik legkiválóbb barátom, Lázár Schatzki, az orosz kommunista ifjúság vezetője, egyik este bevallotta, mennyire elszomorítja az a tény, hogy túlkésően született és nem vett részt az 1905-ös és 1907-es forradalmakban. „De még lesznek forradalmak” — mondottam, hogy vigasztaljam. „Mindig szükség lesz forradalmakra, még Oroszországban is”. A Vörösteren sétáltunk akkor, nem mesze Lenin sírjától. „Miféle forradalmakról beszélsz? — kérdezte. „Mennyi ideig kell erre várni?” Ráműttem a sír, amely abban az időben láttuk a rongyokba bugyolált parasztokat, amint végtelen sorokban elvonulnak a sír előtt.

„Föltételezem hogy szereted Lenint” — mondottam neki. „En is ismertem, igen élesen él emlékezetemben. De ósvintén meg kell mondanom, hogy ez a babonás kultusz, amit a bebalzsamozott holttest előtt rendeznek, meggyalázza az ő emléket és szegényet hoz egy olyan forradalmi városra, mint Moszkva.” Röviden azt javasoltam neki, hogy kerítsünk egy-két kanna benzint és csináljuk meg a mi kis forradalmunkat azáltal, hogy elégetjük ezt a totem-alkotmányt. Nem számítottam arra, hogy azonnal elfogadja javaslatomat de úgy véltem, mulatni fog rajta. Ehelyett szerencsétlen barátom fehér lett, mint a fal és egész testében remegni kezdett. Arra kért, ne mondjak többé ilyen szörnyű szavakat sem neki, de különösképpen ne másoknak. (Tíz évvel később, amikor Zinovjev cinkosként le akarták tartóztatni, öngyilkos lett. Levette magát annak a háznak ötödik emeletéről, amelyben lakott.) Szentanuja voltam hatalmas munkásfelvonulásoknak és katonai parádéknak a Vörösteren, de a fiatal barátom érzékenysége, megrémült és szeretetteljes hangjának emléke sokkal mélyebben vésődött belém minden más kép-nél.

2.

Nem könnyű dolog történelmi áttekintést adni a kommunista internacionálé gyűléseiről. Semmi kétség, hogy még nem jött el ennek az ideje. Melék azok a beszédek, amelyeket az irattári ege-

rek gondjára kell bízni és amelyeket lehet ajánlani értelmes emberek számára, akik meg akarják ismerni a kérdéseket? Erre a kérdésre nem tudok válaszolni. Az emberek furcsának fogják találni azokat a dolgokat, amelyek emlékezetemben megragadtak. A végrehajtóbizottság különbözősége egy nap azt az ultimátumot tárgyalta, amelyet az angol szakszervezetek központi bizottsága küldött vidéki csoportjainak és amelyben utasította őket, vonjanak meg minden támogatást olyan kisebbségi megmozdulásoktól, melyek élén kommunisták állnak. Amelyik csoport a felszólításnak nem tesz eleget, azt kizárják a szakszervezetből. Az angol kommunista párt megbízottja elmagyarázta, hogy milyen két alternatíva előtt állnak az angol kommunista csoportok: az egyik alternatíva a kisebbségi csoport felszámolását jelenti, a másik pedig a kisebbségnek a Trade Unionból való kizárását.

Utána felállt Platniczky orosz delegátus és olyan javaslatot tett, amelyet ő magától értetődőnek tartott és amely olyan egyszerű volt, mint Kolumbusz tojása. „A helyi csoportok — javasolta — jelentsék ki, hogy alávetik magukat a központi fegyelmének, azután csinálják annak pont az ellenkezőjét”. Az angol kommunista félbeszakította: „De ez hazugság lesz”.

A naiv megjegyzés nagy kacajt váltott ki, nyílt, szívből fakadó, szünni nem akaró kacajt, amelyhez hasonló talán sohasem hallottak a kommunista internacionálé komor hivatalának falai. A viccet továbbadták és gyorsan elterjedt egész Moszkvában, mert az angol elvtárs meglepett választát azonnal közölték telefonon Sztálinnal és a legfontosabb államhivatalokkal és mindenütt újabb, óriási kacajhullámokat idézett elő. Ez az általános derűtség adta meg igazi jelentőségét az angol kommunista öszinte megjegyzésének. Ezért maradt meg emlékezetemben a kacagásnak az az orkánja, amit egy rövid, egyszerű, szinte gyermekes mondat — „de ez hazugság lesz” — váltott ki, mi ugyanakkor elmosódott bennem az összes hosszú, nehéz és unalmas beszédek, amelyeket a kommunista internacionálé ülésén hallottam. Ez a rövid mondat szimbolum lett számomra.

Mint mondtam, az olasz kommunista delegáció tagjaként látogattam el Moszkvába. A kommunista internacionálé szervezési munkájában sosem vettem részt, de módomban volt megfigyelni ennek a szervezetnek gyors elfajulását néhány ismerősömön, akik ehhez a szervezethez tartoztak. Kiváló példa volt köztünk a francia Jacques Doriot. Első ízben Moszkvában találkoztam vele 1921-ben. Abban az időben fiatal munkás volt, szerény, jóindulatú és szentimentális lélek. Engedelmessége és kellemes modora miatt őt választották be a nemzetközi szervezetbe, holott szépszámmal voltak fiatal francia kommunisták, akik talpraesettebbek és képzetebbek voltak, mint ő, de nem ragaszkodtak annyira a dogmákhoz. Doriot beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Évről-évre nőtt súlya és tekintélye a nemzetközi kommunista hierarchiában és évről-évre, valahányszor találkoztam vele, megállapítottam, milyen hátrányosan változott meg, szkeptikusabb, cinikusabb lett, híjján a gálásoknak. Az emberekhez és az államhoz való politikai kapcsolata is egyre inkább mutatta a fasiszta tüneteket.

Egy nap Moszkvában találkoztam Doriot-val, közvetlenül azután, hogy visszatért Kinából, ahol politikai küldetésben járt. Néhány barátjának — én is közöttük voltam — aggodalommal teli beszámolót tartott azokról a hibákról és tévedésekről, amelyeket a kommunista internacionálé a Távolkeleten elkövetett. Másnap azonban, amikor a végrehajtóbizottság plénuma előtt beszélt, ép az ellenkezőjét mondotta. „Ez a politikai bölcsesség mesterműve volt” — vallotta be nekem az ülés után, miközben felsőbbrendű mosoly lebegett az ajkán. Erdemes ezzel az esettel foglalkozni, mert nem volt egyedülálló. A francia kommunista pártban bekövetkezett belső változások később arra indították J. Doriot, hogy kilépjen a kommunista internacionáléból és így alkalmat nyílt arra, hogy nyilvánosan is olyan alakban jelenjék meg, amely már jóval előbb az ő igazi arculata volt. De sokan mások, akik alapjában véve semmiben sem különböznek Doriot-tól, továbbra is a kommunista pártok élén maradtak. Az olasz Palmiro Togliatti, a hatodik kongresszuson elhangzott beszédében rámutatott arra a katarziséra és erkölcsi létségre, amely a kommunista interna-

cionálé tagjait jellemzi és engedélyt kért arra, hogy elismételhesse azokat a szavakat, amelyeket Goethe mondott halála pillanatában: „Fényt, több fényt!”

Bizonyos szempontból ez a beszéd volt Togliatti hatványdala. Egy-két évig még erőfeszítéseket tett arra, hogy kövesse lelkiismeretének belső parancsszavát és összeegyeztesse kommunista voltát véleményének szabad kifejezésével. A végén azonban ő is kénytelen volt térdelhajtani és meghódolni.

Azokon a belső ellentéteken kívül, amelyek a sokrétű összetételből fakadtak, a kommunista internacionáléban visszautkrözödtek mindazok a nehézségek, amelyek a Szovjet-államban felmerültek. Lenin halála után világhosszá vált, hogy a Szovjet sem kerülheti el a diktatúrát sorsát, amely abban áll, hogy politikai piramisra lassan, de elkerülhetetlenül összeszűkül. Ugyanez a sors várt az orosz kommunista pártira, amely likvidálta az összes legális pártokat és véget vetett minden politikai vitának a szovjet gyűléseken. A pártapparátus politikája révén a párttagok politikai nézetét sarokbaszorították. Abban a percben elrendeltették, hogy az uralkodó szerv elleni bármilyen néven nevezendő opozíció a kisebbség fizikai megsemmisítésével kell, hogy végződjék. A forradalom, amely kiirtotta ellenfeleit, hozzáfogott legjobb gyermekeinek a felfalásához. / szomszias istenek még mindig nem fejezték be munkájukat.

3.

1927-ben Togliattival együtt az olasz kommunista párt megbízottjaként résztvettem a kommunista internacionálé kibővített végrehajtóbizottságának rendkívüli ülésén. Togliatti Párisból jött, ott vezette a párt politikai titkárságát, én Olaszországból, ahol a földalatti mozgalom szervezéséért feleltem. Berlinben találkoztunk és együtt folytattuk utunkat Moszkvába. Az ülészakot látszat szerint azért hívták össze, hogy sürgősen letárgyalja azt a taktikai magatartást, amelyet a kommunista pártoknak kell követniük „az imperializmus közeledő háborúja” ellen. Igazi célja azonban az volt, hogy megindítsa a likvidációs eljárás Trockij és Zinovjev ellen, akik akkor még az internacionálé végrehajtóbizottságának tagjai voltak. Mint rendszeren — meglepetések elkerülése végett — a plenáris ülést a legfelsőbb tanács ülése előzte meg, ez a tanács a legfontosabb delegációk vezetőiből állott. Ennek kellett elkészítenie a napirend minden egyes pontját. Togliatti ragaszkodott ahhoz, hogy kísérjem el ezekre az ülésekre. A szabályzat szerint az olasz delegáció nevében csak neki volt joga résztvenni az ülésen. Ő azonban — és joggal — előre látta a késülő bonyodalmakat, azt akarta hát, hogy a földalatti mozgalom képviselője segítségére legyen. Az első ülésen, amelyen résztvettünk, úgy tűnt nekem, hogy későn jöttünk. A kommunista internacionálé központi épületének egy kis szobájában voltunk. A német Tellman elnököt és ő azonnal olvasni kezdte a Trockij elleni határozat szövegét, amit a plénum elé kell terjeszteni. A határozat igen súlyos szavakkal ítélte el egy dokumentumot, amit Trockij küldött az orosz Politbüronek. A legfelsőbb tanácsnak ezen az emlékeztetés ülésén az orosz delegációt a következők képviselték: Sztálin, Rikov, Bucharin és Manuiliszky. Az olvasás után azt kérdezte tőlünk Tellman, hozzájárunk-e a betervezett határozathoz. Ottmar Kuusinen finn megbízott azt mondta, hogy véleménye szerint a határozat nem elég éles. „Világosan meg kell mondani — így érvelt — hogy az okirat, amelyet Trockij küldött az orosz kommunista párt politikai irodájához, teljesen forradalomellenes és döntő bizonyítéka annak, hogy annak az embernek, aki írta, semmi köze többé a munkásosztályhoz.” Minthogy senki sem kért szót, tanácskoztam Togliattival, majd mentegelőztem amiatt, hogy későn jöttünk és így nem volt alkalmunk látni az okiratot, amit meg kell bélyegezni. „Az igazság az — mondotta Tellman öszintén — hogy mi sem láttuk az okiratot”.

Minthogy nem akartam hinni fülelmemnek, más szavakkal ismételt meg érvelésemet: „Abszolút lehetséges, hogy a Trockij által szerkesztett okiratot meg kell bélyegezni. Viszont az is kétségtelen, hogy nem bélyegezhetem meg, mielőtt elolvastam volna.”

„Mi se olvastuk — mondotta ismételtén Tellman — az orszokon kívül az itt ülő delegátusok többsége nem látta az okiratot”. Tellman nemetül beszélt, szavalt oroszra fordították Sztálin számára és franciára, hogy ketten-hárman közülnünk megértésék. A válasz, amit kaptam, annyira nem elégitett ki, hogy megszóltam a tolmácsot: „Kizárt dolognak tartom — mondottam — hogy Tellman azt mondta volna. Arra kérlek, mondja el a választ szóról-szóra.”

(Folyt. a köv. oldalon)

Levél egy fiatal barátomhoz

Írta: Dr. Buk Mirjam

Ekkor lépett közbe Sztálin. Ott állott a szoba végén s úgy tűnt, hogy a jelenlévők között ő az egyetlen, aki mindvégig nyugodt és megfontolt maradt. „A párt politikai irodája — mondotta Sztálin — úgy vélte, hogy szükségtelen lefordítani és az internacionálé végrehajtó bizottságának delegátusai között terjeszteni a Trockij-féle okiratot, mert több célzás és utalás van benne a Szovjet állam politikájára.” (A titokzatos dokumentumot később Trockij maga publikálta füzet-alakban, melynek címe: „A kínai forradalom problémája”. Ma is meggyőződik róla mindenki, hogy említés sincs benne a Szovjet állam politikájáról, hanem alaposan megindokolt támadás volt a politika ellen, amelyet Sztálin és a kommunista internacionálé alkalmaztak Kínával szemben. 1927 április 15-ikén a moszkvai Szovjet elnökhangzott beszédében Sztálin dicsőímtiszteletet zengett Csang-Kai-Sekről és egyéni bizalmát fejezte ki a Koumintang iránt. Ez pontosan egy héttel a kínai nacionalista vezér és pártjának híres antikommunista fordulója előtt történt. A kommunistákat máról-holnapra kiűzték a Koumintangból. Shanghajban halomszámra gyilkolták le a munkásokat, egy hónappal később megismétlődtek a mészárlások Wuhanban. Sztálin természetesen nem kívánta a vitát ezekben az ügyekben és igyekezett megbújni az „államérdek” függőyve mögött.)

Ernst Tellman azt kérdezte tőlem, ki-elégít-e Sztálin felvilágosítása. „Nem vitatom az orosz kommunista párt politikai irodájának jogát, hogy bármiféle dokumentumot titokban tartson — mondtam — de nem értem, hogyan lehet másoktól megkövetelni, hogy megbélyegezzenek egy olyan dokumentumot, amit nem ismernek.”

Szavaim, valamint Togliatti szavai nagy elkeseredést váltottak ki a delegátusok között. Legjobban felháborodott a fentemlített finn delegátus, a bulgár delegátus és egy-két magyar.

Hallatlan — kiáltotta Kusinnen dühtől kipirosodott arccal — hogy még mindig léteznek hasonló nyárspolgárok a világ-forradalom citadellájában. A „nyárspolgar” szót a gúny és a megvetés mulatságos firtorával ejtette ki. Az egyetlen ember, aki mindvégig nyugodt maradt, Sztálin volt. Ő azt mondta: „Ha egy delegátus is van, aki ellenzi a tervezett határozatot, nem lehet betervezni.” Majd hozzátette: „Lehet, hogy olasz elvtársaink nem ismerik kellőképpen belső helyzetünket. Javasolom, halasszuk az ülést holnapra és bízzuk meg az egyik jelenlevőt, hogy töltsen az estét olasz elvtársainkkal és magyarázza meg nekik a mi belső helyzetünket.”

Ezt a kellemetlen megbízást Vaszil Kolarov bolgár delegátusnak adták.

(Befejezés jövő pénteken.)

Blokk- és téglagyárosok
RÉSZERE NAGYOBB TÉTEL
DESZKA
azonnali felhasználásra alkalmas,
olcsón átadó
WALTER STRAUSS
PETACH-TIKVA, Pinsker u. 22
4292

PENSION TIVON UZDIN
1 1 1
RCHOV HARAKAFOT 25.
A legjobb konyha, gyönyörű kilátás,
óriási park TANCHELLYEL. Napi
étkezéssel, hivatalos áron.
Előzetes helyrendelés tanácsos. —

AUTÓSOK, FIGYELEM!
Gummidéfert (köpeny vagy tömlő)
esetén forduljon azonnali
VULKÁN céghez
JERUZSALEM, az YMCA közelében
WANCHOPE UTCA 3.
Gumiárak gyors és szakértői javi-
tása. 4118

Tisztelttel felhívom vevőim figyel-
mét, hogy mosodámban bevezettem
ABLAKFÜGGÖNYÖK MOSASÁT,
KIFESZÍTÉSÉT ÉS FELSZERE-
LESÉT.
WEISZ MOSODA
TEL AVIV, Rotschild Boulevard 76.
Nachmani sarok.

KÖZKEDVELT 705
MAGYAR KONYHA
váltózat és izletes ételkkel
FISCH
TEL AVIV, ALLENBY 78. — I. EM.

Tegnap kaptam meg leveledet, amelyben arról értesítesz, hogy ki akarod használni a néhány héttel ezelőtt Magyarországon megjelent amnesztia-rendeletet, amely szerint mindenki, aki illegálisan hagyta el az országot, október 4-ig bezárólag visszatérhet.

Először csak nagyon röviden akartam válaszolni, — „jó utazást” kívánva. De ma éjjel hosszan elgondolkoztam, Rólad és elhatározásodról, az országról, amelyet nemrég elhagytál és amelybe most visszavágyasz, — és a másik kis országról, amely hívott, befogadott és amely most, kicsit meglepődve, kicsit sajnálkozva, — de már elvált Tóled, még mielőtt elmentél volna.

Leveled hosszú, tele magyarázatokkal. Mintha túl sok volna a magyarázat. El akarnak talán a szavak valamit takarni, amit magad sem tudsz ma és ami csak később vagy soha nem fog napfényre kerülni: a szegény. Azt mondd: csalatkoztál. Megtévésztett a propaganda. Az élet itt nehéz. Elcsúszta a fizikai munka. Csábítanak a húsfazekak, — a család és a cseléd. Igaz, országot építeni jöttél, — de valahogy nem így képzelted a dolgot. De hát Istennek, még nincs késő, még van visszaút, — és Te megfogod a kínálkozó alkalmat.

Fogd meg és fuss! Ha az amnesztia-rendeletet magadra vonatkoztatod, akkor úgy látszik „bűnös”-nek tartod magad. Akkor is érezed, hogy bűnt követsz el, amikor áthágtad annak az országnak törvényét, — vagy csak most jöttél rá?

Mi most tartunk bűnösnek, amikor megfutamodsz, mert türelmetlen és hitetlen vagy, kényelmes és önző, és mert Te, a zsidó fiatal, futásoddal megengathatod ennek a kis országnak alapját. Ne mondd: Hát számítok én? Számítasz épp úgy, mint a téglát számít és Te, a fiatal, vagy ennek az épületnek az alapja. Ha Te önzően csak a magad javát nézed (és ezzel megengedem, hogy tényleg jobb dolgod lesz bizonyos szempontból, legalább ideig-óráig), miért gürölgjön a többi? Miért szenvedjen a kegyetlen chamszinban, amikor Te hűvös szobában ülsz? Hidd el, a magyar zsidóság

nem lesz büszke Rád. Nem rólad álmodott Herzl, amikor azt mondta, hogy csodálatraméltó nemzedék fog kisarjadni ebből a földből. Nordau profécíái nem Rád vonatkoznak. Milyen jó, hogy nem sok Hozzád hasonló volt az elsők között, akik 70 évvel ezelőtt érkeztek az országba, évtizedeken át nélkülöztek, de nem mentek vissza. És jó az is, hogy a halottak nem tudnak Rólad, a sok ezer, aki azért esett el fiatalon, hogy Te és a többi bejöhessen ebbe az országba. Mert békén élhetnének ma is, ha csak magukra gondoltak volna, ahogy Te ma ezt teszed. De ők többek voltak mint egyedek, nép voltak, és nép akartak lenni és országot építeni még akkor is, ha az életükbe kerül.

Te visszamégy élni a hatmillió zsidó temetőjébe. Ha ránézel a szomszédodra, nem fogsz-e néha összeborzadni arra a gondolatra, vajjon nem tapad-e vér a kezébe? Nem igaz, amit írsz, hogy ideológiai okokból térsz vissza. Ideológiai okoknál fogva itt kellene maradnod és itt kellene harcolnod a szociális igazság kiküzdéséért.

Kedves, fiatal barátom, aki voltál, mi nem tartóztatunk. Jó szerencsét is kívánunk, mert ismerjük a nehézségeket, amelyek előtted állnak. Fognak-e hinni neked, aki kétszer voltál áruló? Mert hisz eljöveteleddel elárultad a régi hazát és annak ideológiáját, — és most,

SOK PÉNZT KAPHAT LOMBARD TIFERET-ben

TEL AVIV, ROTSCCHILD 31. SZÁM, TIFERET HAZ. Allenby sarokház.
ÉKSZEREKRE és mindenre ami érték. Szakszerű ékszerbecslés.
Vezető: RAJNA D. 8-1 és 3-6.

Arany - karkötők Ezüst - áruk LUSTIG

gyűrűk, láncok 18 és 21 karátban is.
Rendelésre és nagyválasztékban csak
viszonteladónak

T.-A., Rotschild Blvd. 55.
Bejárat: Becálél Jaffa 9. 4190

Egy hajót visz a víz...

Amerikai utinapló

Írta: Jungreis Elza

Haifa. A Kikötő körül tarka ember-tömeg hullámszik. Tömött autók, poggyászzal targoncák, utasokat és csomagokat dobálnak ki magukból a tenger felé. A hajók még leborongozva állnak a víz peremén, a parton a város fekszik el hegyeivel és házaival, és az utas a víz és a part közt, lelkeiben a búcsúzás melankóliájával és az utazás izgalmával, a szomorúság és öröm keverékével, kicsit lebeg és imbolyog, mint a hajó és a part közé kifeszített kötelhágcsó.

A nagy fehér hajóra lassan felkerülnek a gazdag máhák, a kivándorlók országokon át görgetett batyúit, és a gyakorlott turisták könnyű bőröndjeit, melyekben mégis minden benne van, mint a tömény, tápláló pirulákban.

Az utasok is felszállnak és gyors, rövid szertartással, két hetes időtartamra tengeri állampolgárokká avatják őket. Azok, akik a fedélzetről lenéznek, egy rövid időre már elszakadtak a földtől, máttól és törvényeitől. A hajón csillárok gyúlnak ki, halk zenehangok szűrődnek, fehér damasztok feszülnek az asztalokon. A hajón nagy tepsikben pulykák és libák pirulnak, bő zsírjuk serceg és fűszeres illatuk száll. A hajón nagy tálakon kemény húsi, piros almák, nagyszemű szőlők kínálkoznak, öblös vályukban tejszínhab hőmpolyög és jég-kristállyal töltött kis ezüst vödörökben hűl az ital. A hajón estélyi ruhákba öltöznek a hölgyek, feltűnik díszkrétebb ékszereiket és társalkat keressik az útra. Turisták, kereskedők, nyugtalan szívu kalandorok, otthon hagyott gondjakkal, rejtett sebeikkel, nem kutatott gyarlóságokkal, tengertakarta életükkel és énjükkel, a kis fehér jölétsziget lakói, kéthetes sorstársak és szövetségeseik, megindulnak egymás felé.

Lent a parton még folyik a kirakodás, a hajó óriási puttonyából ládák és zsákok tömegét borítják ki. Postaszékek telve egy más világból érkező üzenetekkel, papírra kopogott kemény rendelkezésekkel, betűkben izzó érzésekkel, néhez sorspecsétekkel, tajtékos hullámpáripákon száguldó hírnökökkel. Zsákok telve ajándékkal és végzettil. Szeret-csomagok konzervvel és nylonnal, fehér vásznakba varrt ormóttan koloncok, a bőséghajóval érkezett fagyaszott hús, mely lent a parton, takarékosan beosz-

tott adagokban kerül a szerény konyhába és asztalokra.

Aztán kötelek oldódnak, gőz sístereg, kiűrtök búgnak és a hajó elszakad a parttól. Lent a tűnő fények közt, csomagokkal megrakott emberek és gyerekek botorkálnak a város felé. Új olék, új élet felé indulók ezek, akik előtt most táru ki, nehéz Gálut-sorompók után a „Saar Cion”. Valahol sátrak verődnek, barakkfalak emelkednek, kis sarkokba családok költöznek, kövek rakódnak össze és új otthon épül. Valahol az émekekben selymes tavaszi rétek fölő alvó virágok fölő borul az éjjel, a Karmel egy-másután hűnyja le ezernyi, aranylő fény szeméit. Sötétség és némaság burkolja be a világot. A sötétkék ég alatt, a sötétkék tengeren, csak egy-egy magányos hajó úszik és rajtuk didergő szívvel viaszott egy-egy magányos ember.

Reggelre egy kis darabja sem látszik az országnak. Sik, sima vizibirodalom apró városa a hajó. A tenger fekete, fényes, mint a sűrű hullámokban ömlő kátrány. A felhők közül néha kibukik a nap és a hőmpolygő feketeséget átfutja arannyal. Lassan társaságok alakulnak, már csattognak a kártyák az asztalon, könnyű kacagások és sülytalan szavak szállnak a levegőben, mint a szines luftballonok, melyeket játékos kedvvel, két hetes fölörtök könnyű szálain röppennek fel. A tenger, melynek zsembe kedvét és szeszélyeit minden utasok rettegik, még jó és kegyes védettjeihez. Mindenki végigszeli a dús menüt, az amerikaiak otthonosan rendelkeznek, a soványkosztu izráeli elemek, tisztelettel elegy mohósággal esnek neki a hatalmas steak-eknek és csirkéknek. Az amerikaiak Iráelről nyilatkoznak, az izráeliek amerikai lehetőségekről tárgyalnak, idegen világ már ez a hajó, mintha kialudt volna valami fény. Csak a gyerekek pötyögnek édes, otthoni héber szavakkal. Az ő szótáruk és érdeklődési körük egyelőre nem változott. Olyan jó és olyan fájó ez a héber gyerekbeszéd, sokáig nem fogom hallani.

PIRAEUS

A hajó először Pyraeusba kötött ki. A város, a sziklás hegyekre ékelt házaival, körülfogja a hullámszó kék teret, amelyen a pihenő hajók ülnek. Árusok érkeznek azenképekké és meztelen

Ertesítem a petachtikval közönséget, hogy
kárpitos műhelyemet
Rchv. Nachlat Cvi 35 szám alatt
MEGNYITOTTAM
Mindenemű rendelést és javítást vállalok. Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. 4318

rövid idő után, fordított előjellel, de ugyanezt teszed. És fogsz-e, ami talán még fontosabb, magadban hinni tudni? Nem lesz-e kétely benned, ha valamiért lelkedsz, hátha ez is csak szalmaláng?

Hogy a zsidó állam miképpen fog reagálni a magyar állam ezen akciójára, nem tudom. Talán kitérja messzire a kapukat, hogy menjen az, akinek nincs ereje az itt most folyó életcsatára. Talán megkívánja, hogy megfizessed kihozatalod költségeit és a pénzt, amibe itt kerültél a közösségnek, — és ez csak jogos. Lesztek egynehányan, összeálltok, összebújtok, mert nehéz lesz egyedül viselni az önmagatok választotta kivételiséget. Mert mi a visszamenést nem csak földrajzilag fogjuk fel. Összekötjük az időt és a sorsot és azt mondjuk: Te vagy az, aki maradsz, az idegenben, amely akkor is idegen, ha érted a nyelvet. Mi megyünk — egy jövő felé, amelyet tudatosan építünk. Te nagyobb, gazdagabb, termékenyebb országban fogsz élni, mi a sajátunkban.

„Mégmértél és könnyűnek találtatl...”

szobrocskákkal, madonnákat ajánlanak és pogány, görög isteneket. Kis bárkák suhannak sebesen és viszik a hajó személyzetét, akiket futó órák és futó örömkö várnak minden kikötőben, akik ott élnek a vizen és keményre edződnek a viharokban, melyeket a szigonyos Neptun zúdít rájuk, meg a csapszéki asszonyok. A francia szakács, a néger pincér, az ír matröz, és a maláj fűtő, akinek érkezését számon tartják Pyraeusban és Nápolyban, futnak a bárkákon. Nyolc cigarettát, csokoládét visznek az éhes város felé.

Az utasok is szállingóznak, a hirtelen párba verődtek és az örök magányossággal vertek kis falkát. Egy dollár árú drachmannal, tömöntelen papírsomóval indulunk a városnak, melynek ligeteiben könnyű léptű gráciak suhannak át, ódon kövei közt istenek tanyáznak és piacain izzó tekintetű forradalmárok ödöngenek.

Egy-egy idegenvezető ajánlkozik, de koldusok keze nem nyúl alamizsnáért, és nyomorék gyerekek sem mutogatják csonka tagjaikat, mint az olasz városokban. Pedig itt kemény harcok taroltak a mezőket és a felperzselt kalászkok nem értek kenyérré sokáig. Az árusok bődei közt áthaladó asszonyok soványak és szatyrak lapos.

A kis csoport lassan járja az uccákat. Az idegenek fürkésző és kicsit tapintatlan kíváncsiságával jártaják a szemüket házakon, kirakatokon és az emberek arcán. A nap erősen süt, aranyosan csillognak a templomok kupolái. Egyiknek kőcipkés kapujában, egy pap áll, ornatusban. Törékeny és finom, elefántcsontból metszett tökéletes vonalú arcával, hosszú, fényes hajánál és bő kötösnének fekete selymel között. Szinte odallik a kis faragott szobrok közé. Az utasok gépei fűrgen kattognak, lefényképezik a kecses kis papot, a meztelen Apollót a téren, egy dülöngölő részeget és Pallas Athene templomát. Aztán odairják a felvételekre: Athén, 1950, március hó. Délután tovább megy velük a hajó, a városban pedig ott maradnak az antik emlékek, a részeg, a piac sovány asszonyaival és sötét tekintetű férfialval, a gondok, a bajok, válságok, mindaz, ami a turisták éles szeméi előtt rejtve maradt és ami tulajdonképen 1950 május havában Athént jelenti.

A hajó siklik tovább, a tenger ringatja lágyan, az utas boldog és gondtalan, mint a csecsemő, mely csak a ringatást ismeri és még innen van a viharok. Virágkék a tenger itt és megtévésztően szelid, mint egy hamis asszony szemé. Bizalommal és hittel hajolnak felé, meg

Sevuot ünnepe előtt

Írta: Semarjáhu Lewin

Az alábbi kis életképet Semarjáhu Lewin két-kötetes önéletrajzából vettük. Ez a könyv, amely a cionista gondolat aranyaszájú „agitátorának” emlékéért hirdeti, a zsidó memoár-irodalom egyik legremekesebb munkája. Az itt következő fejezetet a „Gyermekkorom” című részből vettük át.

Különös módon emlékezetembe vésődött az első seuvot-ünnep, amit mint chéder-gyerek éltem meg. Emlékszem az ünnepi készülődésekre. Még ma is — több mint egy fél évszázaddal a történet után — megremegetti szívemet az ünnepből áradó fény, öröm és ragyogás.

Emlékszem, hogyan mesélte el anyám első ízben a Szináj-hegylé nagy eseményt. A hegyet tűz és füstfelhők övezték, a hegycsúcson Moshe állott, frigyablákkal a kezében, amelyeken hatalmas vésett betűk voltak, ugyanolyan betűk, mint amilyeneket mi tanultunk most a chéderben. Anyám hangja különös büszkeséggel csengett, amikor Mosheről beszélt, minden korok zsidó tanítómestereiről: aki kiszabadított bennünket a görök kezéből, kettéhasította a tengert és a víztömegek jobb és bal oldala hatalmas falat képezett, a zsidó szárazon keltek át a tengeren, egyetlen cepp viz sem áztatta meg lábukat; aki szörnyűséges sivatagon keresztül vezetett bennünket, olyan helyeken, ahol rengeteg kígyó és skorpión tanyázik, de a tábor előtt haladók tűzszöveget elhagyva ezeket a mérges hüllőket. Anyám a maga módján elmagyarázta nekem a sivatagi vándorlást: Moshe Rabbén, azt akarta, hogy a zsidók tanulják meg, a chimist, éppúgy, ahogy mi tanuljuk most azt a chéderben. Mit tett erre Moshe? Elvezette őket a sivatagba, hogy útközben ne találkozzanak a bálványimádók-

kal és ne zavarják őket tórtanulás közben.

Motye, a mi tanítónk szintén elmondta azt a mesét, de anyám elbeszélési módja sokkal kellemesebb, sokkal szívesebb volt. Amikor a tanító mesélt, csak hallgattam, figyeltem a mesét, de amikor anyám mesélt, zsenge szívem hevesebben dobogott és lángoló fantáziám távoli régiókba ragadt. Nem láttam többé a szoba falait, hanem csodálatos képek és alakok jelentek meg előttem: mindjárt meghasad a Visztula, hatalmas falak fognak égne meredezni és tűzfellegek, meg tűzszöveget fogják beborítani a Kastély-hegyet. S ott, a szélmalom ötödik emeletén teljes pompájában fog megjelenni Moshe Rabbén és a malom négy szárnyára hatalmas betűkkel fogja rávézni a szent szavakat és világos, félreérthetetlen módon fogja megmondani nekünk: az idők végtelenségéig ezt szabad tennetek, ezt pedig nem szabad megtennetek...

Ez a seuvot tulajdonképpen a legszebbébb mindrárom zárandóünnep közül. Mindössze két nappal áll és nincs összekötve félünneppel. Az emberek mégis úgy találták, hogy sok tekintetben felülmulja társait, a pészáchot és a szukkotot. Azt szokták mondani: pészáchkor az ember mindenütt eheti-íhat, de nem eheti azt, amit akar, mert vigyázni kell az étellek és italok pészách jellegére. Szukkotkor az ember eheti-íhat, amit akar, de ugyanakkor helyhez van kötve, csak a sátorban fogyaszthatja el az ételét-italát. Ezzel szemben seuvotkor nincsenek gátak: azt eszik-iszik, amit akar és ott eszik-iszik, ahol akar. Igaz, hogy seuvotnak nincs félünnepe, az Ursten azonban ezt is pótolta, mert az Ursten előtt elrendelte a tisztálkodás és önmegtartóztatás három napját.

Ez a három nap valóban az örömök

kifogyhatatlan forrása volt számunkra, chéder-gyerekek számára, habár nem volt teljes vakáció, fél napot chéderbe jártunk. A pészáchtól seuvotig terjedő hetekben naphosszat a chéderben voltunk, nem jutott idő játékokra, hancúrozásra. Mindazok a szilaj vágyak, amelyek a hetek során felgyűltek bennünk, úgy kicsaptak belőlünk, mint a megáradt patak. Istenem, mennyi minden érdekel bennünket ezekben a napokban! Először is a Visztulához szaladtunk, ott álltunk a Kastély-domb mögött és elnéztük a tutajkészítő munkások szorgoskodását. — Ha beteltünk a nézéssel, elcsatangoltunk a mezőkön, elmentünk az erdőbe, amely a Visztula túloldalán volt a keresztény temető háta mögött. Azokban a napokban az erdő még nem nyújtott nekünk ajándékot, még nem érett be sem az eper, sem a málna, sem az áfonya, a gombának még

Butorvásárlók figyelmébe!

Komplett mahagoni, vagy dió, 4 ajtó szobaberendezés, elsőosztályú minőségben IL 176. — Luxusáruval együtt. Szalcnbútorok, fotellek és paradíszágyak nagy választékban.

MERKAZ HAREHITIM

JAFFA, BUSTRUS 322. — Ottoman-Bank mellett. E hirdetés felmutatójának 5 százalékos engedményt adunk

szinét sem láttuk, hol volt még a megyoró, meg a kékény. Ezzel szemben kitűnő illatok áradtak a földből. Ezek az illatok valóságos elkábítottak bennünket. Üres kézzel mégsem tértünk haza a séták után — az ünnep tiszteletére zöld gallyakat téptünk és hangos csacsogás közepette vittük azokat haza, hogy feldiszhassuk otthonunkat.

Zágon III.

Írja makacsul: Kishont Ferenc

A nagyérdemű olvasóközönség szíves elnézését kérem, de a magyarajkú élal miszercsomagok kérdése nem tud lekerülni naprendemről. Tudom, hogy unalmas már a téma, én is igazán csak azért foglalkozom vele, mert nagyon érdekes a dolog és mert történelmi regényt szándékozom írni a cénatechnikai komplexumról, bár addig nem érdemes a csomaggyűji kulcsregény irásába belekezdenem, amíg a folyamat végéhez, a vérfürdőhöz nem érkezünk. Regényem vázlatát mindenesetre már elkészült és terveim alapján könyvemet a következő csomaggyűjtés történelmi kor szakokra fogom tagolni:

1. Aggódo várakozás korszaka. (1949 februárjától — 1950 márciusáig.)
2. Az elkobzási áramlatok kora. (1950 márciusától — áprilisig.)
3. A féktelen dühöngés periodusa és Jozsef meghurcoltatása. (1950 áprilisától — május közepéig.)
4. Csomageltűnési korszak. (1949 május közepétől — az emberi kor legvégéig határáig.)

Az első három csomagkor harcászati fordulataival együtt már mindenki előtt ismeretes. Nemrégiben azonban

hivatalos értesítést kaptunk, amely közli, hogy a csomagok kiszolgáltatása utjába újabb nem várt akadály görődött, ugyanis semmilyen csomag nem érkezett ide Magyarországról. Ez a törvényi adat egészen új távlatokat nyit meg a magyarajkú kisember előtt. Mig eddig pontosan tudta, hogy melyik eréki hivatal ellen kell dührohamba indulnia, addig most kitért előtte a nagyvilág és legfeljebb a Nagy Semmit átkozhatja, amely elnyelte a csomagjait.

Magyarországra küldött csomagajljajisztem legutolsó kábeljelentése szerint a kérdéses csomagok a magyar hárt rendezetten és jó hangulatban hagyták el Bécsben még látták őket, a húskonzervek panaszokdát, hogy csak a kóserek kaptak vizumot, de különben meg voltak elégedve az ellátással és örömlüknek adtak kifejezést, hogy pár nap múlva Erebe érkehetnek. A kis csacsik...

Hogy hová tűntek el a csomagok, hogy hol érte őket utol végzetük — azt mi nem tudhatjuk. Mindenesetre a misztikumokba burkolt eset erősen kétségessé teszi az anyagmegmaradás fizikai elméletét. Tudásunk véges, értesültünk, hogy a csomagok elhagyták a magyar határt és köztük velünk, hogy nem érkeztek meg Izraelbe, nincs más magyarázat tehát, mint hogy a 860.000 csomag (azt hiszem ennyi volt) útközben atomjaira bomlott a rázástól és rádióhangjátékká alakult át. Aki ebbe nem tud beletörődni, az soha lelki nyugalmát megtalálni nem fogja. Mert ez már nem csomaggyűjtés, ez már hitélet...! Olyan ez, mint a Szentlélek kérdése. Vagy hisz az ember a Szentlélekben, vagy sem, de találkozni úgysem fog vele soha...

Azonban én nem hiszek a Szentlélekben. Sőt éppen ellenkezőleg, fel vagyok háborodva.

Néha az az érzésem, hogy csinálni kellene valamit, egyesülni, mozgolódní, zendülni, földalatti procsomagszervezetbe tömörülni vagy evősztrájkba kezdeni (ez fordítottja az éhségstrájkoknak, az ember megállás nélkül napokig eszik, ez sokkal jobban illik a helyi viszonyokhoz!), csak azt nem tudom, hogy mindezt ki és mi ellen kellene megszervezni. „Aki a csomagot elszedi, az jó ember nem lehet!” — mondotta egy rokonom, bizonyos Jakob, de legfeljebb ő tudhatja, hogy ezzel kire célozott. Bárhol a művelt külföldön hasonló esetben megoldhatnánk a kérdést azzal, hogy a csomagok eltűnéséről a zsidók felelősek, de erre hazánkban a speciális adottságoknál fogva nincs mód...

Természetesen nem ülök öbetelt kész zel. Nemsokára gyűjtőakciót kezdek az itteni és az amerikai csomagnélküliek között és az összegyűjtött pénzből repülőgépet bérelek, amely hetenként háromszor fel fogja írni az égre hibátlan ivrit lángbetűkkel, hogy:

„Hé! Mi van a csomagokkal...?!”

Az utóbbi időben erősen hajlok a poetika felé. Hogy is írta a költő?

„A Dizengofftól le a Tachanág Egy nagy üvöltés az összes hivatal Szétszórt kajával, eltűnt csomagjával All a viharban maga a magyar...”

Megérkeztek nyári modeljeink

női, férfi. és gyermekcipőkben

BAMBI-CIPOK

JERUZSALEM

Princess Mary, Rex mozi házaiban.

Magyarul beszélünk. 4238

ÓRAALKATRÉS, ARANYMŰVESKELLÉK ÉS SZERSZAMKERESKEDES,

Tenenbaum Imre
Tel-Aviv, Rambam 16 1. em.
Vidéki megrendeléseket gyorsan eszküzlünk.

TENIM

nyilnak neki a szívek és dobják bele a gondok súlyát, mint az ősi zsidó szertartásnál a szimbólikus morzsákat hullajtják a vízbe, hogy a bűnök terhétől szabaduljanak.

NÁPOLY

Vasárnap, harangzúgásos reggelen érkezünk Nápolyba. A város még kicsit mosdatlan és álmos, ködszirke pillái hunyorognak, de később kiracogynak színei és fényei, aranyzománcoz tempiomtetői és rózsaszínfodros, tavaszi kék ege. A kikötő előtt hatalmas és kényelmes autóbusszok várakoznak, a turisztikai irodák emberei pillanatok alatt szedik meg a kirándulásokat, rövid idő múlva már robognak is Pompei felé.

Bimbózó mandulafák közt szalad az autó, szépen megművelt földekben át. Az Ernek zöld mező, virágzó fái és mintagazdaságai othop már műértővé nevelték a szemet és kitermeltek valami egészen mély kapcsolatot a földekkel. Már el tudjuk képzelni, hogy ebben az országban, mely mint tűzokádó a látást löki ki magából a lázadásokat és forradalmakat, mért követelték maguknak a földet azok, akiknek kezét keményre törte a kapa és verejtékük behullott a földre hasított barázdába. Puha és forró itt a déli naptól átfűtött föld és a vele való munka szívet megejtő és izgalmas, mint a szerelem. Egy ember áll a halványzöld palántákkal teletűzdelt veteményes ágy előtt és ujjain át pergeti a porhanyós gyöngyöket, mint a gyöngyöket, vagy selymeszálú haját.

Vezetünk, egy elegáns, ősz úr, fiatal, lobogó szemekkel, óriási vörös székfűvel a gomlyukában, időnként sebes szóáradatot zúdít ránk. Átfutunk egy apró falun, melyben hetvenöt makaronigyár ontja magából a kis sárga csöveket. Aztán betérünk a gyárba, ahol a legesodátosabb gyöngyöket és kameákat találjuk. Óriási termekben, tompafényű csillárok alatt, rózsaszín és vörös korálok, opálosan csillogó gyöngyök, finom, aranyfoglalatu kameák fekszenek meleg színű bársonyokon. Óriási, csipkézett, különös formájú kagylók, kívül mélyvörös, belül gyöngyházzsínű, vagy tejfehér, vagy egy színnek három árnyalata. A műhelyben fürge új munkások kis vésővel faragják a kameákat. Előttük a minta, vallási, vagy mitológiai tárgyú kép, aszerint metszik ki egyetlen darab-ból a figurákat.

A gyöngyök házában már találtunk egy kis csoportot. Időseknek ők is, ott álltak a tengeren, az óriási, halványzöld palotában, a Caronian, melyet he-

tek óta járják a világ tengereit. Minden kikötő más ország sajátosságait és szép ségeit kínálja nekik, felvonulnak előttük a föld dúk és kopár területei, egzotikus szigetei, fák, madarak és emberek. Mindent megnéznék és megízlelnék a zöld hajó utasai. A jólét arany seprővel seprí simára útjukat.

A gyöngyök izzani kezdenek bársony pamlaigaikon, nyújtózkodó kis korallkigyók egyszerűen ott teremnek az aszsonyok nyakán. Forró simogatással fonódnak rájuk és ékkő fogaikkal beeszik magukat a húsbá. Az aszsonyok megveszik a gyöngyöket. Sőt, még a másik hajó utasai is, akik közül sokan az engedélyezett tízenegy dollárt vittek csak ki Haifáról, a gyöngyökből áradó és értékeikben szunnyadó lázaktól mezejteten. olcsó kis ékszerekkel távoznak.

Aztán járunk a város romjai közt, amelyet néhány száz éve eltemetett a hamu. Az emberek gyanuflanul ültek a nagy nemesi paloták csarnokaiban, szol gasereg futott a lépcsőn, a pénzváltók ott álltak boltjaikban és a borkereskedők sziklába vájt hordók előtt, valaki esküdtött és valaki sirt, húst süttettek nyárson és egy téglében gyöngyöket törtek — valahol zene is szólt. Akkor jött nehéz szürke szárnyain a végzet és rázállt a városra.

Járunk a múzeumokban és a romok között. A paloták falain frissen és elevenen maradtak az arany és vörös színek, a freskók. Az udvarok márványkövel, az istennők templomának oszlopai, császárak málladozó diadalívei közt friss zöld folydnak. Csodálatosan éppen maradt kútak, szobrok, márvány medencés fürdők. Egy brooklini hölgy, kisebb csoport asszonynak, akik nem értik a vezető gyors beszédét, kétségesen fordít és magyaráz. „Du iz geven de mikve”, mondja nemes egyszerűséggel. Láthatóan senki sem csodálkozik, hogy e jelles intézmény Pompeiben is létezett. E hölgy különben, jártasságának és kultúr szomjának több tanujelét adta. Ugyanis, Athénben valaki kijelentete, hogy érdeme lenne cipőt venni, dollárban szinte semmibe sem kerül. Mire molett utitársnónk méltósággal tiltakozott: „Iz men in Brooklyn, kajft men shouz, iz men in Athen, get men ci kukn den mikropolis...”

Sehol olyan vidám képet a kikötő nem mutatott, mint a búcsúzó Nápolyban. Szinte az volt az érzésünk, hogy még az idegen utasoknak is jut egy-egy lobogó fehér kendő és egy-egy dallamos „csau” a parton álló, ünneplő ruhás olaszoktól. Csak itt-ott borult egymásra néhes

(Folytatás a köv. pénteken)

Modern aposztata, aki a zsidóság tömeges elpartolását propagálja

Arthur Koestler új pálfordulása

Zsidó újságíró interjúja a híres íróval, aki most hátat fordított zsidóságának

A jövő angol-zsidó újságíró, Maurice Carr, aki nemrég kitűnő cikksorozatban számolt be izraeli utjáról, ezután arra a kényes feladatra vállalkozott, hogy megintertvívolja Arthur Koestlert, az „Ígéret és teljesülés” című könyv szerzőjét. Mint ismert, Izraelről írott könyvének epilógusában Koestler a zsidó állam befejezett tényéből levonta a végső konzekvenciákat. „Ez a tény — írja — az Izraelen kívüli zsidóságot dilemma elé állítja, amely élességében egyre növekszik. Választani kell a zsidó állampolgárság között és aközött, hogy a külön nemzet minden tudatos, vagy természetes igényét feladjuk.”

Maurice Carr Koestler vaskos könyvének ez az egy-két zárómondata érdekelte elsősorban. Szerette volna hallani, ha az író kifejti, mit gondolt az azóta ely forrón körülvitatott mondatokban, más szóval, ha a rövid epilógust újabb és kimerítőbb epilógussal pótolja. Az újságíró kíváncsisága az író közlési vágyával találkozott. „Elvben nem adok interjú — mondotta Koestler —, mert véleményem szerint az író a leghatasóssabban az írásában fejezi ki magát.” De szívesen ellát az elvétől, amikor a riportert elővette interjú-jegyzetét. Még többet is mondott, mint amennyit Mr. Carr elvált volna tőle.

A tehetséges író váltakozó elvívésége

A Jewish Chronicle-nek írott cikkét Mr. Carr azzal kezdi, hogy Arthur Koestler ragyogó elméje, erőteljes tolla és vándorló államhűségei már eddig is hoztak egyetmást az élete delén túljutott írónak. Gyönyörű villája van az Ile de France-ban, bájos angol felesége, fehér-orosz cselédsége, Izraelben tenyészített boxer-kutyacsaládja és két nagy Citroen kocsija, amely a negyven kilométerre fekvő Párisnál és a világgal tartósan összeköttel. Az ünnepeket írja a Szajnára néző stúdiójában fogadta a zsidó újságíró, aki a többi között a következőket írja:

A magam részéről abban reménykedtem, hogy a „Tolvajok az éjszakában” szerzője, az igrni haremmodor ékeszavú támogatója, tagadni fogja, hogy újabb smélsőséges álláspontot ragadtatta magát, amikor a gálut zsidóit figyelmeztette, hogy vagy halogatás nélkül kívánórnak Izraelbe, vagy megtagadják zsidóságukat. Mert ha ez volt, amit Mr. Koestler mondani kívánt, akarva-nem-akarva a hivatásos antiszemita rossz társaságába keveredett, akik a párisi földalatti falait harcias jelszavakkal mázolták be: „Zsidó, vagy Palesztinába megy, vagy a krematóriumba!” Gondoltam, hogy Koestler új eszméit értelmezésében bölcs engedelményt tesz az időnek és kihangsúlyozza, hogy a zsidóság elé állított alternatíva csak a végső vagy-vagy és nem az azonnali.

Választani kell már ma!

Kitűdött, hogy Arthur Koestler nemhogy mérsékelné, ellenkezőleg, még kérlelhetlenebbül fogalmazza meg álláspontját. Az „Ígéret és teljesülés” megjelenése óta közel egy év telt el, azóta Koestler a maga részéről levonta a konzekvenciákat és elhagyta zsidóságát. Ez perze nem elégtel ki, szeretné, ha példáját a zsidók milliói követnék, — azok a milliók, akik nem akarnak, vagy még képtelenek letelepedni Izraelben. Ki is mondja az újságíró ilyenirányú kérdésére.

— Ugy vélem, hogy a választás az eljövendő nemzedék üdvéért már ma eszedékes. Itt az ideje, hogy a zsidó feltegye önmagának a kérdést: a kiválasztott faj tagjának tekintem-e magamat, akit sorsa az ígéret országába szólít vissza? Más szóval: Ohajtok-e kivándorolni Izraelbe? Ha nem, milyen jögon nevezem magamat zsidónak és milyen jögon ragaszom gyermekeim homlokára a másalmység bélyegét? Ha csak az ember nem teszi magáévá a nációk elméletét, be kell ismernie, hogy tiszta zsidó faj nincs. A zsidóság fő megkülönböztetése a vallás. De a vallás értelmetlenné válik, ha folyton azt imádkozod: Jövre Jeruzsálemben és önmagadban el vagy tökélye, hogy távolmaradsz. Mi marad a zsidóságból? Nem sokkal több, mint a megszokás, hogy mások kívülállónak tekintenek és magad is annak tekinted magad. De ezzel a gyermekeidet egészen külső nyomásnak teszed ki, ami a legjobb esetben is a fejlődésük és életpályájuk számára jelent akadályt, de rossz fordulat esetén

a Treblinkák és az Auschwitzok felé vezet.

Ha a helyzet kiéleződik

Arra a kérdésre, hogy ezt az állásfoglalást az írónak az új Treblinkák és Auschwitzok okozta félelme okozta-e, Koestler ezt feleli.

— Az antiszemitizmus növekvőben van. Kevés ember sejt, hogy Amerikában, ahol a legnagyobb zsidótömegek élnek, a zsidógyűlölet mekkora fok felé

közeledik. Amivel nem mondanám, hogy ott a pogrom valószínű veszélye fenyeget. De a helyzet előbb utóbb kiéleződhet. Még a türelmességükre büszke angolokat is elértek az antiszemitizmus hullámai, különben aligha nyeltek volna le Mr. Bevin Palesztina-politikáját. De felfogásom szerint nem is annyira a pogrom veszélyét, hanem inkább a rendellenes környezet alapvető bajait kell a bolygó zsidónak önmaga és az eljövendő nemzedék felől elhárítania.

Szükség van-e a zsidó tehetségekre?

— Nem gondolja-e, Mr. Koestler, hogy a normalitás és a biztonság lidércfényének a hajszolásában az önmagától megfutamodó zsidóság feláldozza a sajátos zsidó géniuszát? Nem veszi-e figyelembe, hogy általános emberi szempontból a zsidó örökségnek, a zsidó tehetségnek ez a veszteségtétele erősen felül múlja a kérdéses nyereséget?

— Kétségtelenül igaz, hogy a környezet nyomása erősebb értelmiséget termelt ki a zsidók közül, mint a vendég-látó népek közül. A túlkompenzálás folyamata pszichológus és történész egyaránt ismeri. Azt is tudjuk, hogy az irodalom, művészet, politika, vallástudomány legtöbb nagysága boldogtalan gyermekkorra tekint vissza, magányos és társaik által meg nem értett életük volt

és későbbi teljesítményeik nagyrészt a nyomási inger ellenhatásának tudhatók be. De ajánlatosnak tartja-e, hogy a szülők szántszándékkal boldogtalanra tegyék fiaik gyermekkorát, mert így azt remélhetik, hogy egy Einsteint, Freudot vagy Heinet tudnak kitermelni? Bizonyos, hogy ha a világ minden szenvedését kiküszöböljük, a kiváló személyiségek termelését is megszüntetjük. De nagy általánosságban, ha ezer gyermeket egészségtelen környezetnek teszünk ki, kilencszázkilencvenkilenc teljelem áll elő és talán csak egy válik kiválóvá. Mint teljesen tarthatatlant elvetem a tétveteg zsidó szentimentalizmust, amely azt mondja: „Csak üldözzenek bennünket, mi majd kitermeljük a lángelméket.”

A gyávaság új értelmezése

Miután Koestler a zsidó kulturörökségről szótlan értelmetlenné mondja a talmudtanítást, megszüntnek a jiddis irodalmat és a valódi zsidó kultúra kifejlését csak Izraelben tartja lehetségessnek, az újságíró ezt a kérdést intézi hozzá:

— Hogyan egyeztetni össze alapelvét, „a cél szentesíti az eszközt” a bolygó zsidónak adott tanácsával, hogy meneküljön el önmagától? A lemondás első gyáva lépése után a renegátoknak le kell alácsónyodnia a családok sorozatához, lehaduzva önmaga, gyermekei és a világ élő zsidó eredetét. Mert ha gyűlöli a hazudozást és próbál becsületes maradni, sem ömaga, sem a gyermekei nem válnak százszázalékos nemzisdókká, inkább csak volt-zsidókká. Nem gondolja, hogy az ilyen volt-zsidó újfajtájú kivülálló lesz, akit a zsidók kirugnak, az antiszemita pedig kinevetnek?

— Manapság — felelte Koestler — minden zsidónak megvan a lehetősége, hogy kivándoroljon Izraelbe és így a zsidóság megtagadását nem lehet gyáva cselekedetnek minősíteni. Ez ma már önkéntes lemondás, amely Izrael megalakulása előtt még nem volt az. Ellenkezőleg, az ember ragaszkodik a negatív zsidóság idejelműt státusához, mert attól fél, hogy gyávának nevezik, és maga leplezett formája a gyávaságnak, amelynek árát a következő nemzedék fizeti meg. Ami a becsületeséget illeti, jömagam is ezt ajánlom. Becsületesen gondolni a „Jövre Jeruzsálemet” vagy az elpartolást. Aki búcsítomond a zsidóságnak, ne rejtegesse semmit a gyerekei előtt, bár semmiesetre se háborgassa őket a ényekkel időellett. Ez végre is tapintat és finomság dolga, a neki felvilágosításhoz hasonlóan. Az emberek ugyanolyan neurótikusak fajt, mint nemi ügyeikben. A gyermek a nemi éris idején azt is megtudhatja, kik voltak az ősei és a végén maga választhatja meg élete útját.

A világ csak üdvözölné a beolvadást

Az újságíró megjegyzésére, hogy a hitleri üldözöttség idején a legrettenetesebb épp azok kétségbeesése volt, akik már abban a hibben éltek, hogy rég el-tűntették a maguk, az apjuk és a nagy-

anyjuk zsidóságának a nyomait és hogy valamilyen formában ez a kegyetlen sors ismétlődhet, Arthur Koestler ezt feleli:

— Bármint csinál is életében az ember, mindig megmarad a veszélye, hogy valami rosszul sül el. De biztos vagyok benne, hogy a nemzisdó világ a végén csak üdvözölné a zsidóság feltélen asszimilációját. Előállhatnak egyéni bonyodalmak, különösen az első és második nemzedékben. De aztán, a vegyes házasságok révén is, a zsidó-probléma fokozatosan megszűnik, éspedig valamennyi érdekelt javára.

Nem ajánlok kitérést, csak...

Arra a kérdésre, milyen vallás szellemében oktatóna Koestler a zsidóságból kivomulók gyermekeit, az író azt feleli, hogy nem ajánlja a közvetlen kitérést; ez annál, aki nem vonzódik más vallás iránt, képmutatás volna. A gyerekeket azonban neveljük fel a környező gyermekek szellemében. Ha ezek templomba járnak, vagy kápolnába, járjanak az ex-zsidó gyerekek is templomba, vagy kápolnába. A gyermekeket istenhitre kell nevelni és mindegy, hogy zsidó, kálvinista, vagy methodista ez az isten. „De kimondom pörén, határozott bűnnek tartom, hogy zsidó szülők, akik nem hisznek a mózesi hittételekben és nem élnek a parancsolatok szerint, a „másféléség” bélyegét rakják rá egy védetlen gyerekre, aki ezt nem ohajtotta.

— Nem fogja fel Mr. Koestler, hogy a kisebbségnek a többség uralkodó vallá-

Az ex-zsidó új definíciója

— Szeretném tudni, Mr. Koestler, hogy ön még zsidónak tekint-e magát. Vagy azt ohajtja, hogy a többiek se tekintsek zsidónak?

— Ami a hitet illeti, a tizparancsolatot és a hegyi beszédet, akár a virág gyökérét, elválaszthatatlannak minősítem. Ami a fajt illeti, nincs róla elképzelésem és nem is nagyon érdekel, vajjon hány héber, hány római légionárius, hány keresztshadjáratos lovag és hány nomád magyar van az ősemel között. Történetes alkalomnak tekintem, hogy apám véltelentül zsidó ember volt. Ez er-

Perfeket (4296)
pedikürt koresek
azonnali belépésre
MEDICO
TEL-AVIV, MONTEFIORE U. 25.

Elektromos kályhák
technikai célokra, eszerszáz fokig
termosztattal keres
TECHNODIS
TEL-AVIV, Gedud Háivri 14.
Tel. 3349. 4298

sába való föltétlen behódolásában van valami alávaló és megalázó? Az ex-zsidó anélkül, hogy hinne, mondjuk a katolicizmusból, jészuita iskolába, jészuita lelki nevelésre küldné gyermekeit. El kell, hogy temesse a hagyományait és emlékeit, amelyek a jészuiták üldözéséhez fűztek. Ez talán kicsit erős.

— Parancsoló szükség, hogy a zsidó eleget tegyen szülői kötelességeinek, bármennyire elhatalmasodnak rajta az érzései.

Az író öt évet engedélyez
Izrael támogatására

— És nem gondolja, hogy a legjobb, legésszerűbb és legbecsületesebb politika a gálut-zsidóság részéről, ha folytatja eddigi életét és egyidőben résztvesz Izrael országépítő munkájában, mert a végső menedék a kisebbséggyűlöli világban csak Izrael lehet?

— Nem. A zsidók tragédiája épp az, hogy amikor vágyakoznak a lepenyre, már enni is szeretnék. Ez katasztrófához vezet.

— Hiszi-e, hogy Izrael, mint az „Ígéret és Teljesülés” zárószavában megírta, már oly „erős alapokon áll”, hogy boldogulhat anélkül, hogy a gálut-zsidósága továbbra is támogatná? Nem gondolja, hogy az ön csatakiáltása: „Izrael vagy a nép megtagadása!” teljesen időelötti? Mert föltéve, hogy ötmillió zsidó most rögtön rászánná magát, hogy jövre Jeruzsálemben lesz, ott ma még hely sem lenne számukra.

— Izrael ma nem áll kevésbé szilárd alapokon, mint bármelyik európai ország, amelyet kommunizmus fenyeget. De tekintettel a hatalmas feladatra, amellyel Izrael a bevándorló felszívás kérdésében szemben áll, azt javaslom, hogy egy meghatározott időre, mondjuk öt évre, a világ zsidóságát rá kell bírni a pénzügyi támogatásra, hogy segítse azoknak a letelepedését, akik ezt ohajítják, vagy akik erre kényszerülve vannak. Az átmeneti idő elmúltával azonban meg kell szüntetni az amerikai cionista szervezetet, az egyesített gyűjtőakciót, a cionista mozgalmat, az alapgyűjtéseket, igen, azt a paradox államiságot is, amely a szuverenitására büszke és még mindig körüljár a kéregető perselyllyel.

— Ami az ön feltevését illeti, hogy öt millió zsidó most azonnal Izraelbe menne, ez tisztán fantázia. A zsidóság tömegei Amerikában élnek. De az országalapítás óta csak néhány száz amerikai zsidó vándorolt be Izraelbe. Igazán nagy-szerű dolog volna, ha rá lehetne bírni ötvenezer kellő képzettségű zsidót, hogy Amerikából Izraelbe vándoroljon éspedig azonnal. Nyugati kulturájukkal és technikai képességeikkel átalakítanák Izraelt és tiszszerte értékesebbek volnának ma, mint később.

kölcsileg arra kötelezett, hogy mindaddig, amíg az üldözöttek és hontalanok révbe nem értek, azonosítam magam a cionista mozgalommal. Abban a pillanatban, amikor Izrael valóssággá vált, megbízatásom lejárt és szabad választásom volt, hogy Izrael polgára vagy európai polgár legyek-e. Egész fejlődésem és kulturahűségem Európa mellett döntött. Hogy tehát szabatosan megfelelek a kérdésére: Legelsősorban az európai közösség tagjának tekintem magamat, másodsorban honosított angol állampolgárnak, akinek faji eredete bizonytalan és kevert és aki elfogadja a hellén-zsidó-keresztény hagyomány erkölcsi értékeit de elveti a dogmáit. Hogy hová cédu-lának mások, nem érdekel.

A langymeleg zsidók gondolkodója

Ezzel — írja Maurice Carr — az Arthur Koestlerrel indított beszélgetésem be is fejeződött. Ami engem illet, meg vagyok győződve róla, hogy a Koestler ajánlotta tömeges hűtlenség veszélye nem fenyeget. Másrészt azonban tartok tőle, hogy nagyszámú langymeleg zsidó a tudata alatt Koestler úr vonalán gondolkodik. Ezek számára igen hasznos lehet, hogy Arthur Koestler hangosan gondolkodott helyettük és felhívta a figyelmet a veszélyekre, amelyek mostan-ig rejte voltak.

MEGNYILT

a choloni uszoda

Üdülhet, sportolhat, kávéházunkban szórakozhat

Egy nép a szélsőségek malomkövei között

Új fasizmus és parasztforrádalom veti árnyékát Olaszországra

- Két helyzetjelentés az olasz problémáról -

Az angol rádió római tudósítója, Christopher Serpell, jelenti áprilisi beszámolójában:

Egy jobboldali olasz újság a napokban vezércikket szentelt a fasizmusnak, amelyről kár annyit beszélni, mert megszűnt és nem létezik többé. A fasizmus diktatúra, a diktatúrához diktátor kell, nos eddig egyetlen diktátor vagy diktátorjelölt nem tűnt fel az olasz láthatáron. A meggyőző érveléssel szemben egy balközép újság ezt írja: „A kérdések egyike, amelyhez a nehéz és bajlódó léttel küzdő demokráciánk még nem nyult hozzá érdemének megfelelően, a neofasizmus, vagy hogy kevésbé finoman nevezzük, a fasizmus.”

Vissza Mussolinéhoz

A fasizmus vagy újfasizmus jelensége tagadhatatlan és az olasz „szociális mozgalomnak” nevezett párt tevékenységével van összefüggésben. A párt Mussolini „szociális köztársaságából” származtatja le nevét és programját. Ezt az úgynevezett szociális köztársaságot a duce akkor kiáltotta ki, amikor a szövetséges csapatok kezdték megszállni Olaszországot. Hároméves az új fasizt pártja és a negyvennyolcas választásokon mindössze másfél százalékat kapta az összesavazatoknak. Ma öt képviselőjük ül a képviselőházban és egy szenátoruk a felsőházban. De a jelek szerint az elmulasztások óta meglehetősen megszédtek magukat. Éa jólhet a párttagok száma ismeretlen, a rokonszenvező tömegek növekedésének és egy szép napon a mozgalom nyílt támogatásába mehetnek át. A szociális mozgalom hatalása az olasz közvéleményben aránytalanul erősebb, mint amit ilyen kis párt egyébként jelent.

Újraéledők a fasista dalok

Diktátor esideig még nem jelentkezt, de a párt nyíltan Mussolini elveivel rokonszenvez. A fasista jelszavak és énekek újraélednek és a program sok lényeges pontot vett át az első fasista mozgalomból. Az újonnan alkalmazott harcaktika a huszas évek agresszív napjaira emlékeztet. Csak természetesen, hogy ezek a fasiztonacionalisták a békédiktátum megszüntetését követelik, mert Olaszországot ez a diktátum „a függetlenségétől fosztja meg”. Az ország szent határát és egykori gyarmatait is okvetlenül helyreállítandók. A jelenlegi olasz kormány külpolitikáját a legélesebben elítélik, mert „ez a politika az ország érdekét s méltóságát árulja el.”

A polgári kapitalizmus csökkenése

A parlamenti demokráciát szenvedélyesen támadja a pártprogram. Mi egyéb ez a demokrácia, mondják, mint „a polgári kapitalizmus elavult megnyilatkozása”. A parlamentet szerintük új alapokra kell helyezni. „Az ország szellemi és termelői erőinek igaz képviselői” kezébe kell letenni az intézkedési jogát és az államfőnek pártokon felül való „tekintélynek” kell lennie. Mussolini testületi képviselője is újra kísért a magánvállalkozásnak és az állam kollektív kezdeményezésének az összeegyeztetésével. A program pontos tanulmányozóit megtalálhatják itt a régi fasizmus programjának minden elemét.

A hitvány áruok megbélyegzése

Az új-fasista mozgalom főként a diákság és a volt katonák közül verbuválja tagjait. A legtöbbje volt hadifogoly. A tagok nagyrésze húsz és harminc év között van, a vezetők többsége is innen a negyvenes. Két parlamenti képviselőjük az életrajzi adataiban azzal kérkedik, hogy a fegyverszünet után megtagadta a kormány által való együttműködést és ezért fogságot kellett szenvedniük. A pártjait ugyanazsal az agresszivitással támadja az angolússzók, mint az oroszok beavatkozását Olaszország ügyeibe. Hitvány áruknak minősítenek mindenkit, aki a győztesekkel együttműködik. A fasista köztársaság alakjait ezzel szemben nemzeti hősként tisztelik.

Istentisztelet a Duce emlékére

A békeszerződésnek azokat a pontjait, amelyek a fasizmus feléledését tiltják, hevesen támadják. Az ilyesmi a múltban apró tüntetéseken nyilatkozott meg: tiltott gyűléseiken a régi fasista dalokat énekeltek, a fasista jelszavakat festették az éjszaka lepe alatt a falakra, mérd emlékműveket és sarkköveket mozdítottak be. Jellemző az igazságra az a tús

fogházra elítélt neofasista fiatalember, aki a minap Bariban a fasizták Rómába való menetelése évfordulóján ünnepi istentiszteletet rendezett Mussolini emlékére.

Rohamszázadok a munkásnegyedekben

Egyideig az olasz szociális mozgalom nem mutatkozott túlságosan fenyegető jelenségnek. Az utóbbi időben azonban az új-fasizták gyökeresen megváltoztatták taktikáikat. A párt most a legmilitánsabb értelemben vett antikommunizmust írta zászlajára és olyan eszközökkel dolgozik, hogy a hatóságokat a kényes dilemma elé állítsák, hogy a mozgalmat tűrjék-e tovább, vagy tilták be. A huszas évek „squadrisimója” újraéledt: a szociális mozgalom repülőszázadai végigvonulnak a munkáslakónegyedekben és provokálják a kommunisztákkal való összeütközést. Az egyik ilyen támadásukat Róma ipari munkásnegyede szűfolt negyedében hajtották végre. A teherkocsikon érkező fasizták megrohanták a kommunista párt főhadiszállását. A rendőrség csak órákig tartó harcok után érkezett a helyszínére. Ilyen és hasonló támadások után a hatóságok a szociális mozgalom tevékenységét illegálisnak minősítették.

A ferrari vereség és Turin ostroma

A római támadás után következett a ferrari kiruccanás, amelyet a helyi fasizták kezdték és a Bolognából érkező rohamszázadok folytattak. Ezekben az utcai harcokban a fasizták határozott vereséget szenvedtek. A következménye ennek az volt, hogy a szociális mozgalom agitátorai kihívó módon a kommunista negyedekben tartották meg gyűléseiket. Egyiket ezekben a nagygyűléseknek Turinban hirdették

Földet szerez a zendülő paraszt

A John Bull Rómában idéző munkatársa, Alex Valentine, az újfasista mozgalomról is súlyosabb megfogalmazásról számol be. Olaszország parasztsága a tevékenység útjára lépett. A délvidek szegény, agyonnyomogatott mezei proletariátusa elindult, hogy erőszakkal elvegye, amit tőle az évszázadok megtagadtak, az életadó földet.

Ejszakai menetelés az uraság birtoka felé

Ejszakán át egy-egy hegytetőn fekvő faluból megindul a hallgatag szellek útja a völgy felé. Néhány kiéhezett számmal, baltával, karókkal, faekékkel és többnyire még egy megcsapzott vöröszázzal érkeznek meg hajnal felé a kitűzött célhoz, a helyi uraság parlagon hevertetett földjéhez. Leverik cövekjelket az egy-egy családnak kijáró három- négy hold körül, kitűzik a vörös zászlót és nekifáznak a tavaszi munkálatoknak.

Harc a rendőrökkel

Egy-két óra múltán már ott van a fegyveres rendőrök riadókészültsége. Felszólítják az embereket a munka abbahagyására és a távozásra. A parasztlakó legelőszőr némán engedelmessékednek, miután a földfoglalás jelképes lépését megtették. De nem ritka eset, hogy nem mozdulnak el a helyeikről és az ismételt felszólításnak sem engednek. Gyakorlat az összeütközések. Valahonnan kő repül. Lövés dörög el, senki sem tudja, merről. Az efafta incidensek eredete rendszerint a homályban marad. A rendőrség sortűzet indít. Itt-ott egy-egy paraszt holtteste marad a terepen. A kommunista parasztszervezet elrendeli az általános sztrájkot. A parlamentben interpellálnak. A feszültség nő. A kormány vizsgálatot ígér. A feszültség enyhül. Néhány nappal később előírt ismétlődik az egész más helyen.

Nyomor és tudatlanság a bölcsőtől a sírig

A feudalizmus nagy elmaradottsága a délkálábriai Crotona környékén nyilatkozik meg a legvaskosabban. Itt vannak a legelkeseredettebb összezsapások a parasztság és a rendőrök között. A nyomorúságos falvaoskák mértőldnyil körzetben nincs ivóvízük, nincs iskolájuk, nincs járható útjuk, még a halottak elföldelésére való temetkezési helyük sincs. Hatan-heten laknak itt a roskadozó rúdkó egyetlen szobájában. A tyúk és a disznó ugyanitt tanúsít az

meg, ebben az északolaszországi városban, amelynek erősen baloldali munkássága keserű emlékekkel gondol vissza a gyűlölt fasizmusra. A nagygyűlést valamennyi párt tiltakozására utolsó pillanában betiltották. Következett a plakkáthabórú. A fasizták Turin falain igyekeztek elmondani, amit a dobogón el nem mondhattak. Egy-egy ilyen plakkáragasztó-körítjük véres verekedésé fajult. A vége az volt, hogy az ifjúkommunisták megtámadták és lerombolták a fasizták helyi főhadiszállását.

Allapodjatok meg a rendőrséggel!

A kommunisták azzal vádolják a kormányt, hogy túri a szociális mozgalom garázdálkodásait, mert szüksége van a rendőri erőre. A rendőrséget azzal a váddal illetik, hogy kesztyűs kézzel bánt az új fasiztákkal. Az elmul napokban a fasiztátpárt „Rohamszázadok előre!” című hetilapja a következőket írta:

„Olaszok, legyetek résen! Ezúttal nem a kommunisták lesznek azok, akik először lönek. Mihelyt egy ilyen fegyveres fickó az utcára lép, szembe találja magát a homlokának szegzett fegyverünkkel. Mielőtt felvonulnának, ott találják minket, hogy elálljuk az útjukat. Modena nem fog többé megismétlődni. Allapodjatok meg a rendőrséggel és tartások fenn a szoros kapcsolatot a baktársakkal. Ne tűrjétek, hogy a kezdeményezés az ő kezükbe csúszson át. Akl előbb lö, az életben marad. Akl bevárja, hogy az ellenség cselekedjen, golyót kap a hasába.”

Mondani sem kell, hogy az effajta fasista kiáltványok kellő kezelést kapnak a kommunista sajtóban és a rendőrség szerepe is éles kritikának van kitéve. A kormány helyzete nem irigylésre méltó.

Ágy alatt. Piszok, szenny, tudatlanság és betegség kísérlt a parasztlakó vizsgálaton útján a bölcsőtől a sírig.

Nem a törvény fontos, hanem a lelkiismeret

Vincenzo Greco nem nagyon beszédes férfiú. Mint a parasztszövetség vezetője Isolán, tisztségét kevés szóval, de annál több eltökéltséggel látja el. De amikor kérdőre vonják, miért vezetett ötven emberét Berlingieri báró birtokára, meg tudja magát értetni.

— Azt mondjátok, hogy áthágtuk a törvényt. Lehet, hogy így van. De nem hiszem, hogy ez a szempont nagyon fontos. Fontos az, hogy helyesen cselekedjünk-e.

Kecsefjét végighúzza barotválóan arcán és ezt mondja:

— En azt hiszem, hogy igen. Sokáig vártunk, túlságosan soká. A türelmet csak azok az emberek gyakorolhatják, akiknek teli a gyomruk. Reggelenként tízenhárom kilométert kell gyalogolnom amíg a munkahelyemre érek és este ugyanennyit kell megtennem, amíg hazaérek, mert közelben nincs munka. És ez a munkahelyem se nagyon gyakori. Ezzel szemben alig kilométernyire a falutól parlagon hever a föld, mert az uraság vadászatra használja. Ki veheti tőlem rosszvénen, ha odaviszem az embereimet, hogy a meddón maradt földet megműveljék? Nem, jó uraim, itt nem a törvény rendelkezése a fontos, hanem a tiszta lelkiismeret. Az én lelkiismeretem tiszta.

Az uraság átkozódik és sár

Berlingieri báró persze, mint az igazságkeresés megszemélyesítője áll a bíróság előtt és Grecót az uradalom minden

PALESTINE MARINE AND GENERAL INSURANCE OFFICE LTD.

Tűz — Betörés — Baleset — Podgyász — Szállítvány Biztosítások.

DOMINION INSURANCE CO. LONDON

vezérképviselője:

TEL AVIV, ROTSCCHILD BLD 20.

Telefon: 2327.

Ügynökök minden városban felvétetnek. 4297

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

hozzávalók, anyagok

VÉTEL — ELADÁS

CSERE

PHOTO — REFLEX

TEL AVIV, ALLENBY UT 68. szám

egyébb Grecojával együtt szemtelen betolakodónak, tolvajnak, rablónak nevez.

— Szegény ember vagyok magam is. A föld nem hoz. Amit hoz, rámegey az adóra. Hogy mért nem adok a parasztnak munkát? Drága polgártársaim, tudjátok ti azt, mit jelent termővé tenni a földet, öntözőcsatornákat ásni, házakat építeni a munkásainknak? Teljes lehetlenség. Nem bírom, nem bírom!

Törvényjavaslatok megfontolás alatt

Hatszáz ezer parlagon heverő, de megművelhető hold föld van itt a déli részen és százötvenezer munkanélküli paraszt. A földművelésügyi minisztérium római épületében ott van a törvényjavaslat, amelyet tavaly áprilisban dolgoztak ki, ez háromszáz ezer holdat kíván a parasztság rendelkezésére bocsátani. Ott hever a második javaslat is, amelyet a kormányülésen az elmul ósz parasztszavargásai után sietve jóváhagytak. Ez újabb száz ezer holdat akar ötezer nincstelen parasztnak odaadni. A két törvény „technikai tanulmányozás” alatt áll. Ha meg is valósulnak, csak igen kis lépés történt a parasztlázongás megfékezésére. Magát a válságot alig oldják meg ezzel. A föld felosztása egymaga édeskevés, mert az elhanyagolt talajt fel kell javítani és ez hatalmas többletfektetést igényel. Holdanként 286 fontsterlingre becsülik a kiadásokat. A legkonzervatívabb becslés szerint is csak egy helyen kilencvenegy millió fontra volna szükség.

Az a vezér, aki kenyeret ad

A probléma óriási és a nép ezt fel sem tudja fogni. Ezek a parasztlakó, akik ma vöröszázzal foglalják el a földeket, nem kommunisták, hanem buzgó katolikusok. A politikai jelszavakból csak azt értik meg, ami nekik megfelel. Ahogy az egyik paraszt mondta nekem: „Nem törődöm én a politikával. Az ember csak azt érzi, hogy van-e valami a hasában. Az eszméket nem lehet megenni. Az én vezérem az, akitől nem szavakat kapok, hanem kenyeret magamnak és a családomnak.”

A „pazienza” halála

A délolasz kommunista mozgalomnak itt van a nagy ereje. A legtöbb esetben a helyi confederaterra (a kommunisták vezette mezőgazdasági szövetség) a parasztszervezet nevében intézkedik: megszervezi a földéhes embereket és elvezeti őket az ígért földjére. A kommunisták hatalmát Délolaszországban csökkentene, hogyha a parasztlakóknak más egészséges megoldást ajánlanának fel. Várni, persze, a paraszt nem tud. Évszázadokon át a „pazienza” volt itt a leggyakoribb kifejezés. „Legyünk türelmesek!” A jámbor, korgógyomrú nincstelenek ma nem mondják többé. Elindulnak Vincenzo Grecoval, vagy a többi Vicenzoval, hogy körülövekeljenek egy darabot a meddő földön, amely az ő arcuk verejtékére szomjas.

Ne mulassza el az alkalmát! Rendelje meg azonnal, míg a készlet tart

„MANHEIM”-féle Héber-Magyar — Magyar-Héber SZÓTÁR ES TANKÖNYVET.

Egyedárusítás nagyban és kicsinyben!

ISMET KAPHATÓ MŰSZAKI KÖNYVEK:

Villanyserelés, vízvezetékserelés, asztalosipar, ácsszerkesztés, épületismeretek, stüliszeretek, díszkovács, cukrásipar, sütőipar, kávéházipar, kozmetika, vegyészett, talajművelőgépek, autószerelés, stb., stb.

MEGÉRKEZTEK az 1950. budapesti szépirodalmi újdonságok. Iratkozzon be Izrael legnagyobb magyar könyvtárába.

KÖNYVEKET, RÉPESLAPOKAT JO ARBAN VASAROLUNK!

KÖNYVEK KÖTÉSÉT OLCSON VALLALJUK!

„DAAT” KÖNYVTÁR, KÖNYVESEBOLT, T. A., ROTSCCHILD 86. 4038

FŐVÁROSI ÚTMUTATÓ

Kérjük jeruzsálemi előfizetőinket
 hogy az esedékes előfizetési díjat ezentúl

jeruzsálemi fiókkiadóhivatalunkban

BEN JEHUDA 2. (KAPU ALATT)

szíveskedjék befizetni. — Tel.: 3992.

Engedményt adunk

VÉTEL-ELADÁS
 ÓRA JAVÍTÁS
 ARANY—EZÜST—ÉKSZER

Ehrenthal-Klein

JERUZSALEM, King Georg 2. sz.

HIVATKOZZON E HIRDETÉSRE!

28 éves, lakással és textilgyárral rendelkező úr Jeruzsálemben keres kissé vallásos úrileányt 25 évesig házasság céljából.

36 éves, külföldi utlevéllel rendelkező kereskedő keres csinos úrileányt — asszonyt 30 évesig házasság céljából, Ausztráliába vinné magával.

OSER BAHAJIM

HÁZASSÁGKÖZVETÍTŐ IRODA
 Melech Dávid u. 46., Bét dr. Sandenberg, szemben a Jesurun-templommal. . .
 Fogadóórák: d. e. 10—11-g és d. u. 4—8-ig. 4323

„DOMUS” Arura van szükségünk!

Bútor, varrógép, pianó rádió, szőnyeg, kristály, nipp, írógép, tollpohár, szerviz és bármi más, amit el akar adni.

VÉTEL — ELADÁS. . .
 JERUZSALEM, Julians u. 1. Merkaz Mishari.

Órák, ékszerek, szemüvegek
 SZAKSZERŰ JAVÍTÁSAT
 jótállással vállalom
 Márkás órák nagy választékban

Pazerini László

Jeruzsálem, Princess Mary 8. szám

PERFECT

Fordító, másoló, sokszorosító iroda

JERUZSALEM, MAMILLA 34. (Piccadilly mellett.) 4301

Betörés a KONCENTRA üzletébe.

JERUZSALEM, PRINCESS MARY AVE.

Május 6-ról 7-re virradó éjszakán a KONCENTRA töltőtollgyár jeruzsálemi kirakatát feltörték és az ottlevő valamennyi töltőtollat ellopták.

A legújabb áramvonalas modelleket éppen egy nappal előbb tették ki. Keményen író és nem száradó, tökéletesen fedett aranytollú töltőtollakról van szó az 1950-es sorozatból. Minden töltőtoll krómkupakkal és akasztó nyállal van ellátva és ez a felírása: „RADEY SUPRA 1950” 4291

FÉRFI- ÉS NŐI CIPO
 Minden árnívón a legjobb

MAUTNER ÉSTSA

JERUZSALEM, BEN JEHUDA 9 sz.
 Carmel Mizráchi-ház.
 Magyarul beszélünk.

Elsőrangú varrónőt és elárusítónőt keres

ROVELL

Jeruzsálem, Princess Mary 15
 a vezető női divatruház
 Tel. 2190. 4329

Női táskák

ÉS MINDENNEMŰ BŐR-ÁRUK
 NAGY VÁLASZTEKBA, LEGOLCSÓBB ÁRON

JERUZSALEM, BEN JEHUDA 2. (Sansour Bldg.)
 a kapuban. 4303

Magvanyelvű kiszolgálás.

Legkellemebben üdülhet

GARMI PENSIO-ban

JERUZSALEM, Talpiot. — T.: 3343.
 Kimondottan jó és kóser magyar konyha, — gyönyörű kert. — Előjegyzés kívánatos. 4184

Gyermekalbum 7 különböző felvétellel
 MŰVESZI KIVITELBEN

FOTO MITZPAH

JERUZSALEM, HERZL-U. 285/I. Bejárat a büfé mellett.

Pigmentalkrém

Eltünteti a szeplőt és májfoltokat. Táplálja és üdíti az arcbőrt.

Kapható: Körpner

„MARGARIT”
 Gyógykozmetikájában

JERUZSALEM, Jaffa utca 506 sz.
 (a rendőrséggel szemben.) Tel. 5170
 Hivatkozzon e hirdetésre, 10 százalékos engedményt kap. 4309

Női szabászatot Vég női szabó
 tanuljon szakképzett gyakorló mestertől

(4285)

Jeruzsálem
 (a Városháza mögött)

Mindenféle háztartási és ipari

GUMIČIKKEK

kaphatók a

jeruzsálemi gumiszaküzletben
 NACHLATH SHIVA, Cion térenél.
 Telefon: 5525 4231

Vásárlás előtt tekintse meg

ÓRA ÉS ÉKSZER SZAKÜZLETÜNKET

KASH TESTVÉREK

Jeruzsálem, King George 14.
 Tel-Aviv, Allenby 90.
 Tel-Aviv, Nachlat Benjamin 48.
 Magyar kiszolgálás!
 Órajavítások eredeti alkatrészekkel garancia mellett.

Pissé - Himzés

ajour, előnyomda, gomblyukazás, gombáthuzás, harisnyaszemfelszedés

GALANDAUER

JERUZSALEM, St. Louis 39.
 Princess Mary sarok. 4300

Magyarok és jugoszlávok figyelmébe!

Nagy választék órákban és ékszerekben. — Óra és ékszerjavításokat szakszerűen vállal

Justic Dávid

JERUZSALEM, Julians Way 36/31.

Író- és számológépek

vétel, eladás, javítás, kölcsönzés, csere és héperre átépítés.

HERSKOVICS

JERUZSALEM, LUNZ UTCA.
 (Taxi Kesherral szemben.) Tel. 2735

Kis nyomdaberendezést

bérbevennék, esetleg megvennék. — Válaszokat a jeruzsálemi fiókkiadóhivatalba, Ben Jehuda u. 2. 4299

Automata mosoda

BEN JEHUDA

Fehérneműjét elhozzuk és 24 órán belül kimosva hazaszállítjuk Jeruzsálem és környékére.

JERUZSALEM, . .
 Ben Jehuda u. 36. A Kupat Cholim mellett 4328

PANORAMA
 NYÁRI SZÁRAKOZÓHELY — ÉTTEREM — TÁNC — GYERMEKPARK

EJN KAREM
 Jeruzsálem mellett. 10-es autóbusz.
 Magyar tulajdonos:
 SILBERSTEIN GYÖRGY.

Nagy irodai gyakorlattal rendelkező

magyar, német levelező és könyvelő

állást keres.

Válaszokat a fiókkiadóhivatalba:
 Jeruzsálem, Ben Jehuda u. 2. 4298

Eldugult a vízvezetéke ?

Vízvezeték- és WC-szerelést, lakatosmunkát, hegesztést vállal

PAUL BERTALAN

JERUZSALEM, Merkaz Mishari, lépcső mellett 4326

Általános kozmetika!
Arc és testmasszázs

RACHEL KOZMETIKÁBAN
 JERUZSALEM, Mamilla 60., II. em. volt Picadilly mellett 4234

HÉBERUL

könnyen megtanul az én egyéni módszerem szerint.
 Egyéni oktatás, vagy kis körben.

SCHAAL ZWI
 Gazit kölcsönkönyvtár, Jeruzsálem Ben Jehuda u. 6., vagy Próféta u. Abesszin ház, 8 perc a Cion-térről, délután 5-től 7-ig. 4226

Férjhez mennének:
 18 éves állásban lévő szabra, 46 éves, cseh özvegy, bútorral, ke-lengyelével, 43 éves, csinos jugoszláv, jó állás-ban.

Nősülnének:
 30 éves, önálló iparos, lakással és jó jövedelemmel, 50 éves, 2 szobás lakással, biztos megélhetéssel, 50 éves asztalos, saját üzemmel.

„EMUNA”
 általános- és házasságközvetítő iro-da. JERUZSALEM, Princess Mary 14. I. POB 957

Finom mértékszabóság - férfikonfekció

KLETTER-testvérek, Jeruzsálem, Prin-ces Mary 6. 3837

Önálló bádogossegédet keresek. — Cim: Jeruzsálem, Kölcsonkönyvtár, az Egged-dei szemben lévő kisutcában. (A 298)

Jeruzsálemi kölcsönkönyvtár
 az Eggeddel szemben lévő kis ut-cában hirdetések és előfizetése-ket is felvesz az Uj Kelet részére.

— Angliában is amnesztiát adnak egy volt Ecel-katonának. Mint jelentették, az egykori Ecel két tagját, akiket Né-metországban egy vasuti szerelvény fel-robbantásának vádjával elítéltek, ke-gyelmi úton szabadlábra helyezték és megengedték, hogy Izraelbe alijázza-nak. A németországi példát követve, most az angol hatóságok hasonlóképpen jártak el Monty Harris volt Ecel-taggal szemben, akit a londoni törvényszék 7 évi börtönre ítél azzal a váddal, hogy Irakba szánt angol katonai autókba ro-bbanóanyagot csempészett be. Montyt kegyelemre terjesztették fel és remény van rá, hogy rövidesen alijázik. Bará-tai repülőjegyet vásároltak számára és már el is juttatták hozzá, hogy azonnal hazaindulhasson.

HAIFAI UTMUTATÓ

Nagy választék órákban, ékszer-
ekben, arany és ezüsttárgyakban
N. DICKMANN
HAIFA, JAFFA-UT 40
Saját javítóműhely.
Fényképezőgépek. Látásra.

PÉNZT
ARANY, EZÜST és ÉKSZER ÉRT
Lombard House Hadar
Haifa, Herzl u. 16 Technicum Bldg.

KETSZEMÉLYES KAUCSOK
35.- IP-TOL FELJEBB
Európai bútorok nagy választékban.
OCCASION MERKAZ
HAIFA, KHAYAT UTCA 1. SZÁM.
Kaffé Merkaz mellett. 4265

1-2-3 SZOBÁS LAKÁSOK
a Hádár Hákármelen, a Kármel he-
gyen, a haifai öbölben, Tivonban
bérbeadó és eladó.
EXISZTENCIAK,
TELKEK ÉS HÁZAK
(bérházak és családi házak)
HAIFA, HERZL UTCA 29. SZÁM
9-1-ig és 4-6-ig. Tel.: 3715, 2245.
4320

160 négyzetméteres
helyiség, ipari árammal a Mifracon,
fűtővonalon, raktárnak, vagy üzem
részére
kiadó
Bővebbet: haifai fiókkiadóban, Sha-
pira 13. 4336

ALKALMI VÉTEL!
Szállítható
angol gőzsütőkályha
5 négyzetméter sütőfelülettel, két
étázzsal **ELADÓ.**
Haifa fiókkiadó, Shapira utca 13.
4337

Cipőfelsőrészkészítő
Elsősorú munkaerő, női cipőszalon
részére azonnalra felvétetik.
Allandó állás
Ajánlatok „241” jellegre Haifa, POB
1094. 4338

UJONNAN NYILT ékszerész
J. SESSLER
Haifa, Nordau 13 (Sternheim lépcső)
ÉKSZEREK - ARANYÁRU
4329

ORTOPÉD ÜZEM
C. FREUDMAN
SÉRVIKOTÓK MÉRTEK SZERINT
(rugóval vagy nélkül)
Betétek gipszlevonat után

HAIFA, HERZL UTCA 32-II. 4148

Fizessen elő az
UJ KELET-re

Női-és
térfiruhák
KESZEN ÉS MÉRTEK UTAN!
Nagy választék ruhákban, ka-
bátokban és nadrágokban, női
kosztümökben, háromnegyedes
kabátokban stb.

LAKOL-árak is
CSAK A
RUBIN
CÉGNEL,
HAIFA, HERZL UTCA 31. SZ.
4317

HAIFAI APRÓHIRDETÉSEK

**Forróvízállóra ragaszt kristályt, moso-
gató medencét, porcellánt, keramikát,
üveget, márványt stb. Uhlmann csiszoló,
Haifa Jalag u. 1. A 215**

**Bútorraktár. — Szekrények, asztalok,
székek, büffek, a legolcsóbban. —
Máchsán Rehitim, Eisig, Haifa, Hecha-
luc 16. A 197**

Veszünk
antikvitásokat, európai és ázsiai mű-
tárgyakat, festményeket, finom por-
cellánokat, kristályokat, szervizeket,
ezüsttárgyakat, ékszert, elegáns bút-
ort, zongorát, szőnyegeket, finom
ágy- és asztalneműt stb.
IZRAEL LEGNAGYOBB
OCCASIO-ÜZLETE
ARON KOHN & LIUBARSKY
HAIFA, Herzl-u. 26.
az Anglo-Palestine Bankkal szemben

**Bútor legjobban vásárol Taubernél,
Hechalutz utca 15. Veszek hozott holmi-
kat. 3995**

**Veszek magyar könyvet, könyvtár. —
Modern Magyar Kölcsonkönyvtár, Hai-
fa. Herzl 61 „Signon” helyiségben. 3632**

**Építőmunkás, 35 éves, havi 70 font ke-
resettel, megismerkedne 28 körüli nővel
nősülési szándékból. Választ „A 293” jel-
legre a haifai fiókkiadóba, Shapira 13.
A 293**

**Elcserélném akkori kétszobás-konyhás
lakómat haifai, vagy külvárosival. —
Bővebbet haifai fiókkiadó, Shapira 13.
(A 307)**

Perzsa visszautasította a Szovjetunio tiltakozását

az amerikai társaságoknak a határvidéken folyó petroléumkutatásai miatt

Moszkva, (UP). A szovjetkormány tiltakozott Iránnal, amiért több külföldi társaságnak, különösen pedig amerikai cégeknek engedélyt adott arra, hogy az orosz határ-
hoz közeli területeken légi felderítő fel-
vételeket készítsenek állítólagos petroléum-
kutatási célokból. A teheráni szovjet-nagy-
követség jegyzékében ezt a tényt a Szov-
jetunio határai ellen irányuló fenyegetésnek
minősíti. Az ezen a környéken tervezett
petroléumkutatások ellentétben vannak az
1921-ben létrejött orosz-perzsa szerződés-
sel és ezért a Szovjetunio követeli az en-
gedélyek megsemmisítését.
Az orosz rádió szerint a Káspi-tenger
mentén tervezett földtani vizsgálatoknak
katonai jelentőségük van.
Teherán, (UP). A perzsa kormány ked-
den rendkívül minisztertanácsot tartott,
amelyen tárgyalta Oroszországnak azt a
panaszát, hogy az amerikaiak fényképfelvé-
teleket készítenek a szovjet területek az
iráni határ felől. Az iráni hatóságok ezt a
panaszt „minden alapot nélkülöznek” mino-
sították. A kormány szóvivője kijelentette,
hogy az orosz panasz „újabb lépés a hideg-
háború terén” és hogy az orosz memoran-
dumban foglalt vádak — mint rendszeren —
minden alapot nélkülöznek. Ismét megígérjük
az orosz kormányának, — folytatta a szó-
vivő — hogy akcióink semmiképpen sem áll-
nak ellentétben a két ország közötti tisz-
teséges jószomszédi viszonyokkal.
Irán azon az állásponton van, hogy bár-
mifajta petroléumkutatás az ő kizárólagos
bélije és egyáltalán nem serti az Orosz-
országgal való szomszédi viszonyt.

Akik üzletet csináltak Szináj hegyéből...

Irta: Mihájlovics Sándor

Az isteni kinyilatkoztatás óta a Szináj hegye szenthellyé vált az egyistenhívők világában, mert ott adták az emberiségnek a Tant és ott fektették le az emberi erkölcs alapjait. A hegy szentsége azonban bő alkalmat nyújtott nem éppen erkölcsös cselekedetek véghezviteléhez is és nem egyszer fordult elő, hogy a Szináj hegyének pusztán geográfiai ténye szélhámosok jövedelmi forrásává változott. Most, a tóraadás ünnepe alkalmával, nem lesz érdektelen fellapozni a Szináj hegyével kapcsolatosan elkövetett bűncselekmények krónikáját.
Az első világháború után egy szélhámostársaság széleskörű gyűjtést rendezett Amerikában a Szenthegy tetején építendő nagy jesiva javára. A naiv amerikaiak, akik könnyen nyitják ki pénztárcájukat, hőkezűben adakoztak a ítélkonv célra és ki tudja meddig folyt volna a gyűjtés, ha közbe nem szól a Szochnut new-yorki képviselőlete és le nem leplezi a gyűjtőket.
Röviddel a második világháború előtt néhány jeruzsálemi szélhámos Amerikába indult és ott gyűjtési akciót indított a Szináj-hegy kerítésfalának rendezésére. Szívhezszó felhívásokban közölték az amerikai zsidókkal, hogy a lelketlen pusztalok odaviszik legelni kecskenyájakat és így súlyos kárt okoznak a Szináj-hegy pázsitjain. A gyűjtési akció nagy arányokban folyt, amíg a rabbinátus Jeruzsálemből fel nem világosította a nagylelkű amerikai adakozókat, hogy a Szináj hegyén nem nő fü és így nincs ott a kecskéknak mit legelniük s az összegyűjtött pénzt a szélhámosok egyszerűen zsebrekérték.
Ezek a Szináj-hegyvel kapcsolatosan elkövetett kisebb csalások egészen eltörpülnek azzal a nagyszabású szélhámostársasággal szemben, amelyet 1865-ben egy Schapira nevű jeruzsálemi misszionárius próbált végrehajtani azokkal a törvénytáblákkal kapcsolatban, amelyeket, mint ismeretes, Mózes a Szináj-hegyről lejövét, haragjában darabokra tört.

Schapira, aki talmudtanulásban járatan volt. Az új misszionárius ívetelével jövedelme is erősen lecsökkent.
Akkor észébe jutott Schapirának, hogy a Szináj-hegyen összetört törvénytáblák feltámasztásával gyorsan meggazdagodhat és nem lesz többé ráutalva a misszió pénztárára. Összeállt egy archeológus és egy jemenita tóráiroval. Az archeológus adta meg a tudományos utasításokat a kövek hamisítására, a jemenita írástudó pedig régi ásúr betűket rajzolt rá a kövekre, melyet nagy elővigyázatossággal a kövekre véstek. Amikor elkészültek munkájukkal, eltörték a táblákat, elvitték őket a Szináj-hegyére és ott azokat különböző helyeken jó mélyen elásták.
Amikor meggyőződtek arról, hogy nem lehet felismerni a Szináj-hegyen a friss ásások nyomait, az archeológus a tudományos folyóiratokban felvetette az eszmét, hogy érdekes volna tudományos expedíciót indítani a Szináj-hegyre, mely végezzen ott ásásokat és keresse meg az összetört táblamaradványokat. A bibliából beigazolta, hogy Mózes, amikor 40 nap után az égből visszatért a táblákkal a kezében és megdudta, hogy népe aranyborjút készített és ezzel magára zúdította az Ur haragját, összetörte az égből hozott törvénytáblákat. Azonban eddig nem sikerült rájuk akadni, ezért kellene az expedíciónak kipótolni az évezredek mulasztását.
A geológusnak sikerült megszerezni az expedícióhoz szükséges pénzt és a kutatás megindítása után néhány héttel bombaszerű szenzációként hatott a tudományos világban a hír, hogy nagy nehezen sikerült rábukkanni a törvénytáblák különböző darabjaira, melyek azonban összeállíthatók és pontosan olvashatók a rájuk vésett szavak, melyek a tíz parancsolatot tartalmazzák.
Schapira, aki főfinanszírozója volt ennek az áltudományos expedíciónak, elvitte a táblákat Londonba és megvételre ajánlotta fel a British Museumnak. A British Museum tudósai megvizsgálták a táblákat és minthogy a hamisítások teljes szakszerűséggel készültek, megindult az alku a múzeum és Schapira között. Végül megegyeztek abban, hogy a múzeum fizet Schapirának 50 ezer fontot a törvénytáblákért, de csak hat hónap múlva. Ötvenezer arany font abban az időben hatalmas össze volt és a múzeum igazgatósága még meg akarta vizsgáltatni szakavatott tudósokkal a kövek valódiságát.
Abban az időben Angliában élt egy Steinschneider Mózes nevű híres bibliográfus, aki az oxfordi egyetem könyvtárát katalogizálta. A Szináj-hegyi felfedezés természetesen nem kerülte el a figyelmét. Elutazott Londonba és alapos vizsgálat alá vette a Schapira-expedíció által talált törvénytáblákat. Hosszas vizsgálat után megállapította Steinschneider, hogy a hangjelek pontatlanul vannak feltüntetve a tíz parancsolat egyes szavai alatt és ezért kétségbevonta a táblák valódiságát. Ezt a felfedezését részletesen bebizonyította a Jewish Chronicle hasábján közzétett cikkében. Ezután még néhány tudós vizsgálta meg a köveket, akik csatlakoztak Steinschneider véleményéhez és minden kétséget kizárólag megállapították a hamisítást.
A tudósok leleplezése után a múzeum természetesen nem volt hajlandó kifizetni Schapirának az ötvenezer fontot, Schapira aban az időben Amszterdamban tartózkodott és amikor meggyőződött arról, hogy hosszú időn keresztül előkészített hamisítási terve megbukott, hitelezői elől a halálba menekült.
A hamisítás finanszírozása következtében — ugyanis — súlyos adósságokba keveredett, amelyből nem talált más kibúvót, mint az öngyilkosságot. Búcsúlevelében beismeri a hamisítást és elárulja a sikertelenség okát, amely szerint abból eredt, hogy ő a feliratot egy jemenita tóráiroval készítette, aki a hangjegyeket Száádja Géon rendszere szerint tüntette fel a szavak alatt, de a tudósok szerint a Tóraadás idején ezeket a hangjegyeket más formában helyezték el. Így derült ki a hamisítás, melynek következtében életével fizetett meg az, aki a Szináj-hegyének szentségét, profán használatra akarta felhasználni.

Mirl Menucha Tigerman ⁷² **Eliezer Sussmann Cohen**
Nátánja (Békéscsaba) Tel Aviv (Zenta)
címek hiányában ezúton hívják meg rokonaikat, barátait és jóismerősiket kedden, Szíván hó 7-én (május 23) délután 5 óra 30-kor Ené Brákbán a Tuv-Táam kávéházban (Rabbi Akkiba utca) tartandó esküvőjükre.
4321

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetők díja azonosítási díj nélkül, a legkisebb hirdetés 10 sor, 200 máill. Családi értesítők azonosítási díj nélkül.

BESZERZESI FORRASOK

Szervezési részére áldás a
REPONA rugó nélküli sörkötő
Készíti: **Geórgi és társa** Tel-Aviv
Tschernikovski 6. (Becealel)
beirat: **Bét Lechem 1**

ROSENBERG órásmester, óra, ékszer
eladás, vétel, javítás. Tel Aviv, Allenby
85, az udvarban.

BUTOR legelőnyösebben
Készít: **Grünfeld Testvérek**, T. A.,
Jochanan Hasandjar 18 (Senkin sarok,
nál) Polírozások szakkereső készítése.
Hívásra házhoz megyünk

Férfi-, női- és gyermek-pizsamák, fehér-
neműk és ruházati cikkek olcsó beszer-
zési forrása: **Winkler**, Tel-Aviv, Beth-
Lechem u. 8. — Cena-árak. A 257

BUTORVASARLÁS előtt okvetlen ke-
resse fel **Polacsek Gábor** asztalosműhe-
lyét **JAFFA, XII ucca 53** (sarok). Új és
használt bútork. Eladás, vétel és csere.

NAPELLENZÖK, FAREDONYOK
Stolcz. Tel Aviv, Geulah 35

Kályhák és olajtűzelés ipari célokra és
sütődék részére. Szabadalmazott kály-
hák cukrászdák részére. Szabadalmazott
kazanok melegvízberendezések részére.
Ventillátorok és szellőztetők. **Harry**
Goldmann mérnök, Tel Aviv, Alija u. 43
A 212

Külföldről hozott csillárok, lámpák,
vázák és különféle dísz tárgyak „Aján-
dékolt”, **Petach Tikva**, Rechov **Baron**
Hirsch 1. A 321

KOZMETIKA

MIRJAM KOZMETIKA

TEL-AVIV, HAYARKON u. 44.

Pattanásos arrok speciális kezelése
gyors eredménnyel.
Tartós haj eltávolítás diatermiával.
Kvarc, arcápolás legújabb módszer
szerint. Tartós szempillafestés.
Krémek nagy választékban.
Naponta díjtalan tanácsadás.

Egyéniségének megfelelő frizura

természetes színű hajfestés, speciális
módszerrel készülő tartós hajfestés

kizárólag **ESTHER**

hőgyógyásznál.

TEL AVIV, BEN JEHUDA UCCA 74

Magyar nyelvű kiszolgálás.

DERMA INSTITUTE

Szakorvosi ellenőrzés mellett elek-
tromos fogyasztó-masszage. Epillá-
lás. Arcápolás. Lábszörtenítés. —
Különleges krémek. Ingyen tanács-
adás.

TEL AVIV, GEORGE ELIOTT 12.
4268

BÉCSBEN és BUDAPESTEN

16 éven át működött

KOZMETIKAI SZALON

tökéletes arcápolás, szempillafestés,
végleges szőrejtávolítás, diatermia

LA BELLA

Dr. Kovács Elemérné

TEL-AVIV, CREMIEUX 23.

(5-ös Habimah előtti megálló)

„SALON LEA”

NŐI FODRASZULET

RAMAT GAN, BIALIK UTCA 28.

Hajfestés, tartóshullámosítás, mo-
dern szép frizurák.

LEFKOWITSNÉ, HEITLER KATÓ

Új olék részére méltányos árak!
4343

LAKÁS — BÉRET

Lakás kell? Lakást akarsz kiadni? For-
dulj **Ringel Sándor** legismertebb la-
kásközvetítési irodájához. **Joung**, Tel
Aviv, Nachlat Benjamin 39.

Lakást, szobát, machszant, bájith-mesu-
lavot a legelőnyösebben közvetít: **Herz-
old és Weinberger**, T.-A., Mea-Shearim
u. 35. Geulah-nál 10-12, 4-6-ig. A-136

ADAS- VETEL

Történelmi, ékszeri Brühást
Voss — Elad
VADNAI TESTVÉREK
TEL-AVIV, Allenby 83 udvarban

AGYTOLLAT ES PEHELYT VESZ
MIDDLE EAST FEATHER INDUSTRY,
Ganzl és Molnár, Tel-Aviv, **Markas**
Wolowelsky 5/22, POB 142 Tel.: 80415

Alkalmi vételek mindenféle bútorkban,
elsőrangú kivitel, kicsinyben és nagy-
ban. **Scheiner** bútorkraktár, Tel Aviv,
Scheinkin u. 13. A 163

Egy jó állapotban levő 5-méteres lift
dupla oldalfalakkal azonnal eladó. Cim:
Hübsch, Tel-Aviv, Ezra u. 6. (A 297)

Komplett bádógasműhely-berendezés
(lehajtó-, rundoló- és Zitni-gép) halál-
eset miatt eladó. — **Feldheim, Jebelia,**
208-as utca és 7-es utca sarok. (A 295)

VARRÓGÉP-MERKAZ (központ) vétel-
eladás, átvitás, kimondott szaküzlet. —
Tel-Aviv, **Bét-Lechem 8, Becealel Suknál**

Kétajtós jégszekrényemet eladom, eset-
leg elcserelném egyajtósra. **Kunetz,**
Tel Aviv, **Jad Eliahu, Bet-Bracha 6.**
A 314

Modern amerikai lül 20 tyúk részére
15 fontért eladó. **Farkics, Bét-Dagon.**
A 306

Gépek: asztalosoknak, mosógépek, cen-
trifugálók és forró mángorlók. Vétel.
Eladás. — **Bizomány. M. Stahl,** Tel
Aviv, **Harakevet u. 2.** A 316

KERESÉSEK

Hartmann-testvéreket Amszterdamból,
Krausz Zoltánt és **Vallach Erzsébetet**
Budapestről keresi **Kálmán Martin**, **Hot-
el Savoy**, Tel-Aviv, Rechov **Geula 5.**
A-322

Auer Annus közölte címét kiadóhivata-
lunkkal. A 294

Felhívás! **Blum Éva** (1927), **Braun**
György (1931), **Fonyódi Tivadar** (1931)
Herzog Árpád (1932), **Korda Benó**
(György? 1931), **Krausz Zsuzsanna**
(1934), **Mandel László** és neje (1921 és
1926), **Meisler Andor** (1930), **Muth László**
(1934), **Salomon Péter** 1934 évben
született egyének saját érdekükben
keressék fel mielőbb a Magyar Nép-
köztársaság Külkereskedelmi Kiren-
deltsége Izraelben, hivatalát, Tel Aviv,
Rotschild bulvd. 33 A 317

Rosenberg Salamont, **Rosenberg Ez-
rielt Borsáról** keresi **Teszler Herman-
né Szahó Regina** Felsővisóiról, **Kvucat**
Javne POB 1306. A 318

Weisz Tamara Nagyváradról jelentkez-
zik mielőbb **Leichter Eliezer**nél, **Haifa,**
Irak utca 48. A 326

Schlesinger Józsefet (Szeged) keresi
Schlesinger Imre Párisból. Jelentkezzék
Ganeznál, **Tivon, Shikun Hajalimban.**

KÖNYVEK — KÖNYVTÁRAK

Jó és új könyveket olvashat **JAMBOR**
ELSEVA kölcsönkönyvtárában, Tel-
Aviv, Allenby 84 (az udvarban).

Legjobb magyar könyvtár a

„HADASH”

Könyveket magas áron veszünk. —
Szakkönyvek, szótárak eladása.

„HADASH”, T. A. Hayarkon u. 50.

(Allenbytől a hatodik ház.)

LEVELEZÉS — HAZASSÁG

27 éves fiatalember megismerkedne
szolid, kizárólag úrilánnyal. Jelige:
„Irodalom” telavivi kiadóban. A 319

21 éves fiam részére, aki biztos jövővel
rendelkezik, keresek komoly, jó házból
való fiatal úrilányt, házasság céljából,
aki valami tőkével is rendelkezik. Le-
veleket a kiadóba kérek. Jelige: „Csak
privátot”. A 331

40 éves férfi, kétszobás lakással és vég-
leges állami állással, keres szolid, ko-
moly nőt, házasság céljából. „Szolid”
jeligére a kiadóba. A 332

OKTATÁS

Nőruha szabásmintát (mérték után és
konfekció) modellírozást tanuljon **Ziszo-
vics Nándornál**. Szabásminták minden
fazónra megrendelhetők. T.-A., **Lessing**
14. sz.

Tanuljon táncolni **ANCESEL** intézetében.
Tel Aviv, **Alija utca 3**, Csontortos és priv-
vát órák.

AKAR TÁNCOLNI TANULNI? Akkor
Guth Jánosnál, Tel Aviv, **Ben Jehuda 64,**
Magánórák — kurzusok

ALLAS — FOGLALKOZAS

Keresek egy megbízható önálló ház-
vezetőt: T.-A., **Sderot Chen 9, ajtó 6.**
Este 6-8-ig. A 300

Tanulót fizetéssel felveszek. **Grab** cuk-
rász, Tel-Aviv, **Mikve Jiszraél út 15.** A311

Varrónót és tanulófiút, vagy leányt ke-
res bőrdíszműves, Tel Aviv, **Rokach u.**
21, az udvarban. A 329

KÜLÖNFELE

**VOGLER JAKOB, órá-ékszerész sz-
lete, műhelye,** Allenby 45-47, az udvarb.

Pedikűr, tyúkszem, bőrkeményedés és
körömbenővések fájdalommentes eta-
volitása 250 milért **Batia & J. Kolani,**
cipőüzlet, Tel Aviv, **Jehuda Halévi u. 39,**
Nachlat Benjámin sarok. A 71

Vegyztisztítás (szárazon), elsőrangú,
megbízható, a leggyorsabban, műstop-
polás, kelmefestés, függönymosás és
spannolás, fehérnemű elrakásra készen,
„ASTA” finommosó intézet, Tel A-iv,
Geula utca 43. (Néhány ház az Allenby-
től.) A 158

Bútorát szakkeresőként átpolírozom ház-
nál, levélhívásra jövök. **M. Skrek,** **Ramat**
Gan, Hamatmid u. 8, III-1. A 166

Töltőtollat, bármely rendszerűt, szak-
szerűen, garanciával javít **FOUNTAIN**
PEN-KING, Tel Aviv, **Allenby 75.** (Ud-
var.) A 54

Felóra Kaczér Illéssel

Írta: **Dr. Feuerstein Emi**

Kaczér Illés neve főhelyen szerepelt a
Londonban meglatogató személyisé-
gek listáján, rengeteg birodalmi, politi-
kai, színházi nagysággal találkoztam,
azonban kevés találkozás vált olyan
mély élménnyé, mint az a felóra, ame-
lyet Kaczér Illés dolgozószobájában töl-
töttem. A többiek többé-kevésbé melegen
érdeklődtek Izrael iránt, Kaczérban
azonban testvért találtam, szívügye min-
den ügyünk, Izrael — családi probléma.
Haza készült hozzánk az utolsó nagy ma-
gyar-zsidó író.

Magas, derék alkata szálfagyenes,
selymes ősz haj borítja domború homlo-
kát, kék szem fiatalos, eleven tüzzel
lobog. Kissé rezignáltan mondja:

— Hét emigrációt csináltam végig,
elegen volt belőle... Anglia a világ
legkellemebb országga, azonban mégis...
Egyetlen-egy picit kis kellemetlenségem
volt itt még a háború folyamán, egy
férfi azt vetette az utcán a szememre,
hogy megsértjük Angliát azáltal, hogy
nyilvános helyen idegen nyelven beszé-
lünk. Azt válaszoltam, hogy az lenne
Anglia igazi megsértése, ha nem lenne
szabad nyilvános helyen idegen nyelven
beszélni. Erre elsmfordált, mellesleg
később kiderült róla, hogy nem beszámí-
tható.

Egymásután röppenek fel emlékek,
epizódok, az alapötusa a beszélgetés-
nek az, hogy Kaczér Illés haza szeretne
ténni.

— Nézze, közel harminc évvel ezelőtt
az „Uj Kelet” hasábjain közölttem le
Palesztina-regényemet, az „Álomtele-
pes”-t, amely tisztán képzelet szülemé-
nye volt s amelyen egy egész nemzedék
nevelődött, ma meg szeretném írni a re-
gény második részét az „Álomtelepes
fiai” címen, a valóság alapján.

Ujabbán megjelent könyveire teret-
dik a szó, egymásután kerülnek elő az
„Ikongo nem hal meg” idegen nyelveken
megjelent kiadásai. Az egykötetes magyar
kiadás, a kétkötetes magyar kiadás,
amely Prágában jelent meg, a „Pao”
címen megjelent német kiadás, a hol-
land, a svéd, a dán.

— Annyira érdekel a dán kiadás, mint
az autó, amely az ablakom alatt elsu-
han, azonban...

Nem fejezi be a mondatot, tudom,
mit akar mondani. Se héberül, se jiddi-

ADÓ és ENGEDELY ügyében, bármily
nyelvű beadványával, minden ügyes ba-
jos dolgával forduljon bizalommal **Artzi-**
hoz! T.-A., **Hakishon 72.** Található 3-tól
5 óráig.

Rádióvetél csak **Rádió-Blumannál**, Tel-
Aviv, **King George 44.** Legújabb model-
lek, legnagyobb választék. Részletfizetés
Javitások gyorsan és olcsón. 3000

Agytollat és pelyhet vesz **Goldlist-cég,**
Tel Aviv, **Allenby 81-83.** Készít paplano-
kat, párnákat, valamint szakkereső javi-
tásokat. A 267

Mosavák — kibucok! Gyümölcs-, főze-
lék-, olajbogyó konzerválására ajánlko-
zom. **Kemény Dávid**, Jeruzsálem, **Mikor**
Chájim 2/43. A 299

Keresek ezer fontot biztos garancia mel-
lett. A haszon megállapodás szerint.
„Edesipar” jeligére a kiadóhivatalba.
A 301

Idősebb, megbízható nő, gyerekeire
felvigyázna a délutáni órákban. **Schlé-
singer Jaffa, Salame V-8.** (I. em.), eset-
leg délután 3-6-ig **Rotschild-Shenkin**
sarkán levő játszótéren. A 313

Másféltonnás, jókarban levő **Fordson**
tenderemet bérbeadnám. **Lázár Jitz-
chak**, **Kfar Malal, Bét Malamud.** A 303

Petach Tikva óraeladás. Javitást jót-
állással készíti **Fónai, Baron Hirsch u.**
1. szám. A 320

Grafológia! Küldjön kézírásával né-
hány sort, mellékeljen 250 milt bélyeg-
ben. Analizálok tulajdonságait, jövőjére
vonatközlök tanácsokkal látom el.
Taborska, Haifa, Hechaluc 20, vagy
POB 1094. A 325

TÁRS

Cipészek! Gyorstalpvarró és frézgépem-
mel dolgozom, nagyobb üzembe bérbe
mennék, vagy társulnék. „Beesületes”
jeligére a kiadóba. A-168

Betársulnék vastömegcikk gyártáshoz
1000-ig. Szakember. Tel Aviv, **Nachlat-
Benjámin 22.** Löwinger. A 315

Motorkerékpárszerelőt keresek most in-
duló kerékpárműhelybe. Helyiség van.
„Társként” jelige a kiadóba. A 330

sül nem jelent meg a híres, világsikerű
könyv. Nehéz magyar írónak lenni, ma-
gyar-zsidó írónak lenni még nehezebb.
Meglepetéssel hallom, hogy az igen ne-
ves és becsült kiadónál, **Methuen-nél** két
monumentális regénye jelent meg az
utolsó két év folyamán. A „Fear not my
servant Jacob” és „The siege of Jeri-
cho” című regényekben közel 650 oldal-
on Kaczér Illés egy vándorló zsidó család
történetét meséli el. Ezeréves vándorlás
után egy békés helyen telepedtek le.
„Európa vizeinél” üve is a menekülő
ősiközött intézett isteni szózáttal — „Ne
félj szolgám, Jákob” — vigasztalják ma-
gukat. Szorgos munkával építik fel ott-
honukat, amely megvédi őket félelem
és megalázás elől, azonban egyszerre
megrendül alattuk a föld, megint kény-
telenek vándorbotot a kezükbe venni.
Metternich idejében Magyarországon
játszódik a regény, melyről a rendszert
kiméletlen angol kritika a legna-
gyobb elismerés hangján emlékezik
meg. Különösen megkapta figyelmem a
„Spectator” kritikája, mely többek közt
azt mondja: This is a beautiful and mo-
ving novel, filled with the breath of
true charity and which I recommend
unreservedly.”

Ezer kérdésnivalója van és ahelyett,
hogy én interjuvolnám őt sajátmagáról,
ő interjuvol engem Izraelről. Tolmácsol-
om neki az Uj Kelet szerkesztője, szer-
kesztősége és olvasótáborra üdvözlötét
és nagyrabecsülését. Rendkívüli élvezet-
tel olvassuk kis újságírói remekművét.
— Negyven éve írok, azért mégis min-
den írásba igyekszem legjobb tudásom
belevinni.

Nagy író, nagy szív, nagy ember. Izzig-
vérig zsidó, izraeli. A „Khafrít”, a „Ki-
rály aludni akar”, a „Gólem megint em-
ber lesz” szerzője évtizedeken át figye-
lemmel kísérte a Palesztinában történ-
teket, gyűjtötte az anyagot megirandó
nagy regényéhez, mely művének kor-
nája lesz.

Permetező esőben kísér el az autó-
buszmegállóhoz. Búcsúzásul utánam ki-
ált:

— Aztán mondja meg az izraeli ass-
zonyoknak, nehogy megint egy Jézust
hozzanak a világra, elég bajunk volt az-
zal az egyel is...

LEVELEK a szerkesztőhöz

KIK ÉRKEZNEK a második magyarországi olécsoportban?

**Sürgősen segíteni kell
Reviczky alezredesen**

Nagy érdeklődéssel olvastam a „Nagybányai” Schlesinger (Haifa) aláírással az Uj Keletben megjelent „Reviczky Imre alezredes ur” című cikket, Legyen szabad kiegészítenem ezt a cikket, már csak azért is, mert ezáltal talán segítégre lehetünk egy olyan életmentő embernek, aki nemcsak megérdemli, hanem kötelességünk is, hogy segítsünk rajta. Én mint századost ismertem meg Reviczky Imrét 1932-33-ban, amikor tényleges katonai szolgálata vonultam be Békéscsabára és az ő századához kerültem. Azt, hogy zsidó létemre, mint katonai újonc, mit szenvedtem, nem kell említenem és ekkor volt alkalom Reviczkyt az ember megismerni. A szolgálatvezető örömeinek nap-nap utáni kínzásait már nem bírtam tovább tűrni és ezért kihalgatásom jelentem meg, Reviczky az összes panaszaikat orvoslta, az örömeit pedig ezredkihalgatásra vitte és a századától leváltatta. Vallásos zsidó létemre nem ettem meg a katonaköszönt, hanem a kapuban fogasztottam el a saját enniválomat. Reviczky ezt egyszer észrevette és a zászlóalparancsnoknál engedélyt szerzett számomra, hogy künn étkezhessenem. Századában a legjobb céllovó voltam, ezt állandó kimaradási engedéllyel jutalmazta, azonkívül valamely zsidóknak bajtököt kaptam és ez zsidó létemre olyan előnyöket jelentett, hogy büszke voltam rá.

Teltek az évek és Reviczky századost elhelyezték, míg aztán alezredesként Nagybányára került, mint munkás-zászlóalj parancsnok. Több alkalommal voltam nála és rengeteg barátomnak tettem megkönyvitéseket, habár erre nem is lett volna szükség, mert Reviczky önzetlenül, minden ellenszolgáltatás nélkül amugyis mindent megtett.

Azt, hogy Nagybányáról Sopronkőhidára került és csak a csodával határos módon menekült meg Szálasi pribékejtől, ezt is mindent tudjuk. Én azt is tudom azonban, hogy a háború befejeztével Reviczky Imre alezredes, mivel nem volt kommunista, elbocsátották a hadserghez kötelezőből, de sikertelenül, hogy nemcsak visszaverték, hanem ezredesi rangra is emelték. Ma ismét nyugdíjban van. Budapestben lakik, a II. kerületi Mandula utcában, a legnagyobb nélkülözések között él. Itt most nem újságokkezelés kell és nem a legnagyobb elismerések, hanem sürgős és gyors bajtársias cselekedet, nehogy ez az ember, akinek nagyon sokan köszönhetik életüket, jős kora miatt elpusztuljon. A segítségek egyetlen módja lehetőséges. A volt bajtársak létesítsenek egy Reviczky-alapot és ezen keresztül folyósítsák a beérkező összegeket. De sürgősen, amíg nem késő.

Iczkovics Alfréd, Zürich 6,
Universitet-Strasse 22.

Szerkesztői Uzenetek

B. Imre, New Ciosa. A nők katonai jelentkezésére vonatkozó hirdetésben előfordult hibát lapunk egyik legutóbbi számában már helyesbítettük. A jelentkezési kötelezettség férjes asszonyokra nem vonatkozik.

R. Vera, Herzia. Köszönjük a szíves ötletet és ezennel minden pénteki számunkra előre közölni fogjuk a zenei események hátrahagyott hetit napját.

Még mindig tart a munkazárlat a ros haajini olétàbor ellen

Komoly aggodalommal tekintenek a várható fejlemények elé

Ros Haajin olétàbora már harmadik napja áll a munkaközvetítő iroda őrsegének vesztésére. Ez az állapot valószínűleg még sokáig fog tartani, mert az érdekelteket intézmények közül egyik sem siet hozzájárulni a kényes problémához.

Az olék elég közömbösen viselik sorsukat és nem erőszakoskodnak az őrseg embeivel, hogy munkára engedjék őket. Patach-Tikvan viszont tücatájával lehet látni jemeni olékat, akiknek sikerült valamilyen módon kiszökniük a táborból és tovább dolgoznak a narancsosokban. Egy újságíró megkérdezte őket, hogyan sikerült kijutásuknak az őrseg figyelmét. Elmondották, hogy már három nappal ezelőtt sikerült a kerítésen keresztül kijutniuk, azóta a városban élnek a jemeni zsidók imaházában alusznak és minden reggel megjelennek munkahelyeiken. Csahidájukat a táborban hagyta és csak szombatra térnek oda vissza-térni.

A munkások és a munkaadók körében épp úgy, mint a Szocsnut hitvesztályán aggodalommal néznek a vesztésgár fejleményei elé. Attól tartanak ugyanis, hogy az olék túrelmének a végeszakad egyszer és komoly összeütközésekre kerülhet sor.

Sházár közoktatásügyi miniszter nem utazott el az UNESCO ülésre

Csütörtökön a Negba hajó fedélzetén elindult Olaszországba a küldöttség, amely Izraélt az UNESCO idei ülésének fogja képviselni. Mint ismeretes, a

küldöttség élére eredetileg Sházár közoktatásügyi minisztert nevezték ki, ami nagy feltűnést keltett politikai körökben, mert a közoktatásügyi minisztérium előtt álló nagy feladatok miatt a miniszter jelenlétére feltétlenül szükség van. Ezzel kapcsolatban az a hír is elterjedt, hogy Sházár miniszternek ez lenne az utolsó ténykedése tárcája élén és visszatérte után lemondását nyilvánosságra hozná.

Sházár az utolsó percben sürgős hivatali teendői miatt lemondott a küldöttség vezetéséről. Helyette dr. Leo Kohen, a külügyminisztérium politikai tanácsosa indul a küldöttség élén Firenzébe. A küldöttségben S. Sambursky professzor, a miniszterelnökségi tudományos tanács elnöke és Duschkin egyetemi tanár vesz részt.

Vjarebocsátották a 26 ezer tonnas „Giuliano Cesare” hajót. Triesztből jelentik: Most készült el az első nagyméretű olasz hajó, amelyet a háború óta építettek, a 26 ezer tonnas „Giuliano Cesare” nevű óceánjáró. A hajót csütörtökön bocsátották vjare Monfalconében.

né; Springer Lajosné; Spira Zsigmondné; Schwarz Jakab, Jakabné; Schiller Vilmosné; Schwarz Sándor, Sándorné; Schiffmann Zsigmondné; Schwarz Kálmán, Kálmánné; Schick Mór, Mórné; Schönberger Mórné; Stein Artur, Arturné; Stern Dávid, Dávidné; Stern Jenőné; Stahl Nándor, Nándorné.

Szegő Jenőné; Szőke József, Józsefné; Székely Jenő, Jenőné; Szilágyi Jenő, Jenőné; Szuk Béla, Béláné.

Teich Mórné; Tauszk Jakabné; Tauszk Vilmosné.

Vajdas Rózi; Vas Miklós, Miklósné; Vajda Mór, Mórné; Vassi Dezsőné; Vas Gusztáv, Gusztávné.

Weisz Josua, Josuáné; Weisz Izidorné; Weisz Gáborné; Widder Manó, Manóné; Weber Márkus, Márkusné, Alice, Róbert; Widder Salamon, Salamonné; Weber Ilés, Ilésné; Weisz Gézá; Weisz Jenő, Jenőné; Weinstock Gyula, Gyuláné; Wild Béláné; Weikovits Miklós, Miklósné, Éva, László; Weisz Mórné; Weisz Gyuláné.

Zwiebel Pinkász, Pinkászné, Andor és Judit.

Nagyaranyu gyümölcsfa és szőlőültetési tervet készített a földművelésügyi miniszterium

Uj faiskolát létesítenek és kibővítik a meglevőket

A földművelésügyi minisztérium gyümölcstermelési osztálya négyéves tervet készített az ország gyümölcsültetvényeinek fejlesztésére. Eszerint négy éven át 3 millió szőlővölgnyet fognak ültetni 15 ezer dunam területen, 350 ezer facsemét (barackot, szilvát, almát, körtét stb.) 18 ezer dunamon 40 ezer olajfát, különösen a hegyes vidéken 4 ezer dunamon és hatvan ezer szubtrópusi gyümölcsfát.

Ezenkívül 20 ezer dunamon másfél millió citrus-csemét fognak ültetni. Minthogy a terv megvalósítását elsősorban a faiskolák kis száma akadályozza, a minisztérium elhatározta, hogy külföldről is behoz cseméket. Ebből a szempontból különösen Kalifornia jó számtáiba. Ugyanakkor nagy erőfeszítéseket tesznek a meglevő faiskolák fejlesztésére és ujak létesítésére.

Izraelből visznek alapkövet a külföldön épülő zsidó templomokhoz

Kegyszereket gyártó kooperatíva létesült Jeruzsálemben. — Svuoitkor tízezer látogatót várnak a Cion-hegyre

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától) — A Cion hegyén tartott sajtókonferencia során számoltak be a vallásügyi minisztérium képviselői az újságíróknak az utóbbi hónapokban kifejtett tevékenységükről, többek között a kezdeményezésekre létesült új, kegyszereket gyártó kooperatíváról és a Cion-hegyi kiállítások kibővítéséről.

Az új kooperatívában úgy a kegyszere-

ket előállítói, mint exportőrjei vesznek részt. A vallásügyi minisztérium szerint Amerikában évente 100 millió dollárt adnak ki a zsidók vallási célokra és ebből 20 százalék Izraelnek juthatna kezveszékért.

A minisztérium nagy propaganda-akciót indított külföldön, hogy minden tárgyat, amelynek zsidó vallási vonatkozása van, csak Izraelből vásároljanak. Így például minden templom alapköve Izraelből származzon, továbbá a szederhez a macot az esküvőhöz a virágokat stb., szintén innen importálják. Most, svuoitkor adják át ünnepélyesen a Cion hegyen négy tervezett templom képviselőinek, köztük a newyorki Bronz városában és a délafrikai Johannesburg városában építendő nagytemplom előjáróinak az alapköveket.

Egyébként vasárnap délelőtt 10 órakor, Svuoit előtti napon, megkezdődik az ünnepi zárandoklás Dávid sírjához. Mint ismeretes, a zsidó hagyomány szerint Dávid király születésének és halálának napja Svuoit ünnepére esik. Este kilenckor megkezdődik az éjjeli zárandoklás, először a háború kitörése óta. A zárandoklásban főleg a Cion-hegyi és az óvárosi harcokban küzdött katonák vesznek részt.

Hétfőn délután tömeges zárandoklás rendeznek, valószínűleg a Jesurun templomból, a Cion hegyre, kedden pedig szaltári zeneműsor lesz a Cion hegyen.

Az ünnepek három napján legalább tízezer látogatót várnak. Most szombatontként átlag kétezer ember látogatja meg Dávid sírját. Az utóbbi hetekben nem volt olyan külföldi turista, aki nélkül hagyta volna el az országot, hogy ne látogatót volna el a Cion hegyre.

EURÓPAI BUTOROK
Zongorák, lakásdíszítési tárgyak, kristály és porcellán
VETEL! ELADÁS
BIZOMÁNY!
Signon SZAMOSI ÉS TSA
HAIFA, HERZL UTCA 61
Lífték kiváltása és értékesítése. Beraktározás.

A NAGY UJ NEMZETKÖZI
CABARE-PROGRAM
TEL-AVIVBAN
LOLA FOLMAN-nál
MARCELL JAZZ-ZENEKAR

COMRADES CLUB
HAYARKON U. 101.

MINDEN ESTE
8 ÓRÁTÓL

**A Givat-Rambami Uszoda
megnyilt**
KAFFHAZ-ETTEREM
PING-PONG.

A központi autóbussz-megállótól 10 percre az 53-as autóbusszal.

Állandó taxijárat a Rotschild-Senlin sarkától (sérut) 9 és fél, 11 és fél, 13 és fél, 15 és fél órakor egy személyre is sérut-árban indul.

4348

